PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 295 (13.828)

Trst, petek, 28. decembra 1990

Kongres ljudskih poslancev odobril tudi »Gorbačovov zakon« o referendumu

Janajev šele v drugem poskusu izvoljen za podpredsednika SZ

Po porazu pri prvem glasovanju Gorbačov vztrajal pri njegovi kandidaturi - Doslej skoraj neznan na sovjetskem političnem prizorišču - Zdravstveno stanje premierja Rižkova resno

MOSKVA — »Gorbačovov človek«, 53-letni profesionalni politik Genadij Janajev, je bil včeraj izbran za prvega podpredsednika Sovjetske zveze. Toda kongres ljudskih poslancev je Janajeva, ki je bil edini kandidat za podpredsedniško mesto, izvolil šele v drugem glasovanju.

Po spremembah ustave, ki jih je že v sredo odobril kongres, so prvič uvedli tudi funkcijo podpredsednika države. Na mesto namestnika šefa države je Rusa Janajeva **(na sliki AP)** predlagal sam Gorbačov, ki je vztrajal pri njegovi kandidaturi tudi po neuspehu v prvem krogu glasovanja. Predsednik Sovjetske zveze je to svojo vztrajnost opravičeval s tem, »da je Janajev v teh prelomnih trenutkih človek, v katerega ima popolno zaupanje.«

O novem podpredsedniku, ki je bil doslej skoraj nepoznan na sovjetskem političnem prizorišču, je malo znanega. Njegova izvolitev predstavlja veliko presenečenje, takoj po objavi njegove kandidature pa je bilo mogoče slišati diametralno nasprotne ocene, največ pa je bilo takih, ki so ob njegovem imenu dokaj »zgovorno« zmignili z rameni. Nekateri so njegovo kandidaturo podpirali, drugi pa so trdili, da je Janajev »najbolj nesrečna izbira predsednika Gorbačova.« Toda Gorbačov je o njem trdil, da je izkušen politik in človek čvrstega značaja in načel. Dejal je tudi, da zaupa v svoj izbor, pa čeprav so mu nekateri očitali, da je še pred dnevi - ob odstopu Ševardnadzeja - povsem drugače razmišljal.

Sam Janajev je v svojem predstavitvenem nagovoru delegatom poudaril, da se bo boril proti političnemu nihilizmu, ki se pojavlja v državi, da nasprotuje nasilju in diktaturi ter da si bo prizadeval za spoštovanje zakonov. Med najvažnejšimi nalogami, ki čakajo Sovjetsko zvezo, pa je na prvo mesto postavil stabilizacijo gospodarstva in prehod na tržni sistem, pri čemer pa je izrazil svoje nasprotovanje tako imenovanim šok terapijam. Za gospodarskimi težavami je Janajev posebej omenil še reševanje medetničnih sporov, zavzel pa se je še za reformo strukture oblasti in za spoštovanje ustave, zakonov, državnih inštitucij in še posebej vojske ter pravosodnih organov.

Zadnji dan 4. kongresa ljudskih poslancev pa so z velikansko večino odobrili zakon o referendumu, ki tako omogoča izvedbo obeh referendumov: o možnosti, da tudi privatniki postanejo lastniki zemlje in o bodoči ureditvi SZ kot federaciji enakopravnih in suverenih držav.

Sovjetski predsednik pa je včeraj poslance obvestil tudi o zdravstvenem stanju premierja Rižkova, ki je v torek doživel infarkt. To naj bi bilo »resno, vendar pa se splošno zdravstveno stanje ni poslabšalo in je po trditvah zdravnikov povsem v skladu z resnostjo "bolezni", ki je prizadela predsednika sovjetske vlade.«

Ramiz Alia obljublja svobodne volitve v Albaniji

TIRANA — Albanski predsednik Ramiz Alia je na izrednem plenumu Albanske partije dela najavil, da bodo volitve 10. februarja »popolnoma svobodne in pluralistične«. Ob tem pa je albanski voditelj tudi najavil uvedbo tržnega gospodarstva in pa željo Tirane, da se povsem integrira z Evropo. Plenum je zasedal v sredo za zaprtimi vrati, Alia pa je še obljubil, da bo v kratkem predstavil načrt za boj proti brezposelnosti in reformo državnega aparata. Alia se je zavzel tudi za stalno članstvo Albanije v KVSE (za zdaj je Tirana le opazovalka) in za spodbujanje tujih investicij v Albaniji, da bi tako v čim večji meri zadovoljili vse potrebe albanskega ljudstva.

S tem pa je Alia tudi posredno odgovoril opozicijski Demokratični stranki, ki je zahtevala, da se volitve prenesejo na 2. maj, da bi imela tako opozicija več časa, da se primerno pripravi na volitve. Razočaranje v opozicijskih vrstah je bilo nekoliko manjše, ker je včeraj albanska tiskovna agencija Ata objavila vest, da naj bi novoizvoljeni albanski parlament pripravil tudi novo ustavo.

Z udeležbo predsednikov republik in predsednikov vlad

Seja zveznega predsedstva o jugoslovanskem razvoju

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Ob 14. uri se je sestalo zvezno predsedstvo, na seji so sodelovali predsedniki republik in republiških vlad. Zasedali so pozno v noč, že proti večeru pa so sporočili, da ne bo nobenega uradnega sporočila, niti nobenih indiskrecij. Očitno so stališča močno različna, kot kaže, pa se tudi uresničuje napoved, ki nam jo je pred zasedanjem zaupal slovenski predsednik Milan Kučan, da zasedanje ne more dati kakih važnih rezultatov in da od njega ne pričakuje veliko. Nekaj podobnega je povedal podpredsednik in hrvaški član zveznega predsedstva Stipe Mesić na tiskovni konferenci s tujimi novinarji. Dejal je: »Ne pričakujem nobenih rezultatov.«

V razpravi pa so ključna vprašanja bodočega jugoslovanskega razvoja. Predvsem obstoj zvezne vlade in njenega proračuna, legitimnosti in učinkovitosti. Predsednik Črne gore Mojmir Bulatović je med svojim včerajšnjim nastopnim govorom že udaril proti Anteju Markoviću, češ da je povsem napak naravnal gospodarsko politiko. Srbska gospodarska zbornica pa zahteva nizko devalvacijo in nov investicijski program, ki naj zagotovi sedanjo življenjsko raven in obseg zaposlitve.

Zvezna vlada ponuja proračun, ki je za deset milijard dinarjev manjši od letošnjega, kar pa še vedno znese 145,5 milijarde dinarjev. Linearno so zmanjšali izdatke vseh zveznih potrošnikov za pet do deset odstotkov.

Po mnenju Slovencev in Hrvatov je to premalo in bi bilo treba zvezni proračun razpoloviti, pa še v tem primeru bi moral biti pod nadzorstvom republik; predvsem naj bi omejili zvezne izdatke na nujne potrebe (JLA in nekaterih zveznih organov), izginila pa bi sredstva za porazdelitev glede na potrebe gospodarstva.

V bistvu gre za različne fronte, ki jih lahko ocenimo nekako takole.

Marković vztraja in ne misli odstopiti. Za to ima nekatere argumente in predvsem zagotovila svetovnih finančnih ustanov, ki mu jamčijo kredite. Brez takšne pomoči in brez mednarodnih jamstev pa se jugoslovansko gospodarstvo takoj podre in socialne posledice bi bile še zlasti dramatične na Jugu. Toda Marković hkrati zahteva utrditev zvezne vlade in njenih pristojnosti, torej ohranjanja federacije.

Pri prvem vprašanju je Marković deležen določene podpore Slovenije in Hrvaške, ki sta odločno za reformsko gospodarsko politiko, vendar ta ne sme pomeniti utrjevanja zvezne države in njenih organov. Podpora je torej omejena. Toda podpredsednik Mesić je obenem na že omenjeni tiskovni konferenci ugotovil, da Marković ne more pasti, ker nima nobene zamenjave. To je res. Padec jugoslovanske vlade je neizogiben, ker ni več niti elementarnih mehaniz-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

O obtožnici proti Cossigi bo parlamentarni odbor razpravljal prihodnji teden

RIM — V zvezi z afero Gladio se parlamentarna komisija za sodne postopke ne bo vmešavala v dejavnost sodstva in v preiskave, ki jih opravljajo druge za to določene komisije in parlamentarni odbori. Tako je včeraj še enkrat potrdil tudi predsednik komisije Francesco Macis; njegova komisija bo 4. januarja na plenarni seji proučila obtožnico na račun predsednika Cossige, ki jo je izdala Proletarska demokracija. Parlamentarna komisija bi namreč rada čimprej ugotovila, ali obstajajo pogoji za sprožitev sodnega postopka proti Cossigi, ali pa če bo mogoče ta primer arhivirati.

Domneva o arhiviranju je ta čas še najbolj verodostojna. Stranke vladne koalicije so glede tega soglasne. Glasilo republikancev je prav včeraj pisalo, da odločitev parlamentarne komisije ne bi moglo biti drugačno, istega mnenja pa so tudi komunisti. Occhetto in D'Alema sta prepričana, da pogojev za sodno obravnavo ni, medtem ko je strankina manjšina dokaj razdvojena. Proletarska demokracija torej vztraja pri zahtevi, da je treba pred morebitnim arhiviranjem obtožnice dokazati legitimnost Gladia, gibanje zelenih pa si želi čimprejšnje rešitve zadeve Gladio.

Gornja želja pa se bržčas ne bo uresničila, kajti, če se za arhiviranje obtožnice ogreva politična večina, se razhajanja o legitimnosti Gladia stalno poglabljajo. Polemika na ta račun se ne omejuje več samo na KD in KPI, temveč je zajela tudi same stranke koalicije. Poleg tega pa je prav včeraj prišla vest, da bo ministrski svet preko državnega pravobranilstva pred ustavnim sodiščem ocenjeval ustavnost volilnega referenduma. Odločitev ministrskega sveta pa je kot nalašč za »osvežitev« strankarske polemike, ki že kar predolgo sloni le na Gladiu. Odločitev ministrskega sveta so ostro kritizirali komunisti, medtem ko je PSI zadovoljna z njo, saj je od vselej zagovarjala neustavnost referenduma.

G. R.

Na notranjem ministrstvu vrh o ukrepih proti organiziranemu kriminalu

Družinam ugrabljencev bodo zaplenili premoženje

RIM — Notranji minister Scotti, šef policije Parisi, generalna komandanta karabinjerjev in finančne straže Antonio Viesti in Luigi Ramponi ter visoki komisar Sica so se na včerajšnjem vrhu dogovorili za vrsto novih ukrepov za učinkovitejši boj proti ugrabiteljskim tolpam. Prevladala je tako imenovana trda linija, saj je minister Scotti vztrajal pri zahtevi po zaplembi premoženja ugrabljenčeve družine in prepoved raznih oblik posredovanja med žrtvinimi sorodniki in kriminalci.

Pomembne novosti pa bodo uvedli tudi na operativni ravni. Karabinjerji in finančna straža bodo še okrepili posebne enote za preprečevanje ugrabitev. Nekateri ukrepi, ki jih vsebuje zakonski osnutek za boj proti mafiji, ki ga sedaj proučuje parlament, bodo odslej še strožji, posebne enote karabinjerjev in finančne straže pa bodo delovale na vsem državnem ozemlju in ne več samo na »kritičnih« področjih. Udeleženci vrha so podrobno proučili primere ugrabljenih oseb, ki so še v rokah ugrabiteljev, dogovorili pa so se o temeljitejših oblikah preprečevanja raznih stikov z ugrabitelji.

Na sliki (Telefoto AP): **minister Scotti** (levo) **in visoki komisar Sica** (desno)

Miljski občinski svet odobril proračun 1991

NA 5. STRANI

□ □ □

ZDA bodo prisilile Irak da se umakne iz Kuvajta

NA 2. STRANI

□ □ □

Po dvojnem detomoru zahteve po ugotavljanju odgovornosti zdravnikov

NA 12. STRANI

Predsednik Bush zanikal časopisne vesti o nepripravljenosti ameriške vojske

ZDA bodo za vsako ceno prisilile Irak da se po 15. januarju umakne iz Kuvajta

WASHINGTON — Če ne bi kot Damoklejev meč visela nad glavo grožnja o vojaškem spopadu po preteku roka za umik iraške vojske iz Kuvajta, bi tudi zalivsko krizo lahko uvrstili med »pozabljene«, ker se po skoraj petih mesecih od iraške invazije ni skoraj nič spremenilo, razen dejstva, da se je Zaliv spremenil v pravo smodnišnico, v kateri je nakopičenega toliko orožja, kot ga še ni bilo po drugi svetovni vojni na tako omejenem območju. V takem položaju ni nič čudnega, da se marsikateri novinar prepušča svoji fantaziji in ugibanjem. Tako je včeraj ameriški predsednik Bush odločno zanikal časopisne vesti, da sta med obiskom v Zalivu obrambni minister Cheney in načelnik generalštaba ameriške vojske ugotovila, da bo ameriška vojska sposobna za napad šele prve dni februarja. Za Busha so to navadne novinarske race in po 15. januarju, ko poteče rok za iraški umik, bodo »ZDA v celoti uresničile resolucijo varnostnega sveta OZN«.

Ameriški predsednik se je sestal z novinarji, potem ko je prejel pismo sovjetskega predsednika Gorbačova. Vsebine pisma ni povedal, poudaril je le, da »ni dobro, ker je izvrstno«. Bržkone je Bush dobil zagotovila, da se sovjetska zunanja politika tako pri globalnih kot zalivskem vprašanju z odhodom Edvarda Ševardnadzeja ne bo spremenila. Vsekakor pa položaj ni tako »izvrsten«. Washingtonska administracija je že dala razumeti, da bi lahko pred 15. januarjem izvedla množično evakuacijo ameriških državljanov s širšega bližnjevzhodnega območja. Da le redki verjamejo v mirno rešitev zalivske krize, pričata tudi vesti, da Jordanija kopiči vojsko na meji z Izraelom, Irak pa je začel evakuacijo civilnega prebivalstva na meji s Turčijo.

Medtem pa kot običajno prihajajo iz Bagdada protislovne vesti. Sadam Husein vztraja pri svoji zahtevi, da je treba zalivsko vprašanje reševati skupaj s palestinskim. Režimske manifestacije proti Ameriki in Zahodu pa se nadaljujejo.

Na sliki (telefoto AP): **ameriški vojaki iščejo hlad tudi v betonskih ceveh.**

Danes v Rimu državni pogreb umrlega ministra Franca Pige

RIM — Nenadoma umrlega ministra za državne soudeležbe Franca Pigo **(na sliki AP)** bodo danes pokopali z državnimi častmi. Pogrebni sprevod bo krenil od pokojnikovega bivališča, kjer so včeraj zvečer uredili žalno sobo, do cerkve Santa Chiara na Trgu Giochi Delfici, kjer bo pogrebna slovesnost, nato pa bodo preminulega ministra pokopali v družinski grobnici na rimskem pokopališču Verano.

Pokojnika, ki je predvčerajšnjim zvečer umrl za posledicami infarkta med kratkimi počitnicami v Cortini D' Ampezzo, so se včeraj spomnili številni predstavniki gospodarskega in političnega življenja, izraze sožalja pa so družini posredovali tudi najvišji italijanski politični voditelji.

Piga se je rodil 18. marca 1927 v Rimu, že pri enaindvajsetih letih pa je diplomiral na pravni fakulteti. Izredno mlad je začel svoje delo v sodstvu kot pretor, od leta 1969 do 1974 pa je bil šef kabineta predsedstva ministrskega sveta. Bil je tudi profesor na Višji šoli za javno upravljanje v Caserti, predaval pa je tudi na univerzi za družbene vede v Rimu. Od leta 1971 pa do leta 1980 je bil predsednik kreditnega konzorcija za javna dela (Crediop), leta 1984 pa je bil imenovan za predsednika Komisije za nadzor nad delniškimi družbami in borzo Consob. V 6. Fanfanijevi vladi je bil minister za industrijo, trgovino in obrt, v začetku letošnjega poletja pa je prevzel ministrstvo za državne soudeležbe namesto Carla Fracanzanija, ki je skupaj s še štirimi drugimi ministri iz vrst demokristjanske levice zapustil vlado. Med njegovimi prvimi nalogami je bila zahtevna koordinacija med Enijem in Montedisonom v sporni zadevi v zvezi s kemičnim joint-venture Enimontom.

Dokler ne bo imenovan novi minister, bo posle začasno opravljal ministrski predsednik Giulio Andreotti.

Med ropom na črpalki ubiti dve osebi

BOLOGNA — V predmestju Bologne sta dva oborožena roparja napadla lastnika neke servisne postaje, podvig pa se je tragično zaključil. V napadu sta namreč zlikovca streljala na Luigija Pasquija, ki je pripeljal svoj avto v pralnico, lastnika servisa pa so streli zadeli v obraz in je v smrtni nevarnosti.

Roparja sta na to zbežala z ukradenim avtomobilom, pri kraju Trebbo di Reno pa sta verjetno nameravala zamenjati vozilo. Med parkiranjem ju je presenetil 35-letni obrtnik Paride Pedini, roparja pa sta ga hladnokrvno ustrelila v glavo in peš zbežala preko bližnjih travnikov. Policija ju je do noči zaman iskala. Samo kako uro pozneje je na istem področju prišlo še do enega ropa, to pot brez prelivanja krvi.

Od včeraj v obtoku tisočaki posvečeni Marii Montessori

RIM — Od včeraj so v obtoku novi bankovci po tisoč lir, ki bodo postopoma nadomestili stare, na katerih je natisnjen Marco Polo in so v obtoku že deset let.

Novi tisočaki so novi v vseh pogledih: barve so živahnejše in gredo od zelene, modre, rumene, oranžne do sinje in rožnate, na hrbtni strani sta uprizorjena šolarja pri učenju. Prvič v zgodovini pa je bankovec »posvečen« ženski, in sicer pedagoginji in vzgojiteljici Marii Montessori. Montessorijeva, ki je uvedla vrsto še danes aktualnih novosti v vzgojno-pedagoške oprijeme, se je tako uvrstila med petnajst izbrank, ki so uprizorjene na bankovcih vsega sveta, in ki ne sodijo med zastopnice vladarskih družin. Te časti je bila prva deležna Marie Curie, ki je natisnjena na poljskih zlotih, sledile pa so razne književnice in umetnice.

Ruplovi predlogi Lončarju o zunanjepolitičnem sistemu

LJUBLJANA — Republiški sekretar za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrij Rupel je včeraj poslal zveznemu sekretarju za zunanje zadeve Budimirju Lončarju in vsem republiškim sekretarjem za zunanje zadeve pismo z naslednjo vsebino.

Spoštovani gospod zvezni sekretar

kot vam je znano, je skupščina republike Slovenije po plebiscitu 23. decembra 1990 razglasila samostojnost in neodvisnost slovenske države. Izhajajoč iz tega dejstva in upoštevaje nove politične razmere v drugih republikah menimo, da je nujno potrebno - in to čimprej - preurediti tudi dosedanji jugoslovanski zunanjepolitični sistem. Politika Slovenije je s tem v zvezi odločena ravnati kolikor je mogoče sporazumno in konstruktivno.

Kot vam je znano, v Sloveniji mislimo, da morajo zvezni sekretariat za zunanje zadeve in diplomatsko-konzularna predstavništva SFRJ uresničevati interese sestavnih delov Jugoslavije, torej med drugim avtentično izvajati tudi politiko republike Slovenije.

O tem sva, gospod zvezni sekretar, že večkrat razpravljala, nazadnje 2. decembra letos v Ljubljani. Takrat sva se strinjala, da je potrebno za novo zunanjo politiko ustvariti posebno koordinacijsko telo, ki bi bilo sestavljeno iz sekretarjev za zunanje zadeve jugoslovaskih republik.

Slovenija je pripravljena gostiti prvo takšno srečanje v Ljubljani 14. januarja 1991. Na tem sestanku bi se pogovorili o nadaljnjih nalogah in koordinaciji zunanje politike jugoslovanskih republik.

Predlagam vam, gospod zvezni sekretar, da razmislite, ali bi bilo mogoče v ZSZZ ustanoviti posebne oddelke, ki bi zastopali republiške interese. Slovenci, ki delajo v ZSZZ, bi tako bili skupina, ki bi v sodelovanju z RSMS izvajala slovensko zunanjo politiko, jo usklajevala z drugimi republikami ter z vašimi načrti.

Predlagam, da Slovence, ki delajo v ZSZZ štejete kot pooblaščene predstavnike slovenske zunanje politike in slovenskih nacionalnih interesov na tem področju. (dd)

• *Seja zveznega predsedstva*

NADALJEVANJE S 1. STRANI

mov, da se jo obnovi ali zamenja z novo. Njen padec bi pomenil, da pride oblast v roke predsedstva, torej v roke Srba Jovića, ki je zastopnik srbskega unitarizma in srbske ekonomske politike.

To pa je Markovićev drugi močni argument, ki ga bo prav gotovo izkoristil. Zapletena igra se torej igra na treh različnih mizah in na temelju trojnih zahtev in stališč: srbskih, ki so državno realsocialistične, s prevlado družbene lastnine, slovensko-hrvaških, dosledno tržno usmerjenih, in Markovića, ki plava nekje vmes in nima lastne baze, lahko pa izsiljuje.

Tudi to je postopen razpad jugoslovanskega gospodarskega in političnega sistema, ki ima lahko različne predznake in tudi različne posledice. Pri vsem tem pa igra posebno vlogo trdna jugoslovanska valuta. Dinar je bil v svoji zgodovini le malokdaj konvertibilen. V stari Jugoslaviji menda tri mesece, v sedanji pa samo pod Markovićem slabo leto dni. Sedaj je na obzorju devalvacija, toda z diametralno različnimi posledicami: Sever zahteva krepko devalvacijo, istočasno pa znižanje, zlasti zvezne, splošne porabe (beri JLA) in nato konvertibilni dinar, Jug pa je za bolj šibko devalvacijo, neizpremenjeno porabo in plavajoči kurz dinarja, kar je le drugi izraz za sprožitev nove inflacijske spirale. Ta stališča so diametralno nasprotna in je le malo verjetno, da so sinoči lahko sklenili kakršenkoli kompromis.

To sta hrvaško in slovensko vodstvo vedeli, zato tudi že omenjene pesimistične napovedi o rezultatih sestanka. Povrh predsednika Tudjmana na zasedanje sploh ni bilo. Mesić je pojasnil: dopoldne bi lahko prišel, kot je sestanek prvotno napovedal Jović, popoldne pa je že imel druge važne obveznosti, zato ga ne bo. Tudi to je izraz nekaterih odnosov, politike in stališč.

Zvezni predsednik Ante Marković bo govoril danes ob 17. uri na skupnem zasedanju obeh zborov zveznega jugoslovanskega parlamenta. Njegov govor bodo prenašale vse televizijske in radijske postaje, razen vojvodinske in srbske. Tudi to marsikaj pove.

pismo uredništvu

Od česa se ograjuje Bojan Brezigar

Dragi kolegi!

Z velikim razočaranjem sem sledil zadržanju Primorskega dnevnika ob plebiscitu v Sloveniji. Ta dogodek, ki je enkraten v zgodovini vsakega naroda, je dejansko šel mimo naših bralcev in torej mimo naše zamejske stvarnosti - po moji oceni - brez primernega poudarka, saj bodo, med drugim, Slovenci v Italiji prejeli prve pisne informacije o poteku in izidih plebiscita s štiridnevno zamudo, to je v četrtek, 27. decembra. Res je, da je bil plebiscit v nedeljo, vendar ne bi bilo prvič, da bi Primorski dnevnik izšel na ponedeljek, ko gre za pomembna vprašanja. Tako je bilo ob smrti predsednika Tita, pa tudi po manifestaciji na Travniku in še ob nekaterih drugih priložnostih. Pred šestimi leti smo delali celo na božični večer, po atentatu na vlak Bologna-Firence. Če me spomin ne vara, smo ob vseh teh priložnostih delali brezplačno, tako da nismo bremenili podjetja, a smo našim ljudem zajamčili ustrezne informacije. Tokrat se to ni ponovilo; ne vem, ali je sploh kdo kaj takega predlagal. In vendar so številni zamejski Slovenci s srcem sledili temu dogodku, ki je dogodek vsega naroda, torej tudi tistega dela, ki živi izven meja Republike Slovenije.

Pa še več. Ko sem bil v nedeljo zvečer v press-centru v Cankarjevem domu, kjer sem se dalj časa zadržal s kolegi, prijatelji in znanci, sem z zaprepadenostjo ugotovil, da ne tam, ne na drugih krajih v Ljubljani, ni bilo nobenega časnikarja našega dnevnika, ki bi, pa čeprav s štiridnevno zamudo, lahko poročal o tem dogodku in tudi med naše ljudi prinesel življenjski utrip nedeljskega praznovanja. Tudi to ne sodi v običajno zadržanje Primorskega dnevnika, ki je, kljub temu da ne izhaja ob ponedeljkih, vedno s prisotnostjo svojih časnikarjev kril nedeljska dogajanja, tako v zamejstvu kot tudi v matični domovini.

Zdi se mi, da to zadržanje do plebiscita ne more imeti nobenega opravičila. Naj z idejo o plebiscitu soglašamo ali ne, šlo je vendar za odločilno dejanje slovenskega naroda, kateremu tudi mi pripadamo. Zato - tudi glede na dejstvo, da so me številni slovenski kolegi povpraševali po novinarju Primorskega dnevnika, ki ga ni bilo - želim javno povedati, da se ograjujem od takega odnosa do plebiscita.

Hvaležem bom za objavo tega svojega stališča.

Bojan Brezigar

* * *

Pismo Bojana Brezigarja sprejemamo z veliko skepso in tudi z občutki nejasnosti o tem, kaj hoče njegov avtor s takim stališčem v resnici doseči.

Trditev, da je plebiscit zaradi premora ob božiču šel mimo naših bralcev je v celoti neosnovana, z ozirom na dejstvo, da je Primorski dnevnik v času pred plebiscitom in po njem obširno, izčrpno in zavzeto poročal, bodisi z našimi dopisniki v Ljubljani, kot tudi v zvezi z vsemi dogajanji, ki so spremljala plebiscit pri nas v zamejstvu. Nobeno podtikanje ne more zanikati povsem jasnega in nedvoumnega stališča dnevnika, o katerem so se bralci lahko sami prepričali.

Brezigarja spomin ne vara, ko omenja nekatere izredne izdaje dnevnika, hote ali nehote pa mu popolnoma opeša glede na okoliščine, v katerih so posebne izdaje v preteklosti nastajale. Dnevnik se je tedaj bodisi kadrovsko kot finančno nahajal v bistveno boljših pogojih, tako da je bilo takšne podvige tudi mogoče uresničiti. Pisec pisma med drugim točno ve, da brezplačno delo novinarjev tudi ni edini pogoj, s katerim je omogočena posebna izdaja. Toda kaže, da Brezigar ne upošteva sedanjega kriznega položaja podjetja z dopolnilno blagajno in vsem, kar spada zraven. Ob tem nam tudi ni znano, da bi kot politik za rešitev tega položaja kaj bistvenega ukrenil. Od deželnega svetovalca SSk, ki je tudi po zaslugi Primorskega dnevnika na vplivnem položaju, bi pričakovali drugačen odnos, namesto očitnega izkrivljanja dejstev.

Plebiscit je bil, tako kot smo zapisali, v zgodovini slovenskega naroda enkratno dejanje. Toda z njim se je proces osamosvajanja slovenske republike šele začel. O vsem, kar bo še sledilo v prihodnjih mesecih, bodo bralci Primorskega dnevnika izčrpno obveščeni, kljub nelahkim pogojem, v katerih dela uredniški kolektiv.

Spričo navedenega nam je zelo težko razumeti, od kod Brezigarju tolišno razočaranje in potreba, da se od Primorskega dnevnika ograjuje.

Dušan Udovič
Vojmir Tavčar

Začelo je izhajati novo glasilo v Reziji

Buon Natale e un migliore Anno Nuovo 1991

Den Dobre Vinahte anu den Bujse Leto 1991

REZIJA — V Reziji je v preteklih dneh začel izhajati nov časopis. Izdaja ga nova občinska Palettijeva uprava. Časopis bo izhajal trikrat letno in bo prinašal vse najvažnejše vesti, ki zadevajo delovanje občinske uprave. Le-ta ga je sklenila izdajati, kot je pisano v uvodniku pristojnega odbornika, da bi se nezaupanje prebivalstva v institucije zmanjšalo in da bi ljudje v večji meri zaupali občinskim in drugim upraviteljem. Časopis bodo prejeli vsi krajani in tudi izseljenci, urejuje pa ga Luigia Negro ob sodelovanju številnih občinskih sodelavcev. Na naslovni strani prve številke objavlja tudi voščilnico, ki jo povzemamo.

Na prvem mladinskem festivalu kraške popevke

Zmagala je Suzana

SEŽANA — Številne novoletne prireditve za najmlajše, osnovnošolce in srednješolce, poimenovane »Veseli december«, ki jih je pripravila sežanska Zveza prijateljev mladine, so v športno halo v Sežani privabile številne mlade obiskovalcev in njihove starše. Ena takih je bil tudi prvi mladinski festival kraške popevke in popevkarjev, na katerem je bilo izvedenih šest izvirnih popevk. Zmagovalna popevka občinstva je postala popevka Frajerji iz 8. A iz Osnovne šole Divača, ki jo izvaja Tjaša Birsa. Po oceni strokovne žirije s predsednikom Mojmirom Sepetom pa je prvo mesto osvojila pesem Suzana, ki jo poje Suzana Marić iz osnovne šole Sežana. Zmagovalka je prejela kipec lipicanca, delo priznanega primorskega kiparja Bojana Štoklja iz Divače.

Prvi del glasbene in zabavne prireditve je potekal pod naslovom »Zapoj, kar znaš«. Predstavili so se malčki iz vrtca ter učenci vseh petih osnovnih šol v sežanski občini.

Osrednji del prireditve je bil namenjen mladinskemu festivalu, ki je letos prvič potekal in to v želji, da bi ga naslednje leto že izvedli v novem kulturnem domu v Sežani. Na razpis se je prijavilo 6 popevk. Avtorji besedil, avtorji glasbe in izvajalci skladb so v večini učenci osnovnih šol, aranžmaje pa so napisali: Igor Kos, Vanja Pegan in Mateja Savič. Popevke je ocenjevala strokovna žirija in žirija občinstva.

Prva se je predstavila osnovna šola Dutovlje s popevko »Naš očka«, za katero je besedilo napisal Klemen Gorjup, glasbo Peter Žvab, aranžma pa je pripravil Vasja Pegan. Na odru so se predstavili: Matjaž, Jernej, Matija, Gregor in Saša. Kot druga se je predstavila Ksenija Žigon iz OŠ Sežana s popevko »Sanje«, ki je tudi avtorica besedila in glasbe, medtem ko je aranžma pripravil Igor Kos. Buren aplavz je požela popevka sežanske osnovne šole »Suzana«, ki jo poje Suzana Marić, ki je tudi avtorica besedila in glasbe, medtem ko je Igor Kos pripravil aranžma. Glasbena šola se je izkazala s popevko »Trobentar Matic«, ki jo je zapel in na trobento zaigral Lean Pegan (besedilo je napisal Igor Saksida, glasbo Lean in Vanja Pegan, aranžma Vanja Pegan). »Ljubezen« je popevka OŠ Komen, za katero je priredbo prispeval Vanja Pegan, glasbo, besedilo in zapela pa jo je Ingrid Stantić. Zadnja tekmovalna popevka je bila »Frajerji iz 8. a« iz OŠ Divača, besedilo je napisala Franetič Alenka, glasbo in aranžma Dejan Savič, izvaja pa jo Tjaša Birsa.

Žirija občinstva, ki so jo sestavljali po trije učenci vseh petih osnovnih šol in glasbene šole, je dodelila največ glasov popevki »Frajerji iz 8. a«. Zmagovalni popevki občinstva je Poslovalnica Kompas Turizem iz Sežane poklonila novoletno košaro. Vili Borjančič, predstavnik Kobilarne Lipica pa je izročil najboljši popevki po izboru strokovne širije nagrado čudovit kipec lipicanca, ki ga je posebej za ta festival izdelal uveljavljeni divaški kipar Bojan Štokelj. Strokovno žirijo pa so sestavljali: skladatelj Mojmir Šepe, glasbenica Milada Monica in slavistka Nives Mohorčič Lipanje. »Člani strokovne žirije smo imeli kar precej težko delo. Čeprav sem star festivalni maček, že dolgo časa nisem na enem festivalu slišal tolikšne kvalitete, iskrivosti, igrivosti in dobrih izvedb. Pohvaliti velja pevce, ki igrajo tudi trobento kot je Lean Pegan kot tudi dejstvo, da so aranžmaji že posneti. Po izvedbeni, aranžerski in stilni plati smo se odločili, da za najboljšo popevko izberemo pesem Suzana,« je dejal Mojmir Sepe.

Vsi ustvarjalci izvirne popevke so si prislužili plaketo Kolibarne Lipica, šole pa so prejele priznanje ZPM Sežana. Kot gostje večera so nastopili učenci OŠ z italijanskim učnim jezikom iz Pirana, ki so sodelovali tudi na 26. festivalu Mini cantanti v Kopru. Izvedli so dve pesmi: Gruberjevo Santo Natal in skladbo Che banda.

-OKS-

POMOČ SLOVENIJI

Tradicionalni novoletni koncert v Divači

SEŽANA — Pihalni orkester Divača in Zveza kulturnih organizacij občine Sežana prirejata tudi letos tradicionalni novoletni koncert, ki bo potekal v telovadnici Osnovne šole dr. Bogomira Magajne v Divači. Koncert se bo pričel ob 16. uri v nedeljo, 30. decembra. Na njem bodo poleg pihalnega orkestra iz Divače pod vodstvom dirigenta Darija Pobege sodelovale tudi članice ženskega pevskega zbora Divača. Kot gostje večera pa še kantavtor Jani Kovačič, avsenikar Franc Košir in čarodej Marjo Pogačnik z novimi točkami iluzij. Tako se v Divači obeta prijetno novoletno popoldne z uglednimi gosti.

-oks-

Novoletni koncert v Šmarski cerkvici

Ni ga popotnika, ki potuje iz Sežane skozi Kras proti Gorici, ki se mu ne bi pogled zaustavil ob prelepi kamniti še s skrlami kriti in kamnitim kraškim zidom obdani Šmarski cerkvi, gotsko romanskega sloga.

Kdor te dni v mraku ali ponoči potuje tam mimo ga na cerkvico opozori zvezda repatica, ki sije na zvoniku.

Njena notranjost pa že vsa praznično okrašena vabi na novoletni koncert Big Ben Hit kvarteta iz Nove Gorice, ki bo danes, 28. decembra, ob 18. uri.

a. n.

Karavanška voda prek Kopra v svet?

KOPER — »Med kupci po svetu je precejšen interes za nakup pitne vode iz izvira v okviru karavanškega predora. To vodo naj bi po soškem koridorju vozili v koprsko luko, od tod pa naprej v svet,« je na tiskovni konferenci ob zaključku poslovnega leta med drugim povedal direktor Luke Koper Rudi Dujc.

Kot smo še uspeli izvedeti, je ves projetk za prodajo vode še v »obdelavi«, prve količine pa bi lahko prek našega pristanišča v svet poslali že marca prihodnje leto.

Govori se o tem, da bi z Jesenic vsak dan v luko Koper pripeljali vsaj trije vlaki s po 36 kontejnerji, vsak kontejner pa bi imel 20 ton vode. Seveda je na ta posel vezana organizacija novih linijskih ladij iz Kopra in še marsikaj.

V Luki bi namreč ob odprtju tržišča lahko v carinski coni lahko zgradili še polnilnico, pa proizvodni obrat za embalažo itn.

D. G.

Na mejnih prehodih je v teh dneh vse živo

KOPER — Cariniki in drugi, ki delajo na mejnih prehodih, so že okrepili svoje vrste. Že prihodnje dni pričakujejo stopnjevanje množičnih prehodov državne meje. Smo med prazniki, gnečo pričakujejo tudi zaradi vse ugodnejših nakupov v tujini. Dinar je iz dneva v dan več vreden (naj se sliši še tako nenavadno). K vsemu pa je treba dodati tudi božično-novoletne šolske počitnice. Po nekaterih ocenah se je nakupovalni turizem jugoslovanskih državljanov že doslej vsaj podvojil v primerjavi z lanskim. Mar to pomeni, da imajo cariniki dvakrat več dela?

Pogovarjali smo se z Dinom Pucerjem, upravnikom koprske carinarnice, ki nam je pojasnil, da imajo cariniki res več dela kot v preteklosti. Zagotovo pa ne dvakrat več, kajti kljub večjemu številu potovanj naših državljanov v tujino, se je predvsem v zadnjem letu tudi sorazmerno občutno sprostil pritisk države. Ta zdaj dopušča veliko več možnosti pri prenašanju blaga iz tujine. Zdaj lahko Jugoslovan uvozi praktično vse - od mlinčka za kavo do avtomobila. Omejitev je malo. Le carine in druge uvozne dajatve so še.

»Vse dajatve, ki jih mora plačati Jugoslovan ob prenosu v tujini kupljenega blaga v državo, znašajo v povprečju nekje med 30 in 60 odstotki vrednosti kupljenega blaga. Pogosto vsem tem dajatvam z eno besedo rečejo carina, v resnici pa znaša carina le 12 do 15 odstotkov vrednosti in je nekako usklajena z določili mednarodne trgovinske zveze. Vendar je treba k tej carini ob uvozu blaga plačati še tri carinske dajatve - carinsko evidentiranje (ta znaša en odstotek), posebno davščino na izravnavo davčnih obremenitev, (ki znaša 5,5 ali 7,5 odstotka) in še posebno takso za uvoženo blago (tudi 5,5 ali 7,5 odstotka). K vsemu je treba prišteti še zvezni, republiški in celo občinski prometni davek, kar na koncu močno zviša uvozne dajatve,« nam je pojasnil Dino Pucer.

Čeprav je torej v Jugoslaviji prišlo do določenega popuščanja pri uvozu blaga, so dajatve še zmeraj visoke. Kljub temu se Jugoslovanom zdaj bolj kot kdajkoli izplača kupovati v tujini. To pa na koncu pomeni, da je uvoz res sorazmerno sproščen. Le nekateri proizvodi (na primer avtomobili) so sorazmerno še zmeraj preveč zaščiteni.

Na sežanski carinarnici dela 210 carinikov, v Kopru pa kakih 180. Skupaj je carinikov manj, kot jih ima na istem obmejnem območju sosednji Trst. Glede na dejstvo, da imajo jugoslovanski cariniki zaradi predpisov in tudi zaradi gospodarskega položaja, vsaj dvakrat več dela, kot njihovi italijanski kolegi, lahko trdimo, da so bolj produktivni od italijanskih. Pa ne samo to. Vsi, ki pogosteje potujejo čez jugoslovanske meje, morajo priznati, da se je pri delu carinikov zadnjih nekaj let veliko spremenilo na bolje. Cariniki so vsaj za spoznanje (če ne občutimo) bolj prijazni in človeški. To lažje primerjamo tudi tisti, ki imajo zadnje čase, ob vse pogostejšem uvozu blaga iz drugih držav, kar nemalo slabih izkušenj z obmejnimi delavci drugih držav. Morda k temu prispevajo tudi nekoliko boljši osebni dohodki carinikov, kot so jih imeli pred leti. Zdaj dobi carinik s srednjo izobrazbo s petimi leti delovne dobe za 182 ur v povprečju 12 tisoč dinarjev, k temu pa še kakšen dodatek za nočno delo, oziroma proste ure. Cariniki z visoko izobrazbo pa 16 tisoč dinarjev.

Na mejnem prehodu Škofije, skozi katerega pride v državo (računajoč tudi bližnji maloobmejni prehod Plavje) največ potnikov, zaračunajo carino komaj vsakemu 25. potniku. Podatek se zdi za jugoslovanske razmere nizek, še posebej če vemo, da na nekaterih drugih prehodih zaračunajo carino skoraj vsakemu drugemu potniku. Seveda pa škofijskega mejnega prehoda ni mogoče kar tako primerjati s šentiljskim. Medtem, ko potuje skozi Šentilj večji del "pravih" jugoslovanskih nakupovalcev, potuje skozi Škofije največ "pravih turistov" (za Istro) in Italijanov, ki živijo ob meji ter pogosto res samo skočijo čez mejo po bencin ali manjši nakup. Čez Škofije in Plavje dnevno potuje tudi veliko prebivalcev z jugoslovanske strani meje, ki kupujejo v glavnem cenejšo hrano in drobnarije. Zato je tudi med tujakšnjimi potniki manj takih, ki bi jim lahko zaračunali cerino.

Kako uspejo na carini pred prazniki zaposliti več carinikov? Le kje jih vzamejo? V Kopru se znajdejo tako, da takrat pokličejo na pomoč carinike, ki so sicer zaposleni na pomorskih mejnih prehodih, kjer pozimi skorajda ni dela, pokličejo tiste, ki opravljajo nadzorstvo v Luki Koper, na pomoč pridejo tudi delavci in uprave, kar se da zmanjšajo število dopustov in tako je pred Novim letom v službi največ carinikov. Sicer sploh ne bi zmogli vsega dela.

Vsak Jugoslovan lahko iz države s potnim listom nese največ 1200 dinarjev in to le v bankovcih po sto dinarjev (ali bankovcih manjših vrednosti). V tujino je mogoče nesti največ tisoč mark gotovine, ostalo pa v bančnih čekih. V državo pa lahko brez plačila uvoznih dajatev prinesejo do vrednosti 30 dolarjev in seveda osebno prtljago. Cariniki pa so pogosto v dvomih, ko gre za imetnike maloobmejnih propustnic. V veljavi je namreč še zmeraj staro določilo, ki lastnikom teh propustnic dovoljuje le prenos blaga v vrednosti do piškavih deset dinarjev. To zna postati tudi zanimivo vprašanje za obdobje osamosvajanja Slovenije. Bo samostojna Slovenija lastnike maloobmejnih knjižic izenačila s tistimi, ki bodo meje prehajali s potnimi listi, bo izenačila pravice imetnikov teh propustnic z imetniki z druge strani meje, ali bo maloobmejne knjižice povsem odpravila, čeprav bi to bilo v nasprotju z meddržavnim dogovorom? Za zdaj je edina prednost lastnikov teh knjižic na Primorskem ta, da lahko prehajajo meje tudi na posebnih maloobmejnih mejnih prehodih, ki pa jih vzdržujejo same obmejne občine in morda ta, da jim (glede na zakonske predpise) cariniki pogledajo skozi prste, ko vozijo čez mejo hrano in druge drobnarije.

Sicer pa je prav hrana tisto, česar jugoslovanski državljani zdaj največ "uvažajo". Veliko je pa tekstila, tehničnega blaga in tudi avtomobilov. Čeprav je za nekatere avtomobile nakup pri domačih uvozniških podjetjih cenejši.

Kljub številnim sprostitvam, ki jih počasi le vnašajo obmejni organi, pa se ne zmanjšuje število poizkusov nedovoljenega vnašanja blaga. Trenutno gre za pogostejše nedovoljene vnose orožja, za drobno tihotapstvo blaga, ki ga potem tako ali drugače preprodajajo itd. Zanimivi so primeri nekaterih poklicnih in po svoje legalnih "švercerjev", ki v enem dnevu večkrat prekoračijo mejo. Vsakič prinesejo s sabo kaj malega, v mejah dovoljenega - tri, štiri, pet majic... In carinki jim pravzaprav nič ne morejo. Nikjer ne piše, da državljan ne sme v enem dnevu večkrat čez mejo. Zmeraj ima lahko s sabo osebno prtljago in brez plačila carine vrednost blaga do 30 dolarjev. Na tak način se znajdejo nekateri, drugi iščejo druge poti.

Naštejmo še nekaj morda koristnih podatkov. Cariniki lahko potniku odvzamejo avto, če v njem odkrijejo skrito blago, katerega vrednost znaša več kot tretjino vrednosti carinske osnove tega avtomobila. Vozilo odvzamejo tudi, če v njem najdejo mamila, orožje, naboje ali eksploziv.

Rabljena vozila do treh let starosti lahko uvozijo tisti, ki so vsaj dve leti neprekinjeno delali v tujini, vendar ga potem vsaj dve leti ne smejo v Jugoslaviji preprodati. Invalidi z najmanj 70-odstotno telesno poškodbo pa lahko uvozijo rabljen avto, neglede na starost vozila.

Tujci lahko prinesejo s sabo na počitnice dolg seznam predmetov, od nakita, krzna, dveh fotoaparatov, videokamer, prenosnih glasbenih instrumentov in aparatov, opremo za kampiranje, kolesa, športno opremo, lovsko puško z naboji... Vse te predmete pa mora tujec prijaviti cariniku.

Zdomci lahko enkrat na leto prinesejo v državo brez plačila uvoznih dajatev premete, vredne do 700 dolarjev. Po t.i. "skrajšanem carinskem postopku" je mogoče uvoziti in ocariniti blago, če vrednost tega ne presega 36 tisoč dinarjev. Cariniki pa morajo upoštevati najrazličnejše pocenitve, popuste na razprodajah in znižanja zaradi odbitih davščin, ki jih priznavajo posamezne države.

BORIS ŠULIGOJ

Razpisal jo je Mestni jamstveni odbor

Ljudska peticija proti rezervoarjem plina GPL

Mestni jamstveni odbor - organizacija, ki nasprotuje načrtom družb Monteshell in Seastock, da bi v Miljskem zalivu na področju bivše čistilnice Aquila gradile rezervoarje za utekočinjeni plin GPL - je včeraj priredil v kavarni San Marco tiskovno konferenco.

Poslanec Willer Bordon je v uvodni besedi obrazložil, da je odbor organiziral srečanje z novinarji, da bi repliciral na obtožbe, ki jih je predsednik deželne vlade Adriano Biasutti naslovil jamstvenemu odboru. Biasutti je delo odbora označil kot »emocionalno politiko«. Bordon je dejal, da je glavni cilj Jamstvenega odbora primerno informiranje prebivalstva. Poleg tega člani odbora zahtevajo, da bi ljudje lahko neposredno odločali o tako važnih zadevah, ki bi lahko odločilno vplivali na bodočnost našega mesta. Bordon je menil, da bi bil ljudski referendum o umestnosti gradnje plinskih rezervoarjev najboljša in najdemokratičnejša rešitev za odločanje o primernosti gradnje teh potencialno zelo nevarnih objektov. »Protizgodovinsko bi bilo,« je dejal govornik, »če bi o tako važnih zadevah odločala maloštevilna novodobna "aristokratska" skupina.« Jamstveni odbor je, da bi podprl te zahteve, začel z ljudsko peticijo. Doslej je v samih petih dneh zbral preko tisoč podpisov. Peticijo so, med drugimi, podpisali ravnateljica astronomske opazovalnice prof. Margherita Hack, član mednarodnega centra za teoretsko fiziko prof. Tullio Weber, ravnatelj mednarodnega inštituta za raziskovanje rakastih obolenj v Lionneu prof. Lorenzo Tomatis, kantavtor Angelo Baiguera, pisatelj Fulvio Tomizza in novinar Luciano Ceschia.

Dekan naravoslovne fakultete pri Tržaški univerzi profesor Giacomo Costa je opozoril, da so rezervoarji plina GPL izjemno nevarni, družba Monteshell pa je začela s širokopotezno propagandno akcijo, da bi javnost prepričala, da so tovrstni objekti varni. »Jamstveni odbor,« je dejal Costa, »je družbo Monteshell večkrat vabil na javna srečanja, kjer bi lahko obrazložila svoja stališča. Podjetje pa se ni odvzalo nobenemu vabilu, ker strokovnjaki Monteshell dobro vedo, da argumenti podjetja ne bi vzdržali trezne strokovne kritike.« Costa je še poudaril, da odbor zelo dobro ocenjuje delo deželne komisije, ki proučuje vprašanje umestnosti gradnje plinskih rezervoarjev. S tem v zvezi je Costa opozoril, da družba Monteshell še ni objavila vseh tehničnih podatkov o načrtovanih objektih.

Predstavniki jamstvenega odbora so najavili, da bodo 25. januarja organizirali v Trstu veliko ljudsko zborovanje. Obenem so še pojasnili, da bodo podpise zbirali do 10. februarja. Člani odbora računajo, da bo peticijo do tega datuma podprlo vsaj desettisoč občanov. (w)

Profesor Pahor o sprejemanju novih načrtov za slovenske osnovne šole

»O enovitosti slovenskega naroda je težko govoriti gluhim ušesom«

O osnovnih značilnostih novih didaktičnih načrtov za slovenske osnovne šole, sprejetih s predsedniškim dekretom 15. decembra, smo pred dnevi že pisali. Tokrat smo v pogovoru s profesorjem Samom Pahorjem hoteli poglobiti nekatere aspekte, ki jih on kot takratni član Vsedržavnega šolskega odbora pozna iz osebne izkušnje.

Novi didaktični načrti za italijanske osnovne šole so bili sprejeti februarja leta 1985, na njihovo priredbo za slovenske šole pa smo morali čakati skoraj šest let. Zakaj je postopek šel tako počasi?

»Predvsem zato, ker nismo dovolj močni in nadležni, da bi stvari spravili prej skozi oziroma, da bi v Rimu čutili potrebo, da rešijo ta problem. Naša moč nima pač takega učinka, kot ga ima moč Južnih Tirolcev, ki so imeli odobrene programe precej prej kot mi. Južni Tirolci so bolj prodorni, ker so že pred delegiranimi dekreti imeli svoje zastopstvo: zakon predvideva dva pokrajinska odbornika za nemško in italijansko šolstvo, dva intendanta za nemške in ladinske šole ter "superintendanta" za italijansko šolstvo, ki naj bi imel sicer nadzor nad vsemi šolami. Že te strukture so veliko močnejše od naših, saj razen didaktičnih ravnateljev nimamo niti enega nadzornika, začenši z osnovnimi šolami. Zato se je pač zgodilo, da se je nekdo v Rimu šele leta 1987 spomnil, da povpraša Trst za slovenske programe, da se je tu nato imenovala posebna deželna komisija, ki je predlog končala izoblikovati maja 1988. V vsedržavnem šolskem svetu smo zadevo začeli obravnavati jeseni, naslednjo spomlad 1989 je bilo besedilo odobreno, sicer brez mojega povoljnega glasu. Zakaj je bilo treba nato čakati na dekret poldrugo leto, pa mi ni znano.«

Omenili ste, da v okviru Vsedržavnega šolskega sveta sami niste glasovali za sprejeto besedilo didaktičnih načrtov za slovenske šole, v kolikor je bil predlog (slovenske) deželne komisije spremenjen. Ob katerih spornih točkah so se najbolj kresale iskre? In še: je besedilo, ki so ga sprejeli s predsedniškim dekretom, neka tretja varianta?

»Ker Uradnega lista nisem še videl, se ne morem izreči. Na osnovi teksta, ki ga je posredovala tiskovna agencija ANSA (ki je nekatere točke izpustila), bi sodil, da gre za besedilo, ki ga je odobril Vsedržavni šolski svet. Ključna sporna vprašanja so se vrtela okrog vloge slovenskega jezika oziroma njegove enakovrednosti italijanskemu, in, ali se Slovenci v Italiji obravnavajo kot celota ali kot ločen del slovenskega naroda. Glede prvega sem zagovarjal stališče, da mora slovenski jezik biti priznan kot prednostni jezik (preminente), ker je to tista specifičnost, zaradi katere slovenska šola sploh obstaja. V odobrenem besedilu pa se govori le o pomembnosti (importanza) slovenskega jezika, takoj zatem pa je še poudarjeno, da ima isto pomembnost tudi italijanski jezik. Torej sta oba jezika enako pomembna. To je eden od prvih elementov, ki kažejo, da šolski organi nočejo priznati tistega, kar nam sama ustava priznava. Že z dejstvom, da imamo Slovenci šole s slovenskim učnim jezikom, je očitna »prednost« slovenskega jezika. Isto dokazuje tudi kazenski postopnik, ki dovoljuje rabo slovenščine ne glede na to, ali poznaš italijanščino. Tudi svojilnik "naš" je moral iz predloga, pa čeprav se je nanašal na splošne kulturne vrednote. Skratka, imel sem vtis, da je velik del članov Vsedržavnega šolskega sveta imel občutek, da se z našim predlogom meče v koš italijanščina. Razlagal sem jim, da temu ni tako, ampak da v odnosu na osebo, ki je pripadnik slovenske manjšine, italijanščina nima tiste vloge, ki jo ima njegov materin in učni jezik. Toda vse besede so bile bob ob steno.«

Posebno spretnost pri besedni ekvilibristiki je Vsedržavni šolski svet pokazal tudi pri poglavju o pouku zgodovine, kjer so Slovenci in slovenski narod izmenično opredeljeni kot »prebivalci slovenskega jezika«, »slovensko ljudstvo«, »identiteta slovenskega ljudstva«.

»Člani vsedržavnega sveta so očitno bili proti temu (čeprav tega ni nihče jasno povedal), da se postavi vzporednost ali zrcalnost med pojmoma "popolo sloveno" in "popolo italiano". Treba je bilo opredeliti slovensko manjšino v Italiji kot nekaj specifičnega in ločenega, zato so manjšinske Slovence opisali kot "popolazione di lingua slovena«, Slovence v Sloveniji pa kot »popolo sloveno«. Skušal sem dopovedati, da živijo Slovenci, ki se iz svoje vasi niso nikoli premaknili, v življenju pa so trikrat menjali državljanstvo. Meja je nekaj, kar se spreminja, ljudje pa so vedno isti. Nič, gluhim ušesom je težko kaj dopovedati. Do najvišje točke pa je ta težnja prišla, ko je bilo treba omeniti nacionalno enotnost. Postavljeno je bilo namreč stališče, da ena nacionalna enovitost, v tem primeru italijanska, zanika drugo. Tudi tu sem spregovoril o naši narodnostni enotnosti, ki se spoznava v literaturi, v enotnem kulturnem prostoru itd., toda rezultat je vseeno bil ta, da je v besedilu zapisan pojem italijanska nacija, slovenski narod pa ima skupni imenovalec le v nacionalni identiteti. Na plenarnem zasedanju sem kajpak glasoval proti takim tolmačenjem.«

Mimo teh grenkih ugotovitev: kakšne pozitivne posledice prinašajo novi načrti za slovenske šole?

»Rekel bi takole. Ti programi niso revolucionarni, to, kar je v njih predvidenega, bi moral delati vsak učitelj, ki je odprtih oči in ušes in sledi novostim. Glavna sprememba in novost je predvsem uvedba tujega jezika, seveda poleg reforme osnovnih šol. Programi so vedno zelo ohlapni, obsegajo splošne formulacije, ki dopuščajo široko paleto možnosti. Po mojem mnenju pa je pomebna priprava učiteljev in predvsem razpolaganje z dobrimi slovenskimi učbeniki.«

Pogovor zapisala
NADJA FILIPČIČ

V soboto, s pričetkom ob 20.30 v Borovem športnem centru

V pomoč Sloveniji ples z znanim ansamblom Krt in solistom Albertom

V soboto, 29. t. m., bo v Borovem športnem centru glasbena prireditev, ki jo Nogometni klub Bor prireja v okviru dobrodelne akcije »Pomoč Sloveniji«. Nastopil bo znani ansambel Krt, ki je tudi pri nas, in ne le v Sloveniji, zelo priljubljen. Za to priložnost je njegov vodja Dominik Krt pripravil lep izbor svojih najbolj priljubljenih skladb, poleg njih pa bomo lahko slišali lep spored narodnozabavne glasbe. Mnoge od teh pesmi bodo izšle tudi na kaseti, ki bo prišla med ljubitelje tovrstne glasbe spomladi. Kot pevec bo v okviru ansambla nastopil Alberto Gregorič, ki ni le eden najbolj znanih popevkarjev v Sloveniji, ampak tudi v Argentini, kjer ga prištevajo med zvezdnike tamkajšnje lahke glasbe. Gregorič se je rodil v Argentini, kamor so se njegovi slovenski starši pred leti izselili iz Goriških Brd. Zaradi svojih velikih pevskih sposobnosti je prejel štipendijo za glasbeno izpopolnjevanje v matični domovini, kjer pa si je ustvaril družino in tu tudi ostal. Večkrat nastopa tudi na slovenski TV, zlasti z originalno južnoameriško glasbo, ki je pred kratkim izšla tudi na kaseti z naslovom »Alberto«. Njegovi nastopi so slikoviti in navdušujoči za starejšo in mlajšo publiko. Organizatorji koncerta so se odločili, da bodo ves izkupiček koncerta izročili neki družini v Lučah, ki so bile ob

nedavnih katastrofalnih poplavah najbolj prizadeti kraj v Sloveniji. Zaradi obilnih padavin se je tam namreč zrušil jez in velikanski vodni val, ki je zdrvel v dolino, je spotoma rušil vse, na kar je naletel. Mladi družini - oče, mati in 3- ter 6-letni otrok - je voda v nekaj sekundah odnsela vse, od hiše do hleva z živino. V tisti usodni noči, ko sta otroka že spala, sta se starša nenadoma zavedla, da vodna ujma ruši njihov dom. Pograbila sta otroka, stekla na prosto in nekaj hipov kasneje je vse izginilo pod besnečo vodno površino. Rešili so si samo golo življenje. Prireditelji si želijo, da bi koncertu, ki se bo začel ob 20.30, prisostvovalo čim več občinstva.

Veselo razpoloženje ob praznikih

Tudi Slovenci v Škednju so že nazdravili

Mnoga naša društva so se, ali pa se bodo v teh dneh, v družbi svojih članov in prijateljev poslovila od starega leta in nazdravila novemu letu 1991.

Med društvi, ki so že imela takšno prireditev, je bilo KD Ivan Grbec iz škednja med tistimi, ki je za svoje člane in številne prijatelje pripravilo v nedeljo popoldne v društvenih prostorih »praznično srečanje ob koncu leta«. Veselja in dobre volje na srečanju ni manjkalo. Vse udeležence prireditve so gostitelji pričakali s smrekovimi vejicami, v dvorani pa so že čakale lepo pripravljene mize. Da je bilo razpoloženje ves čas veselo in prijetno, so najprej poskrbele animatorke, ki so bile že večkrat protagonistke, ali vsaj soudeležene pri raznih prireditvah v škedenjskem društvu. Tako so lepo vodile tombolo, pa še druge družabne igre. Nagrade so bile lepe, zadovoljstvo nagrajencev na temu primerno. Za posebno točko sta poskrbeli še Bianka in Mariucia, ki sta v narečju »obredli« razne dogodke. To je že četrtič, ko organizira KD Ivan Grbec srečanje ob koncu leta za svoje člane in prijatelje. Ker je tudi letošnje zelo lepo uspelo, so člani društva trdno odločeni, da bodo s takšnimi in podobnimi prireditvami še nadaljevali. (N. L.)

Iz gradiva s posveta o smereh bodočega turističnega razvoja v naši pokrajini

Kraški park - simbol tržaške turistične ponudbe

Smo v času najživahnejšega zimskega počitniškega obdobja, ko nas potepuške želje najraje zanesejo na bližnja smučišča ali (če nam to denarnica dovoli) kam dlje, do znamenitih velemest ali celo pod milo južno nebo. Naše mesto pa je v tem času - če odštejemo predpraznično nakupovalno mrzlico bližnjih sosedov - v turističnem pogledu bolj pusto, saj ne ponuja posebnih privlačnosti za praznične dni. Trst je namreč izrazito terciarno mesto, v katerem je turizem le spremljevalna dejavnost za toliko drugih, tudi z vidika specializiranega turizma zanimivih dejavnosti. Dovolj naj bo podatek, da je v sektorju storitev v naši pokrajini zaposlenih kar 81,7 odstotka prebivalcev, medtem ko znaša deželno povprečje 62 odstotkov, vsedržavno pa komaj 58,6 odstotka. Skratka, naše mesto ima v tem oziru popolen italijanski primat.

Mesto storitev torej, med katere pa nujno sodi tudi turizem, glede na to da gre za izrazito storitveno ekonomsko panogo. Toda težko bi trdili, da je Trst turistično mesto v klasičnem pomenu besede, pa čeprav številke o nočitvah pričajo, da prihaja k nam kar precej prehodnih gostov. Ustavijo pa se le za kratek čas, kar pomeni, da pridejo k nam s točno določenimi nameni, ki so gotovo daleč od želje po klasičnem večtedenskem dopustniškem bivanju. Tega pa si Trst konec koncev niti ne bi smel želeti, saj bi v nasprotnem primeru moral temeljito spremeniti svojo podobo in gospodarski ustroj in v zameno odpreti vrata za sicer že krepko pojenjajoč pojav množičnega turizma.

Trst kot Montecarlo, Trst kot Rimini, Trst kot... Trst. V zadnjem času se je vendarle izkristaliziralo prepričanje, da je turistični razvoj mogoč tudi brez radikalnih posegov v gospodarsko in strukturno naravnanost mesta in pokrajine in da je prav ta naravnanost lahko najprimernejša osnova za razvoj visoko specializiranih turistični dejavnosti, povezanih npr. z znanstveno-raziskovalnimi, kongresnimi, finančno-zavarovalnimi in kulturnimi dejavnostmi ter z zgodovinskimi, umetnostnimi in predvsem ambientalnimi vrednotami mesta in njegove okolice.

To spoznanje oziroma prepričanje je prišlo do popolnega izraza na jesenskem simpoziju o strateških smernicah za razvoj tržaškega turizma v novi evropski perspektivi, o katerem smo sicer svojčas že poročali, a se je vredno povrniti k njegovim glavnim ugotovitvam in zaključkom. Prireditelji srečanja so namreč pred kratkim izdali brošuro z gradivom, ki bo nedvomno dobra osnova za zastavitev tržaškega turističnega razvoja na pragu novega stoletja oziroma tisočletja. Poleg razprave, v katero so posegli ne samo tisti, ki delajo na strogo turističnem področju, ampak tudi javni upravitelji in zasebni podjetniki, prinaša namreč gradivo tudi poglobljen oris sedmih temeljnih točk oziroma predlogov za smernice, po katerih naj bi se razvijal specializirani tržaški turizem in med katerimi so nekatere vredne še posebne pozornosti. Na prvo mesto so namreč strokovnjaki, ki so se v sedmih delovnih skupinah ukvarjali s posameznimi točkami, postavili za našo skupnost še posebno pomembno vprašanje Krasa in njegove zaščite. Na drugem mestu je razvoj navtičnega turizma, na tretjem so marketing in komunikacije, na četrtem velike prireditve, na petem sistem prevozov, na šestem kongresni turizem in na sedmem mestu preureditev in razvoj hotelskih zmogljivosti.

Pomudimo se torej pri prvi, v gradivu označeni kot »najbolj kvalifikacijski« točki v tržaškem turističnem sektorju, in sicer pri nalogi za ustanovitev kraškega parka. »Ta park bo moral biti zastavljen tako, da bo ustrezal tako potrebam po ohranitvi naravnega okolja kot družbeno-gospodarskim značilnostim pokrajinskega ozemlja, povrhu pa tudi potrebi po specifičnem turističnem ovrednotenju, ki ga je potrebno šele preučiti in predlagati,« je rečeno v sintezi, ki jo prinaša brušura, medtem ko je ta koncept širše obravnavan v poročilu komisije za ozemlje in okolje, ki jo je vodil pristojni pokrajinski odbornik Giovanni Cervesi.

Poročilo izhaja iz ugotovitve, da je za sicer že zelo preizkušeni Kras potreben aktiven tip zaščite, ki bo sposoben zadovoljiti vse potrebe, ki jih zastavlja t.im. globalna ekologija, torej tista, ki se ne omejuje na zgolj naturalistično plat te zaščite. Gre torej za potrebo, da bi ambientalne vrednote uveljavili in uredili v okviru globalnega ravnovesja, ki se bo ustvarilo tudi s pomočjo sodelovanja neposredno zainteresirane skupnosti. Tako pri kraškem parku ne bi šlo za zgolj naturalistično tvorbo, ampak za proces z ekonomskimi, socialnimi in tudi političnimi implikacijami, kar pomeni, da bi moral park preseči koncept izoliranega elementa, saj ne more obstajati kaka zamišljena in še manj realna linija, ki bi ga ločila od njegovega okolja. Razumeti je treba - je rečeno v poročilu - da je človek v okolju kljub vsemu tvorec in protagonist svojega habitata, zato mora biti pomen kraškega parka v prvi vrsti human in mora zasledovati skladnost med antropološkim razvojem in ohranjevanjem naravnih ravnovesij. Postati mora osnova za uravnovešen sistem upravljanja z ozemljem, ob ohranjanju naravnih ekostistemov pa mora hkrati omogočati tudi usklajen razvoj zainteresiranih človeških skupnosti. To pa je vizija, v kateri se lahko končno zastavijo temelji za novo ovrednotenje kraške planote in za sanacijo njenih degradiranih območij, in to tako na ravni zaščite naravnega okolja kot človekovih posegov, saj gre za vidika, ki ju - kot rečeno - ne smemo in ne moremo ločevati.

Poglavje o kraškem parku v luči turističnega razvoja pokrajine zaključuje še ugotovitev o možnem in zaželjenem sodelovanju s sosednjo Slovenijo na tem področju, v okviru katerega je danes še toliko bolj pomembno, da bi kraški park homogeno načrtovali preko državne meje.

Naj dodamo, da so v komisiji za ozemlje in okolje sodelovali tudi predstavniki javnih uprav in stanovskih organizacij, med katerimi naj omenimo predsednika Kraške gorske skupnosti Marina Pečenika in zahodnokraškega rajonskega sveta Renata Busettija ter predstavnika Kmečke zveze Miliča. Medtem ko je Pečenik izrazil nekatere pomisleke nad deželno in krajevno programsko politiko in še posebej glede pristojnosti za upravljanje ozemlja, je Busetti predlagal turistično ovrednotenje Križa, Proseka in Kontovela, Milič pa je kot predstavnik kmetov opozoril na nevarnosti, ki bi jih lahko neustrezno in preozko zasnovan kraški park predstavljal za nadaljnji obstoj sedanjih kmetijskih dejavnosti.

V. B.

Ob pričakovano ostri polemiki iz vrst opozicije

Z odobritvijo proračuna v Miljah nova uprava prestala prvo preizkušnjo

Miljski občinski svet je sinoči s 17 glasovi od 30 odobril proračun za prihodnje leto, s tem pa je tudi komaj 10 dni star odbor pod vodstvom župana Fernanda Ulcigraia prestal svojo prvo pomembno preizkušnjo. Če se je glasovanje o proračunskem dokumentu izšlo po pričakovanjih, pa je bila razprava - sicer prav tako pričakovano - zelo ostra in v nekaterih trenutkih celo strupena. Toda pojdimo po vrsti.

Pred glasovanjem o proračunskem dokumentu je župan Ulcigrai podal programsko poročilo, v katerem je izhajal iz potrebe po močni in stabilni občinski upravi, katere glavna naloga bo ustvariti realno politično soočanje brez predsodkov na občinski ravni in tvorno sodelovanje s pokrajinsko in deželno upravo, ki je potrebno za ekonomski in družbeni razvoj Milj. Nov občinski odbor pa po njegovih besedah sloni na kolektivnosti in enakem dostojanstvu vseh večinskih sil ter na jasnih programskih smernicah, ki jih bo treba občasno preverjati in ki so vsekakor odvisne od razpoložljivih sredstev. Pred odborom je tudi naloga izdelave novega občinskega pravilnika, iz katerega bo morala izhajati zvestoba idealom republike, rojene iz odporništva, zaščita vsega prebivalstva, tako italijanske kot slovenske narodnosti in ne glede na vero in socialni položaj, aktivno sodelovanje prebivalstva pri javnem upravljanju itd. Programske smernice so razdeljene v 12 poglavij, med katerimi naj omenimo skrb za izboljšanje občinskih služb, obsežno poglavje o smereh gospodarskega razvoja, skrb za zaščito in uporabo okolja, prometne infrastrukture, socialno varnost, področje šolstva in kulturnih dejavnosti, investicije, prenovo zgodovinskega mestnega jedra in poglavje o stikih z drugimi javnimi upravami, tudi onstran državne meje. Ulcigrai je ob koncu opozoril, da je treba te programske smernice razumeti kot temeljno usmeritev, na kateri sloni politični sporazum nove upravne večine, v kateri so zastopani Lista Frausin, trije od petih socialistov (bivši župan Rossini in svetovalec Piga sta v opoziciji), dva svetovalca Zelene alternativne liste in demokristjana Altin in Derossi, ki ju je pokrajinsko vodstvo stranke medtem suspendiralo.

Proračunsko poročilo, ki je predstavljalo drugo točko dnevnega reda, je bilo v bistvu tisto, ki ga je predložil že Rossinijev odbor, podžupan in odbornik za proračun Mutton pa se je omejil na spremembe, ki jih je glede na svoj program vnesla nova večina. Pri tem je opozoril, da v teh nekaj dneh (proračun je namreč treba odobriti do 31. decembra) seveda ni bilo mogoče radikalno spremeniti dokumenta, pač pa se le omejiti na nekaj sicer pomembnih sprememb in dopolnil, ki zadevajo ohranitev preživnine v občinskem domu za ostarele na letošnji ravni, plačilo storitev računskih nadzornikov in posojilo za kritje primanjkljaja prevoznega podjetja ACT. Pri tem je Mutton podčrtal veliko odgovornost vlade zaradi zamude pri oblikovanju novega zakona o krajevnih upravah in njihovih finančnih razpoložljivostih, medtem ko je o samem občinskem proračunu dejal, da ga namerava nov odbor še enkrat preučiti, za kar bo sklical javne razprave z vsem prebivalstvom.

V razpravi, ki je sledila obema poročiloma, je še enkrat prišel do izraza globok razdor med novo večino in opozicijo, ki je tokrat razdelil tudi dve stranki. Negativen glas so s takimi ali drugačnimi argumenti napovedali Mari (MSI), Pesce (KD), Derin (PSDI), Colombo (PRI) in Piga (PSI), medtem ko so se za odobritev proračuna izrekli svetovalka Millo, svetovalec Donadei (oba Lista Frausin) in tajnik miljske sekcije PSI Di Candia (PSI). Po županovi repliki pa je glasovalno izjavo podal tudi bivši župan, socialist Rossini, ki je izredno ostro napadel miljskega poslanca KPI in svetovalca Liste Frausin Willerja Bordona. Njemu je namreč pripisal »zaslugo«, da se Milje vračajo v preteklost, da se ponavljajo stare razmere in da se »na prizorišče vračajo tisti, ki so to mesto potopili«. Po Rossinijevih besedah torej njegov »ne« ni namenjen Ulcigraiu, ampak povratku Liste Frausin in Bordona, za katerega ni štedil niti z najhujšimi osebnimi obtožbami in namigi o zlorabi oblasti.

Sinočnjo sejo je zaključila še soglasna odobritev sklepa o predaji upravljanja nekaterih športnih objektov društvoma Muggesana in Fortitudo. (V. B.)

Izjava podpredsednika CRT

O povezovanju hranilnic FJK in Veneta

Podpredsednik Tržaške hranilnice-CRT Pier Giorgio Luccarini je včeraj komentiral glasove, po katerih naj bi videmsko-pordenonska hranilnica (CRUP) sklenila sporazum s hranilnico Verone, Vicenze, Belluna in Ancone. »Politična usmeritev na deželni ravni je bila drugačna,« je izjavil Luccarini »in čeprav ne poznam podrobnosti te operacije, lahko rečem, da le-ta ustvarja resno zadrego predvsem v političnih in finančnih krogih. Če pa se potem ta sporazum naslanja predvsem na tesno sodelovanje na področju informatike, kjer prednjači veronska hranilnica, potem je vsa zadeva še toliko bolj zaskrbljujoča.«

Po Luccarinijevem mnenju se bo sedaj potrebno sestati z vodstvom deželne uprave Furlanije-Julijske krajine in vso zadevo ustrezno preveriti. Povrhu pa se podpredsedniku CRT zdi v tem trenutku primerno, da bi se tržaška hranilnica tesneje povezala z goriško, s katero bi morali doseči skupno poslovno usmeritev. »Zelo pozitivno je,« zaključuje Luccarini in tako odgovarja podpredsedniku goriške hranilnice Medeotu, »da je končno zapihal ugoden veter za dežele severovzhoda, vendar upamo, da ne gre za "kolonizacijski" veter.« Sistem hranilnic ima namreč v Furlaniji-Julijski krajini dolgo tradicijo, ki temelji na zanesljivosti in učinkovitosti: holdingi in sodelovanje z bančnim sistemom Veneta so nedvomno dobrodošli, vendar je treba hkrati strogo spoštovati posamezne avtonomije.

Župan Locchi še ni odstopil

V Nabrežini izredna seja občinskega sveta

Drevi se bo ob na županstvu v Nabrežini zbral devinsko-nabrežinski občinski svet. Na dnevnem redu ima dve točki, in sicer spremembo konvencije med Občino Devin-Nabrežina in družbo Fintour za turistično središče v Sesljanskem zalivu ter drugo varianto lotizacijskega načrta za razširitev štivanske papirnice.

Župan Locchi je sejo sklical s tem dnevnim redom kljub temu da ne razpolaga z upravno večino. Kot znano, je namreč SSk zahtevala njegov odstop, in sicer zaradi pisma, ki ga je Locchi pisal notranjemu ministru Scottiju za uvedbo enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic. Zadržanje Locchija je med drugim tudi v nasprotju z upravnim dogovorom med KD, PSI in SSk, po katerem bi morala župan in odbor odstopiti, kakor hitro ne bi razpolagala z zaupnico ene izmed treh strank.

V zvezi s tem je včeraj svetovalec Zelenih Sgambati izdal izredno ostro tiskovno sporočilo, v katerem med drugim najavlja, da se bo obrnil na Pokrajinski nadzorni odbor in na Deželno upravno sodišče zaradi kršenja proceduralnih predpisov.

■ **Ljubljanski komorni orkester Slovenicum** je sinoči nastopil v tržaški stolni cerkvi. Pod vodstvom Marca Sofianopula so poleg orkestra Slovenicum nastopili tudi solisti in zbor tržaškega ansambla Cappella Civica. Božični koncert je ponudil poslušalcem Händlove, Von Herbeckove, Berliozove skladbe, ter nekaj glasbenih listov, ki sta jih podpisala Radole in sam Sofianopulo.

Pogovor s škofijskim kanclerjem g. Lojzetom Zupančičem

Božični razgledi po tržaški Cerkvi

»Rad opravljam službo škofijskega kanclerja, toda nikakor se nisem hotel povsem odpovedati dušnemu pastirstvu, saj nisem šel za duhovnika, da bi delal v uradih.« Tako nas je sprejel g. Lojze Zupančič v župnišču v Grljanu, kjer živi in deluje kot župnik že sedmo leto, prav toliko, kolikor vodi osrednjo škofijsko pisarno.

G. Zupančič ima za seboj že razmeroma dolgo in pestro službeno pot. Doma je od Sv. Ivana pri Trstu, kjer se je rodil 1927. leta, v duhovnika pa je bil posvečen, ko mu je bilo 24 let. Kot dušni pastir je deloval v Škednju, Bazovici, na Opčinah, pri Sv. Vincenciju, na Vejni, v Barkovljah in zdaj v Grljanu, med tem pa je bil tudi pobudnik in prvi duhovni vodja slovenskega tržaškega skavtizma, katehet na slovenskih šolah in še marsikaj. Kot kancler vodi osrednjo tajniško in hkrati notarsko službo v tržaški škofiji, kar je zahtevna in visoka naloga ter povrh predstavlja izjemno opazovališče za razgled po tržaški Cerkvi. Prav zato smo se nanj obrnili za krajši pogovor v tem božičnem času, v katerem smo vsi nekoliko dovzetnejši tudi za cerkvene stvari.

G. Zupančič, kako čutite sedanji utrip tržaške Cerkve s svojega kanclerskega razgledišča?

»Prav imate, da govorite o Cerkvi kot organizmu. Dejansko živi in ima kot organizem svoje "bioritme": ni vedno v istem stanju, ampak enkrat miruje in počiva, drugič pospešeno rase itd. Sedanji škof Lovrenc Bellomi, ki nas vodi že 13. leto, je zelo dinamičen ter spodbuja tudi druge k delovanju in pričakuje od njih sodelovanja. Med nas širi svežino in odprtost, kakršni je skušal pred njim vnašati že goriški nadškof Cocolin v času svojega upravljanja tržaške škofije. Sicer pa se tudi ti kot sploh vsi postkoncilski prenovitveni procesi spopadajo s težavami, pa naj gre za krepitev vloge laikov v Cerkvi, za širjenje ekumenske zavesti ali pa za uveljavljanje dejanske enakopravnosti med narodi. Vsaka sprememba pač predstavlja napor. *Quieta ne moveatur*, so pravili Stari Rimljani. Mislim, da bi morali na Tržaškem storiti kaj več za to, da bi dejansko sprejemali drug drugega, rekel bi, z empatičnim pristopom.«

Problem odnosov med Italijani in Slovenci je torej v ospredju tudi v tukajšnjem cerkvenem življenju.

»Preteklosti ni mogoče kar čez noč izbrisati. Zato ni lahko uveljavljati večje medsebojno spoznavanje in sodelovanje. Vsi bi se morali v večji meri zavedati, da raznolikost obojestransko bogati in spodbuja rast celotne skupnosti. Mislim, da si ta zavest - kljub težavam in odklonom - postopoma vendarle utira pot. Nenazadnje jo spodbuja politično in drugačno odpiranje na Vzhodu. Tržaška Cerkev sledi s posebno pozornostjo vsem tem procesom in problemom ter jih skuša v mejah svojih pristojnosti reševati po evangeljskih načelih.«

Sicer pa Trst že od nekdaj velja za laicistično-liberalno mesto.

»Prej kot laicistično-liberalno bi rekel, da je Trst pluralistično mesto, s čimer je povezan nek agnosticizem in celo skepticizem. Pomislimo le na število verstev, ki so pri nas doma. Več jih je kot v drugih podobnih mestih v bližnji in daljnji okolici. Pa tudi narodnih skupnosti je več, saj je poleg italijanske in slovenske še veliko drugih.«

A neka verska brezbrižnost vendarle je in se odraža tudi v pomanjkanju duhovniških poklicev.

»V družbi, kakršna je naša, se prav gotovo človek težje odziva duhovnemu poklicu. Med Italijani imamo sicer v zadnjih letih nekaj spodbudnih premikov, saj je trenutno 13 italijanskih bogoslovcev. Drugače pa je z nami. Slovenskih bogoslovcev ni, zadnjo novo mašo je pel sedanji boljunski župnik Franc Vončina v davnem letu 1963.

Seveda pa je pomanjkanje duhovniških poklicev le odraz širšega stanja. Zdaj pripravljamo zborovanje slovenskih vernikov, ki bi moralo spodbuditi širšo obnovo. Koliko bo ta obnova uspela, bo mogoče ugotoviti tudi po tem, ali se bodo verniki številneje odzivali na božje klice.«

Kako je s sodelovanjem s Slovenijo na tem področju?

»Predvsem moram poudariti, da je za to sodelovanje posebno dovzeten že škof Bellomi, ki ga je sicer italijanska škofovska konferenca izrecno pooblastila, da skrbi za stike z jugoslovansko. A sodelovanje uspešno razvijajo tudi posamezni slovenski duhovniki in laiki. Seveda je posebno dragocena in, rekel bi, v tem trenutku neobhodna potrebna pomoč, ki jo dobivamo iz Slovenije s prihajanjem tamkajšnjih duhovnikov in redovnikov v naše vrste.«

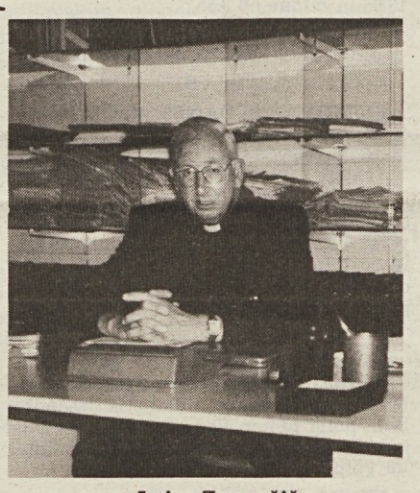

g. Lojze Zupančič

V zadnjem času se posebno pereče postavlja vprašanje upravljanja openske župnije. Bo to vprašanje kmalu rešeno?

»Prav zdaj ga pospešeno rešujemo, in to na načim, ki mislim, da bo v mejah možnosti zadovoljiv za vse.«

Kaj Vam je prinesel letošnji božič?

»Med drugim lepo polnočnico v naši grljanski cerkvi, ki jo je s svojim ubranim petjem sooblikoval Moški pevski zbor Igo Gruden iz Nabrežine. Toda mimo tega mi je letošnji božič prinesel tudi veliko duhovnega zadoščenja. Utrdil me je v prepričanju, da je Bog res naklonjen le ljudem dobre volje, kot so oznanjali angeli na betlehemskih višavah.«

Martin Brecelj

Popevke v Trstu

Nocoj se bo v gledališču Rossetti odvijal Festival tržaške (italijanske) popevke, ki bo 12. po vrsti. Kot običajno bo obsegal dva dela, enega za mladinsko in drugega za tradicionalno glasbo, na katerih se bo skupno zvrstilo šestnajst popevk.

Omeniti velja, da je Festival tržaške popevke prireditev v dobrodelne namene.

pismo uredništvo

O gostovanjih TPPZ v SFRJ

V Sloveniji se pripravljajo na plebiscit in verjetno bomo že brali rezultate, predno bo to moje pismo objavljeno,... če bo.

Seveda ljudje se bojijo in trepetajo v strahu ob grožnjah jugoslovanskih, beri srbskih, generalov, ki žugajo Sloveniji s tanki in z drugo nevarno šaro. Tržaški Slovenci stojimo vsi ob strani slovenskemu narodu v matični domovini, z njim čutimo, se z njim veselimo in z njim trpimo.

Pošiljamo mu, tako rekoč vsak dan, solidarnostna, bodrilna pisma in še druge izraze simpatije.

Medtem pa »Tržaški partizanski zbor« prireja koncerte širom po Jugoslaviji v čast jugoslovanski armadi in njenim generalom. Tistim generalom in tisti armadi, za katero je nevarno, da jo lahko slej ko prej zagledamo v Sežani, pa ne normalno nastanjene kot po navadi, temveč kot zasebno vojsko, ki bi na hitro opravila z vsemi demokratično izvoljenimi predstavniki.

Dovolj bi bilo, da bi Tržaški partizanski zbor mislil in delal vsaj po duhu OF, če drugega ne zmore. Naj misli tako kot včasih: »Svobodo narodu«.

Vsakemu narodu, neglede, kdo ga izkorišča in mu brani razvoj, tujec ali brat. Počasi vendarle odkrivamo, kaj je prav in kaj ni, le Partizanski zbor tega ne vidi ali noče videti.

Tudi bratu je lahko brat za hlapca.

Aleksander Furlan

Neznani goljuf je priletni gospe izmaknil tri milijone lir v gotovini

Dejal je, da je funkcionar in prelisičil slepo starko

Priletna upokojenka je bila včeraj žrtev neznanca, ki ji je izmaknil tri milijone lir v gotovini. Žal smo tudi v tem prazničnem času priča številnim goljufijam, vendar je tokratni primer toliko bolj nesramen, saj je neznanec okradel 71-letno slepo žensko.

Približno opoldan je nekdo pozvonil pri gospe Irmi Elviri Saviane, ki stanuje v Ulici della fonderia številka 10. Ko je gospa odprla, se ji je v brezhibni italijanščini predstavil moški, ki je dejal, da je funkcionar, ki skrbi za preglede pokojninskih knjižic. Gospa mu je nič hudega sluteč odprla vrata in ga pospremila do spalnice, kjer je hranila knjižico. Pokazala mu je dokumente, možakar ji je prijazno dejal, da je vse v najlepšem redu, jo pozdravil in odšel. Šele nato je gospa pospravila knjižico in pri tem ugotovila, da so iz predala izginili vsi prihranki. Gospa je poklicala policijo, vendar je lahko agentom obrazložila le okvirno, kako si je zamišljala moškega, ki ga ni videla. Dejala je, da je moral to biti precej visok moški močne postave. Primer gospe Irme ponovno odpira vprašanje goljufov, ki izkoriščajo dobro vero predvsem priletnih oseb, katerim policija, pa tudi socialni delavci svetujejo, naj »funkcionarje« brez slehernega obotavljanja vprašajo za profesionalno izkaznico in to seveda predno jih spustijo v stanovanje. Že to največkrat spravi goljufa v beg.

S fiatom 500 zbila starejša zakonca

Na Trgu De Gasperi je 36-letna Daria Pittia, ki stanuje v Ul. Tominz številka 7, zbila na tla dva priletna pešca. Gospa je upravljala svoj fiat 500, ko je prezrla dejstvo, da sta se na prehodu za pešce dve osebi pripravljali na prečkanje ceste.

Tako je povozila Riccarda Deodata, ki se je rodil v Trstu 1919. leta, in njegovo ženo Anno Carraro. Oba so prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da se bosta morala zdraviti 10 dni.

Trčenje na Obalni cesti brez hujših posledic

Na Obalni cesti sta včeraj popoldan trčila dva avtomobila. V fiatu tipo s tržaško registracijo sta sedela 28-letni Demetrio Fulco, ki stanuje v Ulici Sette fontane številka 39, in njegova žena Monica Martino. Tržačana sta trčila v avtombil golf z goriško evidenčno tablico. Šofer Duilio Lazzaroni ni zadobil poškodb, zakonca Fulco pa se bosta morala nekaj dni zdraviti zaradi udarcev v koleno in prsni koš, vendar bosta posledice trčenja prebolela kar doma.

†

Za vedno nas je zapustila naša draga

Ernesta Vidali vd. Mahnič

Pogreb bo jutri, 29. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v opensko cerkev.

Žalostno vest sporočajo svakinja Tončka ter nečaki Nino, Lija in Marija z družinami.

Ferlugi, Bani, 28. decembra 1990

Ob izgubi drage mame Eme Komar izreka sinu Maksiju občuteno sožalje

Godbeno društvo Vesna - Križ

Ob težki izgubi očeta Franca Križmančiča izreka svojemu tajniku Davorinu in svojcem globoko sožalje

ŠD Zarja

Globoko prizadeti ob nenadni smrti dragega Franca izrekajo svojcem iskreno sožalje

balinarji ŠD Zarja

Ob nenadni izgubi dragega Franca Križmančiča izrekajo iskreno sožalje prizadeti družini

Dorotea, Michele, Silvija in družina Doz

Ob izgubi dragega Franca Križmančiča izreka družini iskreno sožalje

Balinarska sekcija ŠZ Gaja

Ob smrti drage sestre Rožice žalujejo brat Gabrijel, svakinji Danila in Mila ter nečaki z družinami.

Upravitelji, nadzorniki in nameščenci posojilnice v Nabrežini izrekajo občuteno sožalje Suzani Brišćak ob smrti njene drage mame Nade.

Priredilo ga je Kulturno društvo Lonjer-Katinara

Zelo prijeten in hkrati poučen Direndaj šolskih otrok v Lonjerju

Če je kdo od udeležencev oziroma organizatorjev podvomil nad uspešnim potekom celodnevnega otroškega Direndaja v Lonjerju, je moral naposled, ob gledanju video kasete, bistveno spremeniti mnenje. V filmu, ki ga je posnela in opremila Jana Pečar, je razvidno, da je organizator Direndaja, in sicer KD Lonjer Katinara, povsem uspel v svojem namenu in sicer, da so se otroci skupaj razposajeno igrali, veselili, marsikaj novega slišali in spoznali nove igre. Pa pojdimo k kroniki te otroške prireditve. Otroci so v jutranjih urah najprej obiskali gospo Mileno in gospo Amalijo, ki sta jim pripovedovale, kako je bilo, ko sta oni hodili v šolo. Nekdanjo šolsko problematiko je organizator vključil v program predvsem zato, ker letos poteka 200-letnica ustanovitve šole na Katinari in se mu je zdelo primerno, da tudi ob tej priložnosti obeleži to pomembno obletnico in sicer tako, da današnji obveznošolski otroci lahko slišijo, kako je bila šola nekoč.

Zanimivost obeh obiskov je bila tudi v tem, da so se otroci soočili z dvema različnima šolskima stvarnostima, kajti gospa Milena je obiskovala izključno slovensko šolo na Katinari, le dvakrat tedensko so imeli uro nemščine, saj so bili naši kraji takrat pod Avstro-Ogrsko. Gospe Amaliji nekaj let kasneje pa to ni bilo dovoljeno, kajti v tistih letih je v naših krajih vladal fašizem, ki ni dovoljeval slovenske besede. Udeleženci Direndaja so se nato po že tradicionalni izvrstni "paštašuti", ki sta jo pripravili gospe Mirka in Bruna, na društvenem vrtu sprostili, nakar so bile na vrsti družabne igre. V goste sta prišli namreč animatorki ZSKD Darja Prva in Darja Druga, tako so jih otroci poimenovali, saj sta sicer že stari znanki lonjerskih otroških prireditev. Tema iger je bila Zima in kot se za zimo spodobi, je prevladoval sneg in sneženi možje, ki so jih otroci sami izdelali. Skratka, vse se je zaključilo v izredno veselem in sporščenem vzdušju in z velikim zadovoljstvom otrok, staršev in še posebno organizatorja. Letošnja prireditvena sezona KD Lonjer-Katinara je predvidevala še eno pobudo in sicer je domačinka Jagoda Kjuder prikazovala v lonjerskih društvenih prostorih diapozitive iz njenega popotovanja po Indiji v letošnjem poletju.

d.

Na sliki (foto Magajna) **otroci med Direndajem.**

Kulturni in družabni večer pred koncem leta

Prikazali bogato kulturno bero KD Fran Venturini

Postala je že tradicija, in to lepa tradicija, da nekatera naša kulturna in športna društva prirejajo ob koncu leta družabne večere za svoje aktivne člane. Tako je bilo v petek zvečer v dvorani KD »Fran Venturini« pri Domju, kjer so pripravili družabni večer z bogatim kulturnim sporedom. Vabilu se je odzvalo poleg pevcev, treh pevskih zborov in harmonikašev, ki delujejo v tem društvu, veliko članov in prijateljev društva. Odbornica Serena Kapič je ob začetku prireditve tako v slovenščini kot v italijanščini pozdravila vse prisotne ter ob vsaki točki napovedala pester in bogat kulturni spored. V prvi točki so nastopili najmlajši pevci otroškega zbora - v njem poje 40 otrok iz raznih krajev dolinske občine - ki so pod vodstvom Suzane Žerjal in ob spremljavi pianistke Vesne Zupin zelo dobro zapeli pet pesmi. Nastopili so tudi harmonikaši klasične harmonike, ki jih vodi Žerjalova in gojenci šole za diatonično harmoniko pod vodstvom učitelja Zorana Lupinca.

Novost na petkovem večeru je bil krstni nastop dekliške pevske skupine. Njihov pevski kurikulum se je pričel s petjem v otroškem zboru, ki je nastal v tem društvu leta 1982 ter nadaljeval v mladinskem zboru, ki je na žalost prenehal z delovanjem. Nekatera dekleta, članice društva, so ustanovile pevsko skupino in pod vodstvom Žerjalove začele z vajami. Njihov prvi nastop je občinstvo sprejelo z nadušenjem ter nagradilo z močnim aplavzom. V zadnji točki sporeda je nastopil dobro znani moški pevski zbor »F. Venturini«, ki je pod vodstvom Ivana Tavčarja zapel več slovenskih in italijanskih pesmi. Za zaključek se je predsednik društva dr. Marijan Spetič zahvalil nastopajočim za lep kulturni program ter zaželel vsem prisotnim veliko uspeha in miru v letu 1991. Nato so nagradili vse aktivne in delovne člane, nakar je sledila družbanost v prisrčnem in tovariškem vzdušju.

Tekst in foto dekliške skupine M. M.

izleti

Vesela družba te vabi v Budimpešto na silvestrovanje. Za informacije tel. na št. 228090 od 10. do 13. ure.

čestitke

Danes praznuje rojstni dan ALJAŽ MILIČ. Vse najboljše in da bi v eni sapi ugasnil vseh pet svečk mu želijo sestrici Nastja in Tajda ter mama in očka.

razne prireditve

MPZ V. Vodnik vabi vse svoje pevce na DRUŽABNOST, ki bo danes, 28. t. m., ob 20.30 v gostilni pri Studencu. Vabljeni!

Predstavitev nove zbirke BOŽIČNIH PESMI, ki jih je zložil in priredil dr. Zorko Harej bo danes, 28. t. m., ob 20. uri v Ul. Donizetti 3. Zbirko bo predstavil prof. Andrej Bratuš. Spregovorili bodo predstavniki Društva slovenskih izobražencev, SSO in ZCPZ. Pela bosta Fantje izpod Grmade in Ekumenski zbor.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo

Naslednji koncert bo v ponedeljek, 7. januarja 1991. V gledališču Rossetti bo nastopil QUARTETTO ACCADEMIA.

Božični koncerti

V mali dvorani gledališča Verdi (Ul. S. Carlo 2) bo danes ob 18. uri na sporedu koncert sopranistke LUISE CASTELLANI ob klavirski spremljavi Roberta Repinija. Na sporedu Duparc, Fauré, Debussy, Satie, Ravel in Poulenc.

Jutri, 29. t. m., ob 18. uri koncert dua Emmanuele in Lorenza Baldinija (violina in klavir). Na sporedu Bruch, Franck, Schumann, de Serasate.

V nedeljo, 30. t. m., ob 11. uri koncert "La voix humaine" s sopranistko LUISO CASTELLANI ob klavirski spremljavi Roberta Repinija. Režija in branje libreta Barbara Bernardi.

Vstop prost.

V izolskem Kulturnem domu bo nocoj, ob 20. uri novoletni koncert s tenoristom, članom ljubljanske opere, JURIJEM REJO. Zapel nam bo slovenske, italijanske in španske pesmi.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 28. decembra 1990

ŽIVKO

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.28 - Dolžina dneva 8.43 - Luna vzide ob 13.05 in zatone ob 3.55.

Jutri, SOBOTA, 29. decembra 1990

DAVID

PLIMOVANJE DANES: ob 6.11 najvišja 46 cm, ob 13.35 najnižja -53 cm, ob 20.16 najvišja 18 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,1 stopinje, zračni tlak 1113,6 mb pada, veter 6 km na uro severozahodnik, vlaga 96-odstotna, padlo je 1,2 mm dežja, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 9,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Mauro Cossetto, Natascia Selva, Vanja Sillato, Alessandra Silli, Sofia Leiter, Federica Bologna, Nicole Filippi, Margherita Del Piero, Giulia Volpi, Andrea Beatrice Cerato.

UMRLI SO: 86-letna Ernesta Vidali, 80-letna Vittoria Ielusich, 85-letni Rodolfo Filipaz, 72-letna Giuseppina Giglio, 72-letni Giulio Montagnin, 65-letni Mario Chiabai, 87-letna Anna Percich, 60-letni Mario Bosich, 69-letni Guido Suber, 52-letna Franca Boscolo, 69-letna Carla Carli, 71-letni Giuseppe Gnesda, 47-letni Giancarlo Gustin, 60-letni Giorgio Valussi, 86-letni Enrico Radin, 66-letni Carlo Ugrin, 85-letna Cherubina Delvecchio, 60-letni Silvano Kodarin, 78-letni Guerrino Petronio, 70-letni Ruggero Volcic, 91-letna Antonia Radoicovich, 81-letni Marino Moliterni, 78-letna Ortensia Babuder, 84-letna Rosa Rajovich, 75-letni Carlo Pribac, 82-letna Enrichetta Deklic, 72-letni Bratkovic, 61-letna Gioseffa Polo, 88-letna Vicenza Donda, 85-letni Mario Parma, 70-letna Renata Soriato, 77-letni Giuseppe Catania, 71-letna Bruna Pizzamei por. Giovannini, 68-letni Adolfo Ailandi, 82-letna Bianca Contento, 65-letni Brunone Bazdarich, 75-letni Fedrigo Sidimesseri, 76-letna Antonia Hrovatin, 71-letni Bruno Rossi, 82-letna Silvia Crovatti.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 24., do sobote 29. decembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg Cavana 1, Trg Giotti 1, Largo Osoppo 1, Ul. Zorutti 19, Lungomare Venezia 3 (Milje).

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Trg Cavana 1, Trg Giotti 1, Largo Osoppo 1 (Gretta), Ul. Zorutti 19, Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

BAZOVICA (tel. 226210).

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razna obvestila

SKD Barkovlje, Ul. Cerreto 12 prireja tradicionalno silvestrovanje. Tel. v jutranjih in popoldanskih urah na št. 363452.

Zveza slovenskih kulturnih društev obvešča, da bodo v ponedeljek, 31. t. m., uradi zaprti. Obenem želi vsem kulturnim delavcem vesele praznike.

gledališča

VERDI
Operna sezona 1990/91

V petek, 4. januarja, ob 20. uri (red A) baletna predstava GRAND GALA. Ponovitev 5. januarja ob 20. uri za red B. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Pri blagajni gledališča so na razpolago posebne gledališke karte za 8 predstav po ugodni ceni.

Nocoj ob 21. uri bo na sporedu XII. Festival tržaške popevke.

V petek, 4. januarja, ob 21. uri bo na sporedu KONCERT pevca kantavtorja Enrica RUGGERIJA z naslovom "Il falco e il gabbiano". Predprodaja vstopnic od 2. januarja dalje pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

LA CONTRADA - Gledališče Cristallo

Nocoj ob 20.30 ponovitev dela C. M. Hennequina in P. Vebra LA PRESIDENTESSA, ki ga je priredil Umberto Simonetta. Režija Mario Licalsi.

Gledališče Ul. Ananian

Naslednja predstava bo kriminalka CHI L'HA VISTA? v izvedbi FARIT Teatra. Predstava je izven abonmaja in bo na sporedu 4., 5. in 6. januarja 1991.

kino

ARISTON - 16.45, 22.00 **Il tè nel deserto**, r. B. Bertolucci, i. D. Winger.
EXCELSIOR - 15.15, 22.15 **Rocky V.**, i. Sylvester Stallone.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 22.00 **La sirenetta**, prod. Walt Disney.
NAZIONALE I - 16.15, 22.15 **Vacanze di Natale '90**, i. C. De Sica, E. Greggio.
NAZIONALE II - 15.15, 22.15 **Tartarughe Ninja alla riscossa**.
NAZIONALE III - 15.30, 22.15 **Fantozzi alla riscossa**, i. Paolo Villaggio.
NAZIONALE IV - 15.40, 22.15 **Stasera a casa di Alice**, r.-i. Carlo Verdone, i. Ornella Muti.
GRATTACIELO - 16.00, 22.15 **Atto di forza**, i. A. Schwarzenegger.
MIGNON - 15.00, 22.15 **La storia infinita 2**.
EDEN - 15.30, 22.00 **La porcona di Las Vegas**, porn., □□
CAPITOL - 15.30, 22.10 **Ghost - Fantasma**, i. P. Swayze.
LUMIERE - 17.45, 22.15 **Presuto innocente**, r. A. J. Pakula, i. Harrison Ford.
ALCIONE - 16.00, 22.10 **Pretty Woman**, i. Richard Gere, Julia Roberts.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razstave

V galeriji Nadie Bassanese na Trgu Giotti 8 bo do konca decembra odprta razstava MARCIE GROSTEIN z naslovom »Homage to Balanchine: Chair Sculpture Installation«. Urnik: ob delavnikih od 17. do 20. ure.

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, **v Muzeju Revoltella** »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-19.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, **v bivšem anglikanskem templju** pa je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V Beneški hiši v Miljah (Calle Oberdan 14) bo do 20. januarja 1991 odprta razstava z naslovom DESCRIPTIO HISTRAE - Trst in Istra v starodavni kartografiji. Urnik: 10.00-12.30, 17.00-20.00, ob praznikig 10.30-13.00.

Na Gradu sv. Justa (Bastione fiorito) bo do 6. januarja 1991 na ogled razstava MEMORIA DEI LONGOBARDI. Urnik: 10.30-13.00, 15.00-16.30, ob nedeljah in praznikih 10.30-13.00. Razstava bo zaprta 1.1.1991.

mali oglasi

OSMICO sta odprla v Zgoniku Lojzi in Meri.

OSMICO sta odprla v Borštu Roža in Rafael Kosmač.

DRAGULJARNA MALALAN na Opčinah obvešča cenjene stranke, da obratuje v mesecu decembru vsako nedeljo in ponedeljek od 8.30 do 12.30 in 15.30 do 19.30.

IŠČEMO 30/40-letni slovenski par za službo kot šofer/vrtnar in gospodinja/kuharica. Bivanje v lastni hiši z vrtom v bližini gospodarjeve vile; inštalirana kuhinja, kopalnica, dve sobi in shramba. Tel. na št. (040) 212239 od 18. do 20. ure.

POTREBUJEM lepo sliko slapa Glinščice. Tel. 228766.

APE 50 cc nujno kupim v gotovini. Tel. ponudbe na št. 220669 v večernih urah.

PRODAM fiat uno turbo, junij '86, v odličnem stanju, edini lastnik, prevoženih 49.000 km. Tel. ob uri kosila na št. 225320.

PRODAM pletilni stroj brother kh 800 super automatica. Tel. 228547 ali 226113.

PRODAM novo enciklopedijo Guida sanitaria. Tel. na št. 725343.

PRODAM trdi disk za osebni računalnik machintosh. Tel. 302748.

PRODAM na Kontovelu/Proseku prostore za pisarno ali podobno, nova gradnja. Tel. na št. 763997 po 16. uri.

PRODAM stanovanja na Strada del Friuli/Kontovel, nova gradnja. Tel. na št. 763997 po 16. uri.

PRODAM alfa romeo T. spark 75 2000 cc, letnik '89, 35.000 km v dobrem stanju. Tel. 327250 ali 327404.

PRODAM smučarske pancerje znamke Munari št. 41 in San Marco št. 42. Tel. 226271.

prispevki

V spomin na Milka Starca darujeta Mario in Sonja 20.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na preminulega inž. Milka Starca darujeta Anica in Drago Štoka 20.000 lir za spomenik padlim na Kontovelu.

V spomin na preminulega znanega pevca Karla Furlana darujeta Anica in Drago Štoka 20.000 lir za MPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na preminulo Anico Bogatec roj. Cibic darujeta Anica in Drago Štoka 20.000 lir za Kulturni dom Prosek.

V spomin na Gelo Vremec daruje Silvana Malalan 25.000 lir za obnovo spomenika NOB na Opčinah.

V spomin na Tonko in Pavlo Kolarič daruje Silvana Malalan 25.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost.

V spomin na Slavo Čebulec darujeta Angelca in Zvonko Malalan 30.000 lir za obnovo spomenika NOB na Opčinah.

V spomin na Lava Biteznika darujejo Biteznikovi 300.000 lir za obnovo openske cerkve in 100.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na Mirka Čoka darujeta Antonija in Slavica 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Marijo Mislej daruje Rudi Kojanec 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

V spomin na Antonijo Mahnič Guštin darujejo Vilma, Franka in Norma z družinami 25.000 lir za KD Slovan in 25.000 lir za bazoviško cerkev.

V spomin na Lavka Biteznika daruje Vanja Turina 30.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Namesto cvetja na grob pok. Vere Budihna darujeta Anica in Silvan Mesesnel 50.000 lir za žensko odbojkarsko ekipo Agorest iz Gorice.

V počastitev spomina Pavle in Tončke Kolerič daruje Ema Kerševan 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Ob plačanju članarine prispeva Srečko Colja 5.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Namesto novoletnih voščil daruje KD France Prešeren iz Boljunca 150.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Franka Kocjana darujeta Pepka in Ivan 20.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V počastitev spomina dragega Gička Briščeka darujejo prijateljice Marčela, Valerija, Nanda, Marija Renzi, Olga, Danica, Ida, Ana, Vera in Marija Mosetti 100.000 lir za SKD Barkovlje.

N.N. daruje 200.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost, 50.000 lir za Združenje aktivistov in invalidov NOB na Tržaškem in 41.600 lir za politične preganjence.

V spomin na strica Karla Furlana darujejo nečaki 50.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na pokojnega Rafaela Grgiča daruje družina Grgič (Padriče 10) 20.000 lir za KD Slovan.

Namesto cvetja na grob Antonije Mahnič-Guštin daruje družina Grgič (Padriče 10) 20.000 lir za padriško cerkev.

V počastitev spomina pokojne none Ane Drasič daruje vnukinja Mojca z možem Vasilijem 100.000 lir za Dijaško matico.

Ob priliki božičnih praznikov darujejo Ida Bukavec 20.000 lir, Mirka Prašelj 20.000 lir in Nin 50.000 lir za cerkveni pevski zbor iz Proseka.

Namesto cvetja na grob Ane Križman daruje Ivanka Guštin (Repen 88) 15.000 lir za balinarsko sekcijo Kraški dom.

Namesto cvetja na grob Ane Križman daruje Julka Lazar (Repen 87) 20.000 lir za balinarsko sekcijo Kraški dom.

Namesto cvetja na grob Emilije Škabar, Branka Ravbarja in Ane Križman daruje družina Lazar (Repen 132) 30.000 lir za Balinarsko sekcijo Kraški dom.

V spomin na učiteljici Lidijo Sancin in Marijo Mislej darujejo Karlo, Marija in Marta Sancin (Boljunec 259) 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Slavo Čebulec-Katro darujeta Lidija in Emil Grgič (Padriče 10) 20.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opčinah.

Namesto cvetja na grob Mirka Ferluge daruje družina Grgič (Padriče 10) 20.000 lir za SK Brdina.

V spomin na tov. Slavo Čebulec-Katro daruje Drago Gorup 30.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih v NOB na Opčinah.

V spomin na Kati in Josipa Gorupa daruje sin Drago 30.000 lir za SKD Tabor in 30.000 lir za gradnjo novega Ljudskega doma na Opčinah.

Namesto cvetja na grob Slave Čebulec-Katre daruje družina Rinaldo Vremec 20.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opčinah.

V spomin na Angelo Vremec darujeta Stanka in Ivanka Hrovatin 25.000 lir za MoPZ Tabor in 25.000 lir za cerkveni pevski zbor sv. Jerneja.

Darujte za
Slovenski visokošolski sklad
Sergij Tončič

PUBLIEST s.r.l
Ul. Montecchi 6, III. nad., tel. 7796611
obvešča, da v mesecu **DECEMBRU** sprejema telefonska naročila in objave
VSAK DAN
OD 10. DO 12. URE
osmrtnice in sožalja pa po običajnem delovnem urniku.

In končno se predstavlja »pravi« par Milli Vanilli

Ko je pred nedavnim losangeleška National Academy of Recording Arts prvič v svoji 23-letni zgodovini umaknila prestižni Grammy Award dvojici Milli Vanilli, je vest presenetila marsikoga. Nagrado za najboljše dosežke na glasbenem področju so namreč podelili pevcema, ki nista nikoli zapela. Robert Pilatus in Fab Morvan sta se na prizorišču lahke glasbe predstavila s pesmijo *Girl You Know It's True* in si v kratkem času prislužila (poleg znatnih denarnih vsot) tudi pozornost »strokovnjakov«, ki so ju proglasili za najboljše debitante. Po vsem tem zagonetnem sosledju dogodkov, v katerem so producent, navidezna in pa prava pevca uprizorili razgibano dramsko igro z resničnimi izjavami, demantiji in ponovnimi razkritji, se na vrhove top lestvic odločno vzpenja *The Moment Of Truth*, plošča »prave« dvojice Milli Vanilli. Že sam naslov zadnjega (morda pa bi bilo bolj upravičeno zapisati prvega) albuma je dovolj zgovoren: prišel je trenutek, da resnica pride na dan, da svet izve, čigav glas se skriva za videzom. Ray Horton in Gina Mohammed - tako jima je ime - se želita oddolžiti »svojim« oboževalcem in se tako predstavljata občinstvu z delno prikrojenim imenom, v katerem poudarjata, da sta onadva prava dva. V istem duhu snujeta tudi turnejo po ZDA z naslovom *The Original Milli Vanilli*.

Vest je posredoval Frank Farian, producent in lastnik zaščitnega znaka skupine, ki je pred mesecem dni presenetil svet z odkritjem goljufije in izjavil, kako Pilatus in Morvan v resnici nista nikoli zapela note. »Naslov novega albuma pravzaprav bi ne mogel biti bolj posrečen,« je razložil Farian, »glede na to, da se ime skupine končno vrača k legitimnim lastnikom.« Ob tem se je izogibal odgovorov na neposredno poizvedovanje o njegovem mnenju glede Pilatusovih in Morvanovih trditev, češ da jima nemški producent nikoli ni dovolil, da bi zapela. K temu je dodal še opravičilo: »Lahko trdim, da onadva pri tem nikakor nista nastradala. Nihče ju ni poznal in bila sta brez počenega groša. Po moji zaslugi sta obogatela, saj sta dala v žep približno poltretjo milijardo lir in prepričan sem, da se bosta čez deset let na račun teh dogodkov še nasmejala.«

● *Ker bi bilo nemogoče poslati novoletno voščilnico vsem gledalcem, se je Fininvest odločila za drugačno obliko: 15 tridesetsekundnih spotov na temo miru. Tako se na vseh treh Berlusconijevih mrežah - Canale 5, Rete 4 in Italia 1 - vrstijo od 27. decembra in se bodo še vrstili do 10. januarja kratka sporočila, ki naj bi imela vsebino voščila: slika vojnega prizora usmerja pozornost na tiste, ki so žrtve vojnega nasilja. Drobcen prispevek za mir, ki si ga svet želi!*

Portret tržaškega pisatelja Tomizze na RAI 1

Prva državna mreža je danes ob 14.30 dala na spored v sklopu izobraževalnih oddaj dokumentarec *Tomizza v Materadi*. Enourno pričevanje ali pravzaprav spoved tržaškega pisatelja je posnela TV Slovenija. Avtor skoraj dvajsetih romanov se vrača v magični svet svoje mladosti, da razmišlja o svoji človeški in pisateljski identiteti. Materada je tudi naslov romana, ki ga je napisal pri 23 letih. Avtorja portreta sta novinarja Helena Koder in režiser Bogdan Mrovlje, za italijansko verzijo pa je poskrbel Fabio Malusà.

Dokumentarec so predstavili v okviru zadnjega goriškega Film Video Monitorja, kjer si ga je ogledal vodja vsedržavne programske strukture RAI Dipartimento Scuola Educazione Giacomo Gambetti, ki ga je uvrstil v spored prve mreže. V bližnji bodočnosti naj bi dokumentarec predstavili tudi na tretji mreži v okviru vsedržavnega sporeda.

filmska premiera

eva fornazarič

Morska deklica in njeni rakci

Disneyeva družina je pridobila nekaj novih članov. Tokrat so to brhka morska deklica in princesa Ariel, postavni princ Eric, rakec Sebastian, ribica Flounder ter zlobna podvodna čarovnica-hobotnica Ursula.

Risani film o morski deklici so predstavili na festivalu v Cannesu, sicer pa je produkcija zagotovila družbi Disney še dva oskarja (za najboljšo izvirno glasbo ter za najboljšo izvirno pesem). Škoda, da bo malim in velikim italijanskim gledalcem ostalo bistvo nagrajevanja povsem tuje, saj so poskrbeli za dubliranje vseh pesmic, kar je seveda odločilno vplivalo na celotno »vzdušje«. Vprašanje Disneyevih glasbenih risank je povzročilo nemalo težav italijanskemu »cehu« dublerjev, zato pa smo bili gledalci redno ob glas slavnih ameriških igralcev, ki so si delili čast, da so nastopali v risanki.

Praznično obdobje pa je seveda najmanj primerno za polemike, zato bom raje opustila težave z glasom ljubkih ribic in vam bom nakazala vsebino pravljice, ki bo vsaj še za nekaj dni težko dostopna večini gledalcev, saj so (pravi čudež) vstopnice razprodane že uro pred predstavo. (Če naj pošteno povem, mislim, da je prav to najlepša pravljica, vendar vem, da bo to ganilo le peščico navdušencev.)

Povrnimo se torej k prelestni Ariel z dolgimi plavutkami. Princeso (njen oče je slavni kralj Triton) mika kopno in vse, kar se na njem premika, predvsem če so to postavni dvonožci moškega spola. Kot vsak pošten oče, ki mu je hči pri srcu, pa se Triton stalno upira deklici, ki bi rada zlezla na zemljo. Ker smo v pravljici pa bo srečanje med obema svetovoma neizbežno, saj bo nevihta »potisnila« v morske globine princa Erica.

Morska deklica mu bo rešila življenje in mu zapela nekaj nepozabnih melodij, kot je pač v naravi vseh morskih deklic (Odisej docet). Princ se bo prebudil na plaži, deklice z očarljivim glasom pa ne bo pozabil in bo zato sanjal o njenih melodijah.

Tudi pod morsko gladino je vse živo. Ariel bi rada do svojega princa, a kaj, ko ima plavutke! Zato se odpravi k debeli in zlobni Ursuli, s katero se bosta domenili za dokaj nelojalno sodelovanje. Ursula bo namreč pomagala morski deklici, da postane »deklica«, vendar ji bo odmerila le tri dni časa, da uresniči svoj načrt: poljubiti Erica.

Saj si lahko predstavljate, kako bo, ko bo rok potekel... Poleg tega pa so čarovnice in coprnice, nadvodne in podvodne, sila odvratna bitja, taka, ki nerada držijo besedo.

Pravljice so pač enkratna priložnost, da si dobro in zlo skočita v lase, mi pa veselo sledimo dvoboju, ker vemo, da bodo pozitivni junaki pregnali zlobneže. Zanimivo bo seveda pogledati, kako bodo princesi pomagali rakci, jegulje, ribice in vse, kar polni pisano morje Disneyevih animiranih pravljic. Pri tem naj opozorim bralce (predvsem starejše, ker so malčki že tako izredno prebrisani in jim nekatere stvari padejo takoj v oči), da je v sleherni risanki »tovarne« Disney nič koliko hudobnih, a izredno simpatičnih likov, ki pripomorejo k temu, da se bomo prav vsi spomnili filma (glej primer Crudelie Demon).

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nadaljevanka: Un anno nella vita
11.00 Jutranji dnevnik
11.05 Nan.: Poliziotti in città
11.55 Vreme in vesti
12.05 Variete: Piacere Raiuno
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Kvarkov svet: Kormoran
14.30 Dokumentarec: Tomizza v Materadi
15.30 Otroški variete: L'albero azzurro
16.00 Mladinska oddaja: Big!
18.00 Kratke vesti
18.05 Variete: Fantastico Bis
18.45 Variete: Piacere Raiuno - Piacere Rieti
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.40 Film: Giallo a Creta (krim., ZDA 1964, r. James Nelson, i. Hayley Mills, Eli Vallach)
23.00 Dnevnik
23.10 Koncert komornega orkestra Bizantinske akademije (dir. Carlo Chiarappa; Corelli, Bach)
24.00 Dnevnik in vreme
0.20 Rubrika: Mezzanotte e dintorni
0.35 Monografije: Il principe di Sansevero

RAI 2

7.00 Risanke, nanizanka Lassie in otroški variete L'albero azzurro
9.30 Aktualno: Radio anch'io
10.20 Tečaj angleščine in francoščine
10.50 Nadaljevanka: Capitol
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik - Gospodarstvo
13.30 Rubrika o medicini
13.45 Nadaljevanke: Beautiful, 14.15 Quando si ama, 15.05 Destini
15.30 Film: La colpa di Janet Ames (dram., ZDA 1947, r. Henry Lewin, i. Rosalind Russell)
17.00 Kratke vesti
17.05 Nanizanki: Villa Arzilla, 17.45 Alf
18.10 Knjige: Casablanca
18.20 Šport in Rock Cafè
18.45 Nanizanka: Un giustiziere a New York
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Variete: Club '92
22.40 Nanizanka: Villa Arzilla
23.15 Dnevnik in horoskop
23.55 Film: Riusciranno i nostri eroi a ritrovare l'amico misteriosamente scomparso in Africa (kom., It. 1968, r. Ettore Scola, i. Alberto Sordi)

RAI 3

12.00 Dok. oddaja: Meridiana - Tavolozza italiana, človek in okolje
14.00 Deželne vesti
14.30 Dokumentarec: Aladinova svetilka
15.30 Film: La presidentessa (kom., It. 1952, r. Pietro Germi, i. Silvana Pampanini)
17.00 Drobci
17.15 Nanizanki: I mostri, 17.40 Throb - Aerobica
18.05 Dok. oddaja: Geo
18.35 Dokumentarec: Drobci barvnega radia
18.45 Športna rubrika: Derby
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 BlobCartoon
20.00 Varieteja: Blob. Di tutto di più, Una cartolina di Andrea Barbato
20.30 Film: Indovina chi viene a cena (kom., ZDA 1967, r. Stanley Kramer, i. Spencer Tracy, Katharine Hepburn)
22.20 Večerni dnevnik
22.30 Film: Novecento - Atto II (dram. r. Bernardo Bertolucci, 2. del), vmes (24.00) dnevnik v kiosku
1.20 Filmske novosti

TV Slovenija 1

9.00 Spored za otroke: Klub klobuk
11.00 Nad.: Vojne usode
12.00 Video strani
14.05 Film: Svojeglavi Wilson (dram., ZDA 1983, r. Alan Bridges)
15.30 Sova (pon.)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik. Tednik (pon.)
18.10 Spored za otroke in mlade: Pravljice iz mavrice - Čarodej dimnikar, 18.30 nadaljevanka Waitapu (zadnji del)
19.00 Risanka in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Mednarodna obzorja: Romunija 1989-1990
20.55 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu
21.40 Dnevnik in vreme
22.05 Oddaja o knjigah
22.20 Nočni program Sova, vmes nanizanka Družinske vezi, kratki film Arhitekturni spomeniki Brna in film Howard (kom., ZDA 1980, r. Jonathan Demme, i. Paul Le Mat, Jason Robards)
0.35 Video strani

TV Koper

12.30 Dok.: Campo Base
13.00 Goli na evr. igriščih
14.00 Veliki tenis
15.45 Rubrika o boksu: Bordo Ring
16.45 Wrestling Spotlight
17.30 Mednarodni nogomet
18.30 Spored v slovenščini
18.45 Odprta meja
19.00 TVD Stičišče
19.20 Video agenda
19.25 Otroška oddaja
20.00 Dok.: Judje v Sloveniji
20.30 Nad.: SKAG (zadnji del)
21.15 Nan.: MOD Squad
22.00 TVD Novice
22.15 Rubrike: Assist, 22.45 Supervolley, 23.15 Sport Parade
0.15 Mednarodni nogomet

TV Slovenija 2

17.10 Slovenska kuhinja z Avseniki
17.30 Studio Maribor: Tele M
19.00 Prišel čas je 'krog božiča
19.30 Dnevnik in Žarišče
20.30 Oči kritike
21.10 Poklon Čajkovskemu
23.10 Skupščinska kronika, nato Yutel

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Aladinova svetilka; 8.40 Evergreeni; 9.30 To je življenje; 9.40 Melodije; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Rock zvezde; 12.00 Iz filmskega sveta; 12.20 Orkestralna glasba; 12.40 Božične pesmi; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 Poslušali boste; 13.30 Narodnozabavna glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: To pa si velja zapomniti; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Francoski šansoni; 15.30 Blues; 16.00 Mi in glasba: Osebnost Giuseppa Tartinija; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 17.40 Mladi val; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Pesmice na potepu; 9.05 Glasbena matineja; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do štirinajstih; 14.05 Gremo v kino; 14.40 Radijski Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Priljubljene melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Vodomet melodij; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Zabavni ansambli; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program - glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 19.00 Dnevnik; 7.30, 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.15 Mladi val Radia Koper; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Kviz o avtomobilih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi ob glasbi; 18.30 Glasbene želje po telefonu; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Pošiljam ti razglednico; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Clic; 9.20 Pesem po želji; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinsko vesolje; 11.00 Pripoved; 11.30 Italiana; 12.00 Glasba po željah in čestitke v živo; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Srečanje z; 16.00 Moderato con brio; 16.32 Hot hits; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.32 Instrumentalna glasba; 19.00 Klasična glasba; 20.00 Nočna glasba.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix Time; 21.00 Nočna glasba.

CANALE 5

8.00 Nanizanka: La famiglia Brady - E' sparita Kitty
8.30 Film: Il ponticello sul fiume dei guai (kom., ZDA 1958, r. Frank Tashlin, i. Jerry Lewis)
10.30 Aktualnosti: Gente comune
12.00 Kvizi: Il pranzo è servito, 12.45 Tris, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Film: L'idolo di Broadway (i. Shirley Temple)
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei nove, 19.45 Tra moglie e marito
20.25 Striscia la notizia (vodita Ezio Greggio in Raffaele Pisu)
20.40 Variete: Buon compleanno Canale 5 (vodi Heather Parisi)
23.15 Variete: Maurizio Costanzo show
1.55 Striscia la notizia (pon.)
1.15 Nanizanki: Starsky & Hutch - Sotto inchiesta, 2.15 MacGrouder & Loud - Sul filo del rasoio

RETE 4

8.00 Nan.: Hotel - Ombre del passato, 9.00 La casa nella prateria - Casa... dolce casa (zadnji del)
10.00 Nadaljevanka: La mia piccola solitudine
12.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
13.35 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 La donna del mistero, 16.30 Andrea Celeste, 17.30 Amandoti, 18.00 Febbre d'amore
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.35 Aktualno: Linea continua (vodi Rita Dalla Chiesa)
19.45 Nad.: Marilena
20.30 Film: Il tempo delle mele 3 (kom., Fr.-It. 1988, r. Claude Pinoteau, i. Sophie Marceau, Vincent Lindon)
22.35 Aktualno: Linea continua (2. del)
23.05 Raziskava: Strah pred mestom
23.50 Film: Una strana coppia di suoceri (kom., ZDA 1979, r. Arthur Hiller, i. Alan Arkin, Peter Falk)
2.00 Nan.: Arabesque

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
10.00 Film: Minuzzolo (dram., ZDA 1949, r. Lewis Milestone, i. Myrna Loy, Robert Mitchum)
12.00 Nanizanke: Poliziotto a quattro zampe, 12.30 Tale padre tale figlio, 13.00 Happy Days - Un granello di sale per Fonzie, 13.30 I ragazzi della terza C - Andiamo a vivere da soli, 14.30 Cinque ragazze e un miliardario - Il campeggio
15.30 Dokumentarna oddaja: Antartica
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanka: Cri Cri
18.35 Variete: Natale in casa Gabibbo
20.00 Risanke
20.30 Film: Chi sa perchè capitano tutte a me (kom., It. 1980, r. Michele Lupo, i. Bud Spencer)
22.30 Rubrika: Calciomania
22.35 Nanizanke: La banda dei sette, 0.35 Il giustiziere della strada, 1.40 Lady Blue

ODEON

13.00 Risanke
15.00 Nad.: Signore e padrone
16.00 Rubrika o zdravju
16.30 Film: Amore proibito (dram., Fr. 1942, r. Henri Decoin, i. Raimu, Pierre Larquey)
18.00 Nan.: Gli inafferrabili
19.00 Filmi in risanke
20.00 Variete: Sportacus
20.30 Film: Finalmente papà (kom., ZDA, r. Yolles-Bradshaw, i. Sonja Smits, Timothy Webber)
22.00 Tednik: Fittness
22.30 Dokumentarec: Emozioni nel blu
23.00 Film: I viaggiatori del tempo (fant., ZDA 1964, r. Ib Melchior, i. Preston Foster)
0.30 Rubrika: Top motori

TMC

8.30 Nanizanki: Get Smart
9.00 Risanke: Snack
10.30 Nad.: Terre sconfinate, 11.15 Potere
12.00 Kosilo z Wilmo
12.20 Prijateljska narava
13.00 Šport in dnevnik
13.30 Risanke
14.00 Film: Una bionda in paradiso (kom., ZDA 1941, r. Roy Del Ruth, i. Joan Blondell)
15.45 Film: Anna Karenina (dram., ZDA 1985, r. Simon Langton, i. Jacqueline Bisset)
18.20 Nanizanka: Autostop per il cielo
19.30 Variete: C'era questo
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Variete: Banane
21.30 Nanizanka: Matlock
22.30 Šport: Mondocalcio
24.00 Nočne vesti
0.20 Film: La rinuncia (dram., ZDA 1974, r. Anthony Harvey, i. Peter Finch)

TELEFRIULI

15.00 Roza salon
16.00 Otroška oddaja
18.00 Nad.: Vite rubate
19.00 Igra: Marameo
19.30 Dnevnik
20.00 Deželna kronika
20.30 Nad.: Olga e i suoi figli
22.00 Rubrika: Album
22.30 Nočne vesti
23.00 Nanizanka: Al banco della difesa
24.00 Video car
0.30 Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Politični premiki, ki utegnejo povzročiti verižne reakcije

V Tržiču že dosegli dogovor za novo zavezništvo KD-KPI

Tržiški politiki si ob letošnjih božičnih praznikih niso privoščili oddiha. Prav v dneh največje nakupovalne mrzlice so se vrstila srečanja delegacij strank in skupščine članov. Na dnevnem redu je bila točka, ki je v tem času v središču pozornosti strankarskih mož in krajevnih upraviteljev od Tržiča do Gorice in tja do deželnih političnih vrhov: oblikovanje nove koalicije med KD, KPI, PRI in PSDI na tržiški občini.

Vse kaže, da dobiva predlog, ki ga je javno postavila ob proračunskem glasovanju KD, dokaj jasne in konkretne obrise. V dneh tik pred božičem so opravili nekaj odločilnih korakov v tej smeri. V nedeljo je tržiška mestna skupščina KPI privolila v novo zavezništvo. V ponedeljek popoldne so se sestale delegacije štirih strank, ki naj bi oblikovale novo upravo, in se po neuradnih informacijah že dogovorile o postopku za zamenjavo uprave, pa tudi o porazdelitvi odborništev in o programih nove občinske uprave. Kot kaže naj bi že zbrali potrebnih 27 podpisov občinskih svetovalcev za predložitev "konstruktivne nezaupnice". Kot določa zakon o reformi krajevnih uprav, je namreč za zamenjavo uprave potreben vnaprejšnji dogovor med novimi partnerji in nezaupnica dveh tretjin občinskih svetovalcev. To naj bi pomenilo, da bo že na prvi seji občinskega sveta prišlo do formalizacije zamenjave na čelu občine.

Po napovedih naj bi postal župan mestni tajnik KD Cesare Calzolari, podžupan pa komunist Persi. Ti dve stranki naj bi imeli še vsaka po dva odbornika, na preostalih mestih pa naj bi bili potrjeni dosedanji odbornik PRI Sartori ter socialdemokrata Marzano in Esposito. To so zaenkrat neuradne vesti, ki naj bi jih potrdili po 4. januarju, ko bo o novem zavezništvu sklepal mestni odbor KD.

Možna zamenjava koalicije v Tržiču je že precej razburkala politične vode tako na Goriškem kot na deželni ravni. Najbolj se tržiškim premikom seveda upirajo socialisti, ki so v prejšnjih dneh zahtevali odložitev razprave o proračunu na Pokrajini. Pokrajinski svet se bo predvidoma sestal 8. januarja, takrat pa utegne priti do izstopa socialistov iz večine. Podobne posledice je pričakovati tudi v goriškem občinskem svetu, ki se sestane danes ob 9. uri. Predstavniki PSI bodo najbrž zahtevali nekajdnevno odložitev. V primeru izločitve iz večine v Tržiču naj bi izstopili iz koalicije tudi v Gorici, kjer pa bi ostali partnerji vseeno ohranili večino.

Sinoči sta deželna tajnika PSI Zanfagnini in KD Longo sklicala sestanek deželnih, pokrajinskih in občinskih tajnikov strank dosedanje večine (KD, PSI, PRI, PSDI) z namenom, da bi preprečili preobrat v Tržiču, ki bi imel verižne posledice v drugih upravah. Pomisleki glede novega zavezništva KD-KPI pa se pojavljajo tudi med komunisti. Komunistični deželni svetovalec iz Tržiča Paolo Padovan je te dni izjavil, da ocenjuje sklepanje zavezništva s KD kot napako in da bi se morala KPI zavzemati za enotnost levice in alternativo krščanski demokraciji. Po drugi strani pa Padovan priznava, de je zaradi današnjih stališč PSI ta perspektiva precej vprašljiva in napoveduje, da se bo na deželni ravni še nadalje zavzemal za večjo pozornost potrebam Tržiča.

Ob voščilih tudi novi predlogi za sodelovanje

Novoletno srečanje med bolnicama ob meji

V šempetrski bolnišnici je bilo včeraj tradicionalno novoletno srečanje med upravitelji in osebjem sosednih goriške in novogoriške bolnišnice. Sodelovanje med bolnišnicama traja že dolgo let in se mimo priložnostnih srečanj uresničuje tudi v oskrbi bolnikov, ki jih ob potrebi preusmerjajo v sosednjo bolnišnico, kjer jim lahko nudijo potrebno specialistično nego.

Včerajšnje srečanje je sodilo med vsakoletne vljudnostne obiske, ki se izmenično odvijajo zdaj v eni zdaj v drugi bolnišnici. Goriško delegacijo je vodil zdravstveni direktor splošne bolnišnice dr. Dardi, z njim pa so se srečanja udeležili nekateri primariji in zdravniki, predstavniki bolničarjev in pomožnega osebja ter sindikatov. Sprejeli so jih direktor šempetrske bolnišnice Gatnik skupaj s sodelavci, zdravniki, bolniškimi sestrami in predstavniki drugega osebja.

Poleg izmenjave voščil in daril je na srečanju prišlo tudi do razgovora o dosedanjem sodelovanju med bolnišnicama in o možnostih za njegovo poglabljanje. Pri tem so poudarili predvsem potrebo po enostavnejših oblikah sodelovanja, ki naj bi odpravile sedanje birokratske ovire. Danes se namreč pogosto dogaja, da bolniku iz druge države sicer takoj pomagajo tudi v bolnišnici čez mejo, takojšnjemu zdravstvenemu posegu pa nato sledi zahtevno urejanje birokratskih zadev predvsem glede plačila storitev. Za poenostavitev in obenem poglobitev operativnega sodelovanja, je bilo rečeno, bi torej bila potrebna posebna pogodba med obema bolnišnicama.

S tem v zvezi naj omenimo, da se zdravstveno stanje Silvana Fantinija izboljšuje. Fantini je bil v prejšnjih dneh zadnji koristnik dobrih odnosov med bolnišnicama. Po nezgodi, v kateri mu je odsekalo del dlani in štiri prste, so ga prepeljali v Šempeter in nato v ljubljanski Univerzitetni klinični center, kjer so mu spet prišili roko. V oddelku za plastično kirurgijo so nam včeraj potrdili, da se njegovo zdravstveno stanje naglo izboljšuje, čeprav je izgubil precej krvi. V Ljubljani bo ostal na zdravljenju najbrž vsaj do novega leta. Vsekakor kaže, da bo povsem okreval in bo lahko spet uporabljal roko.

razna obvestila

Društvo upokojencev sporoča vozni red avtobusov za silvestrovanje v Izoli: prvi avtobus odpelje ob 15. uri s Travnika, smer Oslavje, Števerjan, Podgora, Štandrež; 2. avtobus odpelje ob 15.30 s trga v Štandrežu, postanka v Sovodnjah in Gabrjah.

Občina Doberdob sporoča, da bodo med prazniki pobirali smeti samo danes, 28. decembra in v petek, 4. januarja.

Občina Sovodnje obvešča, da bodo občinski uslužbenci, v ponedeljek, 31. t. m., začeli pobirati smeti eno uro pred običajnim urnikom.

Knjižnica Damira Feigla je zaprta do vključno 1. januarja 1991.

Balinarski klub Danica prireja vesel silvestrski večer. Prijave in pojasnila pri Cirilu Černicu, tel. 882145.

Štandreška mladina vabi na Laguna's party - silvestrovanje. Informacije: Peter Braini (šola Cankar), Dimitri Braini (šola Galilei) in Sonja Bastiani (šola Zois).

SMReKK priredi **SILVESTROVANJE** v Kulturnem domu. Vstop samo z vabili!

SDZPI obvešča, da so njihovi uradi zaprti do 7. januarja.

Obiskali so nas dijaki 3. razreda šole I. Trinko

Pred kratkim so našo založniško hišo v Trstu obiskali dijaki 3. b razreda nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice.

V uredništvu sta precej številno skupino dijakov, ki sta ju spremljali profesorici Nevenka Bric in Vanda Sever sprejela novinar Vlado Klemše in tehnični direktor inž. Stojan Bolčina. Slednji je obiskovalcem prikazal tehnološki proces tiskanja časopisa, medtem ko je Klemše govoril o časnikarskem poklicu, o sprejemanju, preverjanju in oblikovanju novic. Mladi so s posebnim zanimanjem sledili zlasti praktičnemu prikazu oblikovanja novice na ekranu videoterminala.

Na Trgovinski zbornici so odobrili proračun Goriškega sklada za 1991

Odbor Goriške trgovinske zbornice je soglasno odobril proračune za leto 1991. Poleg rednega proračuna zbornice so odobrili tudi predvidevanja o poslovanju Goriškega sklada ter treh posebnih ustanov za upravljanje proste cone, tržiškega pristanišča in sejmov.

Proračunska poročila in osnovne smernice programov delovanja vseh ustanov je predstavil predsednik zbornice dr. Enzo Bevilacqua. Goriška trgovinska zbornica bo v prihodnjem letu v svojem rednem poslovanju upravljala nekaj manj kot 11 milijard lir. Za dobro tretjino večji bo skupni znesek, s katerim bodo razpolagali v okviru Goriškega sklada. Predvidevajo namreč, da bodo v letu 1991 lahko razpolagali s 17 milijardami 700 milijoni lir. Nekaj nad 7 milijard naj bi unovčili iz prelevmanov na ceni bencina proste cone, preostalih deset milijard pa iz zakona št. 26/86 (paket za Gorico in Trst). Posebna ustanova za upravljanje proste cone bo v prihodnjem letu razpolagala s 1.223 milijoni lir. Med viri finansiranja so fiksni zneski na blagu v režimu proste cone, prispevek Trgovinske zbornice in drugi viri, s katerimi razpolaga ta ustanova.

Za Posebno ustanovo za tržiško luko je izenačenje med dohodki in izdatki predvideno v znesku 8 milijard 658 milijonov lir, proračun Sejemske ustanove v Gorici pa nakazuje približno 3 milijarde 300 milijonov lir dohodkov in izdatkov. Med dohodki je predviden tudi sporni prispevek (1.300 milijonov lir), ki naj bi ga dodelili iz Goriškega sklada za kritje deficita sejemske ustanove. Proti finansiranju sejmov z denarjem, ki je prvenstveno namenjen proizvodnim dejavnostim, so se že javno izrekli sindikati. Na Trgovinski zbornici pa utemeljujejo, da je ta prispevek nujno potreben za uresničitev sejemskega programa, ki naj bi poleg štirih letošnjih sejmov (Expomego, Flash Moda, Motor Expò Racing, Eurovite) obsegal še novosti Exponautica in sejem Foto Italia Expò.

kino

Gorica

CORSO 17.30-22.00 »Fantozzi alla riscossa«. Igra P. Villaggio.

VERDI 18.00-22.00 »Rocky V«. Igra S. Stallone.

VITTORIA 15.15-22.00 »La sirenetta«. Walt Disney. Risani film.

Tržič

EXCELSIOR 18.00-22.00 »Ghost«.

COMUNALE 18.00-22.00 »Ore disperate«. Igra M. Rourke.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 16.00-20.00 »Mladi Einstein«.

SVOBODA (Šempeter) 20.00 »Hrabri Viking Erik«. Ob 22. uri »Eden po eden«.

DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
All'Orso Bianco (dr. Tavasani) — Korzo Italia 10 — tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
San Nicolò — Ul. I Maggio 94 — tel. 790338.

V Novi Gorici so v petek odprli mešano obrtno podjetje Glasmik

V novogoriški obrtniški coni so v petek odprli mešano obrtniško podjetje Glasmik. Gre za prvo gospodarsko pobudo te vrste v nastajajoči obrtniški coni. Uresničila sta jo Ivan Miklus, lastnik podjetja IMSA s sedežem v sovodenjski občini in Albin Jasnič, kot sovlagatelj.

Podjetje se ukvarja dobavljanjem različnih vrst stekla in drugega materiala, izdelavo kitov, v naslednji fazi pa bo še razširilo ponudbo.

Na slovesnosti ob odprtju novega podjetja sta poleg solastnikov Albina Jasniča in Ivana Miklusa, spregovorila še minister za drobno gospodarstvo Viktor Brezar in predsednik izvršnega sveta Skupščine Občina Nova Gorica, Črtomir Špacapan. **(Na sliki: pred odprtjem novih prostorov** (foto Klemše)

Prispevki kulturnim in športnim društvom v sovodenjski občini

Občinski odbor v Sovodnjah je pred kratkim odobril sklep o porazdelitvi finančnih prispevkov kulturnim in športnim društvom ter organizacijam, ki delujejo v občini. V proračunu za leto 1990 sta bili v ta namen vpisani dve postavki: osem milijonov lir za kulturna društva in druge organizacije, šest milijonov lir za športna društva.

Prispevki so bili takole porazdeljeni: Kulturna društva in organizacije VZPI-ANPI Rupa Peč 100.000 lir, ŠKD Vipava 1.850.000 lir, sekcija Združenja krvodajalcev 300.000 lir, zbor Rupa-Peč 1.200.000 lir, KD Skala 1.200.000 lir, KD Danica 1.200.000 lir, KD Sovodnje 1.400.000 lir, skavtska družina 250.000 lir, sekcija VZPI-ANPI Sovodnje 500.000 lir. Prispevka iz sklada za športna društva sta prejela ŠZ Soča 2.300.000 lir in ŠD Sovodnje 3.700.000 lir.

Franc Faganel

Franc Faganel, ki ga bodo danes zjutraj pokopali v Gorici, je bil doma iz Vrtojbe. Mlad se je izučil mizarske obrti, življenjska usoda ga je privabila v Trst, kjer si je v dolgih letih dela pridobil veliko prijateljev in klientov. Na srcu mu je ležalo predvsem restavratorstvo starega pohištva. Pred leti se je njegov sin Roberto Faganel, sicer tudi priznani slikar, iz Trsta preselil v Gorico, kjer je odprl trgovino starin. Oče mu je še naprej pomagal pri restavriranju starega pohištva, ki ga je sin prodajal v trgovini. V delavnici in trgovini je bil dokler mu je zdravje to dopuščalo, nazadnje pa je bil več časa v bolnišnici Janeza od Boga, od koder bo danes ob 8. uri krenil pogrebni sprevod.

Avto s ceste

V sredo pozno zvečer se je pri Devetakih na državni cesti štev. 55 pripetila lažja prometna nesreča, v kateri se je poškodoval 21-letni Mitja Juren iz Rupe 63. Mladenič se je z avtom alfo 75 peljal proti domu, ko je iz še nepojasnjenih vzrokov, verjetno zaradi spolzkega cestišča, izgubil nadzorstvo nad vozilom in zavozil v jarek. V goriški splošni bolnišnici so mu zdravniki ugotovili zlom nosnice in členka na desni roki. Okreval bo v treh tednih. Gmotna škoda na vozilu je precejšnja.

● **V pokrajinski sejni dvorani** bodo danes ob 18.45 zaslužnim športnim društvom, posameznikom in športnim delavcem izročili priznanja pokrajinskega odbora Coni.

Med nagrajenimi društvi sta tudi lokostrelska skupina Naš prapor in odbojkarsko združenje Soča.

pogrebi

Danes v Gorici: ob 8. uri Franc Faganel iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev pri sv. Ani in na glavno pokopališče, ob 9.30 Michele Pecorari iz bolnišnice sv. Justa v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče; ob 11. uri Angelo Samotti iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 11. uri Silvana Sinibaldi, por. Susmelj na glavnem pokopališču (prihod iz Tržiča), ob 12.30 Enzo Munich iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče.

A.W.S. GORICA
PRESTIAUTO
■ Do trideset milijonov lir, ki jih boš lahko vračal z ugodnimi mesečnimi obroki v časovnem roku do štirih let
■ V prvem letu boš brezplačno razpolagal z vrsto posebnih zavarovanj, ki smo si jih zamislili v sodelovanju s SAI
■ (0481) 387333 NEPOSREDNA ZVEZA PRESTIAUTO Posebna telefonska številka, na kateri boš dobil katerokoli pojasnilo
Banca Agricola Kmečka banka Gorica

microsys
Ul. Rabatta 18 - Gorica
Tel. (0481) 33093
Urnik: od ponedeljka do petka 9.00 - 12.30 in 15.00 - 19.00
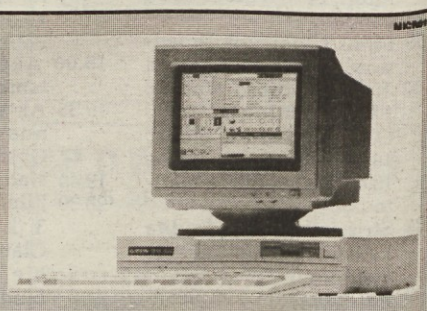
ZASTOPNIŠTVO IN SERVIS RAČUNALNIKOV
ASEM - AMSTRAD - NEC
Voščí srečno novo leto

Prejšnji teden so v Ljubljani predstavili nov zajeten snopič

Četrti zvezek Enciklopedije Slovenije s precej nehomogeno ekipo avtorjev

Založba Mladinska knjiga, ki je že pred časom prevzela veliko in odgovorno vlogo izdajanja Enciklopedije Slovenije, je pretekli teden v Cankarjevem domu v Ljubljani predstavila četrti zvezek tega monumentalnega dela. Z njim (gesla od Hac do Kare) zaobjema zdaj nastajajoča slovenika že 1600 strani, to je približno tretjina celotnega projetka, ki naj bi v celoti zaobsegal trinajst knjig. Mladinska knjiga, ki se je v nekem trenutku znašla ob tem projektu sama, brez zunanje (državne) finančne pomoči, se je vendarle potrudila in v načrtovanem roku (en zvezek na leto) izdala četrti zvezek, medtem ko naj bi bil peti že v pripravi. Na kvalitetnem papirju in v dobri opremi zavzemajo tokrat ilustracije 24 odstotkov prostora, od tega je 395 barvnih in 363 črno-belih, kar 153 pa je reprodukcij slik s področja likovne umetnosti. Več kot polovica gesel (skupaj jih je v četrtem zvezku 1061) je biografskih. Če smo že pri številkah, naj omenimo še to, da je vseh piscev besedil slovenske enciklopedije skoraj petsto. Tudi naklada je visoka: dvajset oz. trideset tisoč izvodov.

Glavni urednik Enciklopedije Marjan Javornik je ob predstavitveni priložnosti, ki jo je popestril nastop vokalne skupine Ave, v krajšem govoru opozoril na obravnavo nekaterih gesel, ob katerih so si mnenja sicer različna in deljena. Med vrsticami je bilo mogoče razbrati dejstvo, da so se ravno v fazi pripravljanja in nastajanja Enciklopedije pripetile nekatere bistvene spremembe, ki so omogočile objektivnejši pogled na nekatere teme iz preteklosti. Rezultat tega je dokaj heterogeno sestavljena skupina avtorjev strokovnjakov, ki pa ima morda še vedno to hibo, da je v nekaterih segmentih preveč »avtorska« in premalo zgodovinsko verodostojna oz. enciklopedizirana. Prikaz pod geslom Kardelj Edvard je denimo še vedno dokaj enostranski in nepopoln. V tem smislu je v prihodnje pričakovati boljšo koordinacijo med avtorji in uredniki, saj je nacionalna enciklopedija takšen projekt, ki ga ni mogoče pogosto popravljati, docela »avtorski«, enostranski prikazi pa tudi nimajo prave vrednosti.

Omeniti velja še nekaj zanimivih tematskih področij, ki jih najdemo v omenjenem četrtem zvezku: obširen zapis (19 strani) o Italijansko-slovenskih odnosih, pod posebnim geslom je zajeta Italijanizacija, zlasti tista, ki je prizadela kraje na Primorskem in v Istri; izčrpen in bogat je zapis o republiki Hrvatski (25 strani), ki je precej obširnejši od tistega, namenjenega Jugoslaviji (13 strani). V Enciklopedijo je vključeno tudi že najnovejše, letošnje gradivo. Ob izrečeni kritični pripombi velja torej vendarle upati, da bo ta izjemno pomembni knjižni projekt slovenske enciklopedije utrdil svojo kakovostno raven in deležen pri bralcih tistega zaupanja in potrditve, ki sta namen vsake nacionalne enciklopedije.

I. Š.

Tretja številka revije Galeb

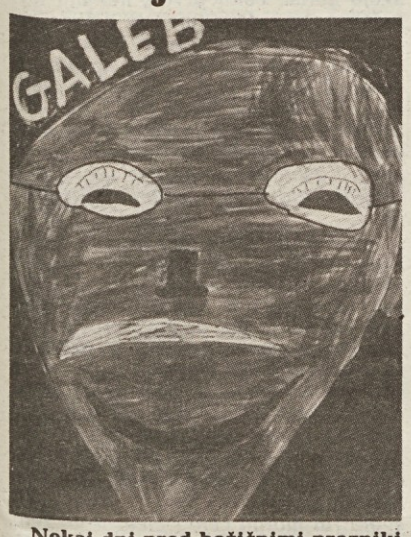

Nekaj dni pred božičnimi prazniki je izšla 3. številka mladinske revije Galeb, ki bo za vse malčke tudi v času, ko ni pouka, prijetno in poučno branje s svojimi črticami, pesmicami, igricami in ugankami.

Sicer pa so ljubljanskim gledalcem veliko bolj všeč tuji filmi

»Do konca in naprej« najbolj gledan

Film *Do konca in naprej* (to je film, v katerem nastopa tudi tržaška igralka Lučka Počkaj) je najbolj gledani slovenski film v ljubljanskih kinematografih v tem letu. Do božiča (do takrat so predvajali 29 predstav) si ga je ogledalo skupno 2.396 gledalcev, kar je več od preostalih treh slovenskih filmov v tem letu. Podatek se nanaša na ljubljanske kinematografe, ki so najpomembnejši kazalec glede obiskanosti filmov v Sloveniji.

Za primerjavo naj povemo, da si je film *Veter v mreži* (ta naj bi po kritiških ocenah sodil v sam vrh slovenske filmske proizvodnje v zadnjih letih) na 31 predstavah, oziroma desetih dneh predvajanja, ogledalo 2.159 gledalcev. Godinov film *Umetni raj*, ki so ga predstavili na filmskem festivalu v Cannesu, pa si je v ljubljanskih kinematografih (v šestnajstih dneh, kolikor so ga vrteli) ogledalo manj kot dva tisoč gledalcev. Še najslabše se je odrezal Šprajčev film *Decemberski dež*, ki so ga v Ljubljani vrteli le šest dni, ogledalo pa si ga je nekaj več kot tisoč petsto gledalcev.

Film *Do konca in naprej* so začeli predvajati v sredini decembra, relativen uspeh pa je bržkone doživel zaradi tega, ker spada v filmski žanr, ki je vsaj za slovensko kinematografijo precejšnja novost. Je namreč filmska kriminalka, ki pripoveduje o podvigih Toneta Haceta, to je znanega slovenskega predvojnega roparja. O Hacetu so napisali tudi knjigo (Car slovenskih tolovajev Marijana Remica), ki je izšla v začetku poletja.

Do konca in naprej bodo v Ljubljani vrteli za novoletne praznike in, kot kaže, tudi... naprej. Pričakujejo, da bo nadaljnji odziv občinstva na film v mejah, ki veljajo za slovenske filme. Obiskanost teh filmov je namreč zadnja leta bila skromna, to nam kažejo primerjave z obiskanostjo tujih filmskih uspešnic. Najbolj obiskan film v tem letu, to je film *Čedno dekle* (*Pretty Woman)* si je v Ljubljani ogledalo skoraj 60 tisoč ljudi, vrteli pa so ga dva meseca. Skratka slovenski film ima med občinstvom v Sloveniji majhen ugled; za to je le delno kriva razširjenost videa, saj so vzroki nedvomno globlji.

I. VOGRIČ

V tretjem snopiču »150 let fotografije na Slovenskem«

Magajna med vidnimi slovenskimi fotoreporterji

Pred nedavnim je izšel v Ljubljani tretji zvezek fotografske »antologije« 150 let fotografije na Slovenskem. Zvezek, pravzaprav zajetna knjiga, obsega obdobje od leta 1945 do danes. Med avtorji, ki so predstavljeni v tem zvezku, je tudi fotoreporter Primorskega dnevnika Mario Magajna. O njegovem delu zlasti v prvem povojnem desetletju je med drugim rečeno, da so »njegovi fotografski dokumenti in reporterski zapisi za tedanji čas izredno moderni, po kakovosti in izvirnosti pristopa bi jih bilo mogoče brez zadrege uvrstiti v arhive velikih mednarodnih fotografskih agencij«. To tudi jasno dokazuje ta posnetek o splavitvi ladje Victoria, ki ga je naš fotoreporter Mario Magajna posnel leta 1951

Pred nedavnim je izšla knjiga o indijski duhovni misli in jogi

Šri Aurobindova integralna joga

Šri Aurobindo je, kot je razvidno iz njegovih izpovedi in pričevanj, vse svoje jogijsko delovanje že od začetka tega stoletja (od leta 1910 naprej) osredotočil na to, da bi pritegnil nadumsko zavest in silo na zemljo ter tako sprožil začetek nadumske spremembe na zemlji. Ta veliki indijski mislec je poznan kot ena največjih avtoritet indijske duhovne misli in joge in zato ima predstavitev njegovih spoznanj in pogledov velik pomen v našem času, ki je v veliki meri zaznamovan s poplavo površnih oziroma nepristnih prikazov vzhodnjaške misli.

Vzhodnjaška duhovnost omogoča človeku prodreti v tiste globine duševnosti, ki so jih deloma omenjali ali pa opisovali tudi veliki krščanski mistiki. Zanimivo pa je dejstvo, da je moderna zahodna psihologija v tem pogledu ostala daleč zadaj, saj odgovori naše zahodne eksperimentalne in globinske psihologije sploh ne dajejo zadovoljivih spoznanj številnim iskalcem globljega znanja o sebi in svetu, v katerem živijo. Podoba človeka, njegove duševnosti in duševne rasti, kakršna se nam odkrije v Šri Aurobindovih spisih, je drugačna od tega, kar najdemo v običajnih psiholoških delih, pa tudi v drugih delih o jogi. Gre za različne miselne in spoznavne svetove, za več različnih pojmovanj človeka, njegove duševne zgradbe ter psiholoških procesov in zakonitosti. Pri Šri Aurobindovi psihologiji ni videti, da bi šlo za konstrukt ali za teoretske domneve, temveč gre povečini za opise neposrednih opažanj, vendar ta mislec ni ne filozof ne psiholog v navadnem pomenu besede, temveč je mistik. Do svojih spoznanj o človeku ni prišel s filozofskim razglabljanjem ali prevzemanjem tujih idej, temveč z jogijskimi postopki. Torej z metodo samoraziskovanja in samoodkrivanja, ki omogoča prodreti v tiste razsežnosti človeške duševnosti in sveta, ki jih imata moderna zahodna znanstvena psihologija in naravoslovna znanost za nedostopne in skrite ali pa sploh ne vesta zanje in jih pogostoma tudi zanikujeta.

Šri Aurobindo je razvil svojo novo metodo sintetične joge, imenovano integralna ali celovita joga, v kateri je združil temeljna načela glavnih posameznih jog, da bi tako pripeljala do celovitega odkritja in doživetja najvišje resničnosti in ne le do enega izmed njenih stoterih obrazov. Kar samo se zastavlja vprašanje, zakaj je Aurobindova psihologija tako drugačna od moderne evropske psihologije. Odgovor je dokaj preprost: predvsem zato, ker ni pognala (zrasla) iz evropske filozofske ali naravoslovno eksperimentalne psihologije niti ne iz evropskih psihodinamičnih razlag človeške duševnosti, temveč je dosežek mističnega iskanja oziroma najnovejši sad tistega mističnega izročila, ki teče skozi vse znane velike kulture in dobe. Ker so glavni tokovi indijskega duhovnega izkustva po svojem bistvu sorodni raznim drugim smerem duhovnega izkustva v drugih kulturah, ne preseneča, da najdemo v njegovi psihologiji vrsto podobnosti z neindijskimi duhovnimi iskanji in vrsto spoznanj, ki nam omogočajo boljše razumevanje drugih smeri in tokov mističnega iskanja, tako tudi odkritij krščanske mistike in evangelijskih naukov. Z gledišča vedantskega izročila, iz katerega izhaja tudi Šri Aurobindovo gledanje, je vsa moderna zahodna psihologija, kakor tudi vsa druga moderna znanost in vsa naša racionalistična filozofija (materialistična, vitalistična ali idealistična), oziroma vse, kar je ujeto v razumske obrazce, še vedno le delček vesoljne nevednosti; pravo znanje oziroma prava vednost ali spoznanje pa je onkraj tega. Skrite tokove okultnega in mističnega iskanja zasledimo v skoraj vseh znanih človeških civilizacijah in obdobjih prav od začetkov pisane zgodovine pa vse do današnjih dni. Takšne tokove mističnega iskanja dejansko poznajo vsa verstva, npr. krščanstvo, judovstvo, budizem, islam, taoizem, zen-budizem, hinduizem itd. V hinduizmu je bilo takšno globlje notranje iskanje bolj razvejano in vsestransko kakor v drugih znanih civilizacijah. Zasledimo ga že v vedskem obdobju (vede so po starodavnem indijskem izročilu spisi, ki vsebujejo višje znanje). To se je v Indiji nadaljevalo nepretrgoma od najstarejših časov do danes, torej že vsaj okoli štiri tisoč let.

Indija je zbrala in ohranila veliko spoznanj in veliko vpogledov v tiste razsežnosti in plasti človeške duševnosti, o katerih moderna zahodna psihologija večinoma ne ve ničesar povedati. Spoznanja tega indijskega izročila notranjega iskanja se pogosto presenetljivo ujemajo s spoznanji raznih drugih izročil, čeprav ti iskalci niso imeli medsebojnih stikov in so v mnogih primerih živeli tudi časovno daleč narazen. Obstaja torej precej empiričnih dejstev in prepričljivih znamenj, da gre za neko resnično možnost v človeku, za skrite razsežnosti človeške duševnosti, ki jih je z ustrezno metodo mogoče odkriti ali razviti. V pričujočem izboru (Integralna joga, Ljubljana 1990) so zajeti predvsem tisti odlomki iz Šri Aurobindovih del, ki nam predstavljajo njegovo razumevanje človeške duševnosti in njegovo metodo jogijskega razvoja. Izbor je sestavljen iz štirih delov, poleg obširne uvodne študije Janeza Svetine pa so dodane še številne spremljajoče opombe in prevajalska pojasnila, ter slovarček tistih izrazov, ki v bistvu niso prevedljivi, kvečjemu razložljivi. Prvi del je predvsem nekakšen uvod, ki na kratko predstavi Šri Aurobindovo misel, psihologijo in jogo ter nekatere njegove temeljne pojme. V drugem delu izbora je poleg prikaza človekove duševne zgradbe in delovanja človeške duševnosti zajetih nekaj poglavij o transcendentni in vesoljni razsežnosti našega bivanja ter o naravi in svetu. V tretjem in četrtem delu je predstavljen sistematičen prikaz integralne joge - v tretjem delu opis njenih temeljnih načel, postopkov in stopenj, v četrtem delu pa zlasti opis praktičnih psiholoških metod in postopkov ter smernic, ki se uporabljajo v tej disciplini. V pričujoč izbor niso zajeta številna bolj specifično filozofska vprašanja, ki jih Šri Aurobindo obravnava zlasti v Božanskem življenju (The Life Divine), Heraklitu in drugih spisih. Velja tudi poudariti, da njegovo mišljenje ni linearno, temveč globalno, tako da nam vsako stvar, ki se je dotakne, kaže iz zelo različnih in celo nasprotnih zornih kotov. Prav ta globalnost povzroča, da je besedni prikaz njegovih videnj in gledanj kompleksen in so zato stavki precej zapleteni. Jezik je v prevodu namenoma nekoliko poenostavljen; dolge in zapleteno založene povedi izvirnika so ponekod predstavljene z vrsto ločenih stavkov, da bi slovenski bralci vsaj nekoliko laže prodrli v svet Aurobindove misli. Bogati svet njegove misli pa je kot rečeno tako kompleksen, da ni lahko prodreti vanj, saj treba najprej spoznati množico novih dejstev in pojmov ter psiholoških in filozofskih vpogledov, poleg tega pa je potrebno premagati tudi številne miselne ovire, predsodke ali neustrezne stare predstave in pojme.

Obstaja pa tudi možnost, da celo filozofsko šolani bralec (preučevalec) lahko zgreši njegovo misel in dela zmotne zaključke, zasti še, če pozna samo evropsko filozofijo. Duhovno zgodovino človeštva in še posebej Indije Šri Aurobindo vidi v obliki nenehnega razvoja božanskega smotra, ne pa kot dokončano knjigo, pri kateri bi morali ves čas ponavljati iste vrstice. Šri Aurobindo nadalje ugotavlja, da so bili časi, ko je bilo iskanje duhovne izpolnitve vsaj v nekaterih civilizacijah izrazitejše in bolj razširjeno kakor sedaj ali v svetu sploh v zadnjih nekaj stoletjih. Vselej, pa sta bila duhovni dosežek ali okultno znanje omejena na majhno število ljudi, saj se nikoli nista razširila v vsej človeški množici. Ta se namreč razvija počasi in obsega vse razvojne stopnje od snovnega in vitalnega človeka do umskega človeka. Včasih je imela ta manjšina velikanski vpliv, npr. v vedski Indiji ali v starem Egiptu, kjer je določala civilizacijo vrste in ji dajala močan pečat duhovnega ali okultnega. Velikokrat se je držala ob strani v svojih skrivnih šolah ali redovih ter ni naravnost vplivala na človeško ureditev, pogreznjeno v snovno nevednost, v kaos in mrak ali pa v togo zunanjo prosvetljenost, ki zavrača duhovno vednost. Razvojni cikli vedno silijo navzgor, vendar so to cikli in se ne vzpenjajo v ravni črti. Tisto, kar je v razvojnih pridobitvah bistvenega, se obdrži in četudi je za nekaj časa zasenčeno, pride znova na dan v novih oblikah, ustreznih novim dobam. Šri Aurobindo poudarja, da je v nezavednosti neka skrivna zavest, ki deluje z neko zavito in skrito intuicijo, ki ji je lastna. Na vsaki stopnji snovi, na vsaki stopnji življenja privzame ta intuicija neki način delovanja, ustreznega tej stopnji. Obstaja neka intuicija v življenju, ki na podoben način podpira in uravnava igro in rast življenja v snovi, dokler življenje ni pripravljeno za umski razvoj, katerega glavni nosilec je človek. Vendar intuicija dobi svojo pravo obliko samo, kadar pride prek umske domene v duhovno, saj se le tam v celoti pokaže in razodene svojo pravo in celovito naravo. V Indiji so iz vedskih časov ohranjena poročila o dosežkih duhovnega samoodkrivanja; skrivno znanje so sicer poznali, vendar so mu dajali le podrejeno vlogo. V Indiji je torej najprej vladala intuicija, intelektualni um pa se je razvil šele v kasnejši filozofiji in znanosti. Ko obravnava stanje današnje materialistične civilizacije (moderno dobo), Šri Aurobindo pravi, da je s pozunanjenim intelektom in pozunanjenim življenjskim prizadevanjem naš sedanji čas vmesno dejanje, vendar pa tako vmesno dejanje, ki je po njegovem mnenju neizogibno. Vse faze človeške zgodovine je mogoče pojmovati kot razvijanje in oblikovanje zemeljske zavesti, v katerem ima vsaka faza svoje mesto in pomen. Tako je morala nastopiti tudi ta materialistična razumska faza, ki je prav tako imela (ima) svoj namen in pomen. Če je namreč to, kar je potrebno doseči, pravzaprav poduhovljenje uma, življenja in tudi telesa, zavestna navzočnost duha tudi v fizični zavesti in snovnem telesu je nekako razumljivo, da je morala priti doba, ki postavlja v ospredje snov in telesno življenje ter se posveča trudu razuma, da bi odkril resnico snovnega bivanja. Duhovno je nova zavest, ki se mora razviti in ki se že razvija ali kot pravi Šri Aurobindo: če želimo doseči večjo zavest luči, miru in radosti, tega ne moremo narediti z dvomi in skepticizmom. Potrebna je vera, volja ali pa vsaj vztrajno hotenje in vztrajno teženje, občutek, da je samo to tisto, kar bi nas moglo zadovoljiti, in takšna zagnanost k temu, ki noče odnehati, dokler se to ne doseže. Za konec pa nam ostane še vprašanje o sedanji človeški civilizaciji, ki ga veliki mislec Šri Aurobindo zastavlja takole: »Rešiti ni treba te civilizacije, temveč svet, in to se bo zagotovo zgodilo, čeprav mogoče ne bo šlo tako lahko ali tako hitro, kakor si nekateri želijo ali predstavljajo, ali tako, kakor si predstavljajo. Sedanjost se čisto gotovo mora spremeniti, toda vprašanje je, ali s podiranjem ali pa z novo graditvijo na podlagi večje resnice.«

Šri Aurobindo: Integralna joga: psihologija duhovne rasti k polnosti bitja (izbor); /pripravil in prevedel, spremna beseda Janez Svetina/. — Ljubljana: Slovenska matica, 1990. - (Filozofska knjižnica; zv. 33)

SLAVKO GABERC

POP 84 klonil izbrani vrsti Evrope

SPLIT — Splitski POP 84 je sinoči s tekmo proti izbrani vrsti Evrope proslavil 45-letnico delovanja. V ekshibicijski tekmi je ekipa evropskih košarkarskih asov (med katerimi sta bila tudi ljubljančan Jure Zdovc in Andro Knego) premagala Kukoča in soigralce z izidom 104:102 (57:38).

V polčasu tekme je teniški igralec Goran Ivanišević izžrebal polfinalne pare jugoslovanskega košarkarskega pokala. V finalnem turnirju na reki se bo tako Smelt Olimpija pomerila s POP 84, Cibona pa se bo srečala z Bosno.

Spličani drugi na turnirju v Madridu

MADRID — Domači Real je zmagovalec memorialnega košarkarskega turnirja Fernando Martin, ki je poimenovan po pred kratkim preminulem španskem košarkarskem velikanu.

Real Madrid je v odločilni tekmi premagal dotlej še nepremagani POP 84 z 82:78. Z zmago ga je dohitel na lestvici, prvo mesto pa mu je pripadlo zaradi zmage v medsebojnem srečanju. Tretje mesto je osvojil izraelski Makabi, ki je odpravil Limoges s 93:82.

Končna lestvica: 1. Real Madrid, 2. POP 84, 3. Makabi, 4. Limoges.

Zmaga Jugoslovank

DRANA — V prvi tekmi ženskega balkanskega košarkarskega prvenstva je včeraj Jugoslavija odpravila Romunijo z 92:87 (49:44).

Ostri disciplinski ukrepi nogometnega sodnika

Kljub prazničnemu vzdušju izključenih 23 nogometašev

MILAN — Italijanski nogometni sodnik je imel - praznično miroljubnemu tednu navkljub - dokaj trdo roko z nogometaši A in B lige. Med prvoligaši je izključil osem igralcev, med drugoligaši pa kar petnajst.

V A ligi je za dve koli izključil Pina (Fiorentina), za eno kolo pa bodo počivali Apolloni (Parma), Boccafresca (Pisa), Mannini (Sampdoria), Nicolini (Atalanta), Notaristefano (Bologna), Terracenere (Bari) in Torrente (Genoa).

V B ligi je bil kar za tri kola izključen nogometaš Verone Calisti, »ker je ob prekinjeni igri z glavo udaril nasprotnika in je med odhodom z igrišča izzival občinstvo«. Za dve koli je bil izključen nogometaš Reggine Poli, za eno pa Marcolin (Cremonese), Verdelli (Cremonese), Bonometti (Brescia), Brunetti (Taranto), Colantuono (Ascoli), Della Pietra {Salernitana), Enzo (Ascoli), Galderisi (Padova), Marsan (Modena), Napoli (Foggia), Rossi (Brescia), Ceredi (Barletta) in Paci (Lucchese).

Enoletna izključitev dveh Urugvajcev

ASUNCION — Južnoameriška nogometna zveza je diskvalificirala dva nogometaša Penarola iz Montevidea, Adriana Paza in Jorgeja Goncalveza, za dobo enega leta. Igralca sta bila izključena zaradi grobega napada na čilskega sodnika Hernana Silvo med tekmo, ki sta jo odigrala Olimpia iz Asunciona in Penarol 19. decembra leto, veljavna pa je bila za polfinale superpokala Libertadores. Paza in Goncalveza je sodnik poslal predčasno z igrišča, prvega, ker ga je brcnil v zadnjico, drugega pa, ker ga je pljunil. tekma se je končala z zmago Olimpie s 6:0!

Oba igralca sedaj ne bosta smela eno leto odigrati nobene mednarodne tekme, ne z matičnim klubom, ne z urugvajsko reprezentanco.

Trapattoni, Zoff ali Sacchi namesto Azeglia Vicinija

RIM — Interjev trener Giovanni Trapattoni, trener Lazia Dino Zoff in trener Milana Arrigo Sacchi so najresnejši kandidati za novega trenerja italijanske nogometne reprezentance. Po pisanju tiskovne agencije ADN-Kronos naj bi namreč predsednik italijanske nogometne zveze FIGC Matarrese prav med njimi izbral naslednika Azeglia Vicinija, potem ko se bo letemu po evropskem prvenstvu leta 1992 iztekla pogodba.

Spartak naprodaj

SUBOTICA — Nogometni klub Spartak, ki trenutno zaseda zadnje mesto na lestvici jugoslovanske 1. zvezne nogometne lige, je naprodaj, doslej pa še ni jasno, ali se bo lahko rešil pred stečajem. Za klub, katerega dolg znaša tri milijone dinarjev, se zanimata »biznismana« Milan Mandarić in dr. Aleksandar Obradović, ki naj bi kot delničarja vložila okrog 60 odstotkov kapitala, vprašanje pa je, kdo naj bi kril preostalih 40...

Po novi zmagi šahovskega prvaka nad izzivalcem

Eri Garrija Kasparova sedaj res ni videti konca

Morda se je s ponovno zmago Garrija Kasparova nad Anatolijem Karpovom zaključila dolgoletna rivaliteta med velikima osebnima in šahovskima nasprotnikoma, ki se je začela daljnega leta 1984, ko se je mladi Garri prvič prebil na mesto izzivalca za naslov svetovnega prvaka. Takrat sta nasprotnika odigrala absurden meč, ki je trajal več mesecev in katerega je po 48 (!) partijah prekinil sam predsednik svetovne šahovske federacije Campomanes pri stanju 5:3 za takratnega prvaka Karpova, vendar je bil ob prekinitvi po splošnem mnenju prvak tako psihično in fizično strt in ni bil več sposoben za igro na »dostojnem« nivoju. Nasprotnika sta svoje srečanje ponovila, tokrat na 24 partij, že septembra istega leta (1985), takrat pa je mladi Kasparov gladko premagal nasprotnika s 13:11. Takrat se je tudi začela njegova era, kateri ni trenutno še videti konca, čisto obratno.

Že leto kasneje sta se nasprotnika spet srečala, zmagal pa je novi prvak z 12,5:11,5. Spet leto kasneje so morali obnoviti dvoboj zaradi (spet absurdnih) pogojev, ki jih je moral sprejeti Kasparov, ker si je »upal« izzvati in nato tudi premagati Karpova, ki je zasedal mesto prvaka tudi kot »idealen človek« takratnega sovjetskega režima, ki ga je komaj začela osvetljevati Gorbačovova perestrojka in glasnost. Spet je zmagal Kasparov, sicer za las in v zadnji partiji meča, od takrat pa se je končno vzpostavil naravni izzivalski ciklus za naslov svetovnega prvaka, ki traja tri leta. Karpov je leta 1988 kot vsi kandidati začel »od začetka« in si je mesto končnega izzivalca izboril po zmagah nad Sokolovom, Timmanom in drugimi vodilnimi svetovnimi šahisti.

Končno je lahko pred tremi meseci po treh letih spet sedel pred Kasparova, vendar pa je v tem času prvak postal res popoln šahist, saj se je lahko popolnoma posvetil svoji vsestranski šahovski (in človeški) rasti, in je v tej nameri uspel. Osvojil je čisto vse turnirje (razen enega, na katerem je delil prvo mesto z Jugoslovanom Ljubojevićem!) ter presegel število ELO točk, ki jo je svoj čas dosegel mitični Bobby Fischer. Sistem ELO upošteva čisto vsako partijo, ki jo šahist odigra in je torej dokaj objektiven pokazatelj šahistove moči. Kasparov je torej po mnenju nekaterih izvedencev postal najmočnejši igralec vseh časov, čeprav so seveda te primerjave nemogoče. Kaj pa Aljehin? Pa Capablanca, in še Murphy, ki je sicer kraljeval v prejšnjem stoletju?

Prvi formalno »čist« meč se je torej začel septembra letos v New Yorku, zaključil pa se je v Lyonu, na njem pa je Kasparov dokazal, da je še precej boljši od svojega večnega nasprotnika. Stalno je imel pobudo, tako da ga je Karpov le skušal dohajati, vendar ga ni mogel doseči. Prvak je osvojil že tretjo partijo, Karpov pa osmo. Nasprotnika sta se tako na polovici srečanja selila v francosko mesto v popolnoma izenačenem položaju 6:6 (vendar pa ne smemo pozabiti, da končno izenačenje 12:12 pomeni zmago za prvaka, kar je seveda krivično).

Spet poražen: Anatolij Karpov

V Lyonu spet preobrat. Prvak je spet začel vse svoje partije poletavno ter po maratonskem boju, ki je trajal 12 ur in 103 poteze, osvojil 16. srečanje. Naslednjo partijo je Kasparov zaradi pomanjkanja koncentracije »sramotno« izgubil v dveh urah (!). Prvak pa se je nato spet vzel v roke in z dvema skoraj zaporednima zmagama (v 18. in 20. partiji) strl nasprotnika. Triindvajseto partijo bodo sicer odigrali jutri, vendar pa je Kasparov pri izidu 12:10 (4:2 v odločenih partijah) v svojo korist, ostal prvak, ker mu krivična norma dovoljuje, da ostane prvak tudi pri izenačenem izidu 12:12. Vendar nasprotnika sedaj igrata za denarni fond. Pri izenačenju si slednjega (ki skupno znaša preko dve milijardi lir) šahista delita, zmagovalec celotnega meča (ki je seveda lahko samo Kasparov) pa prejme skoraj dve tretjini celotnega milijardnega sklada.

Kaj sedaj? Nasprotnika se bosta po vsej verjetnosti ponovno srečala leta 1993, če bo imel Karpov dovolj fizičnih in psihičnih moči, da ponovno prehodi dolgo pot do Kasparova. Bivši prvak Karpov od leta 1975 do 1985, ki je trikrat odbil napade »železnega« Viktorja Korčnoja, je sicer daleč drugi najmočnejši šahist (tudi po ELO točkah) na svetu, vendar ne smemo pozabiti, da ima SZ vrsto izrednih igralcev, ki bodo v kratkem zreli, da osporavajo Karpovovo drugo mesto na svetu (in morda celo - sicer je to zelo malo verjetno - Kasparovovo prvo). Prav ti mladi sovjetski šahisti so namreč (seveda brez superdvojice KK) na nedavni šahovski olimpiadi v Novem sadu premočno osvojili prvo mesto, s tem da so osmešili vse ostale reprezentance - drugouvrščene Američane, tretje Angleže, četrte Čehoslovake in petouvrščene domačine Jugoslovane.

Bolj realno in verjetno pa je, do bo era prvaka Kasparova trajala dolgo, pravzaprav, kolikor si bo sam želel, saj se lahko v takih primerih tudi zgodi, da popustita koncentracija in želja po uspehu, ko pa si dosegel čisto vse, kar si lahko le predstavljaš. Kasparov je namreč svetovni prvak, osvojil je 95 odstotkov (!) turnirjev, katerih se je udeležil, po jakostnem točkovanju je prehitel vse šahiste vseh časov... Največji nasprotnik Kasparova, dokler se ne bo kdo prikazal na daljnem obzorju, je torej Kasparov sam...

DUŠAN JELINČIČ

V mladinskih odbojkarskih prvenstvih na Goriškem

Spremenljivi nastopi Soče

1. ŽENSKA DIVIZIJA

LIBERTAS CORMONS - SOČA CASSA DI RISPARMIO 3:2 (14:16, 15:8, 11:15, 15:10, 15:13)

SOČA: E., S., A., M., K. in V. Černic, Tuniz, Devetak.

Proti objektivno šibkejšemu nasprotniku so igralke Soče potegnile krajši konec. V ključnih trenutkih je sodnik večkrat tudi oškodoval slovensko ekipo, tako da so sočanke zaradi zgrešenih sodniških odločitev morale igrati tie-break. Že rezultat zadnjega seta kaže, da bi sočanke lahko zmagale, vendar usoda in sodnik očitno jima nista bila naklonjena. Poleg tega pa so bile odsotne kar tri ključne igralke, s katerimi bi bil rezultat nedvomno drugačen.

SOČA CASSA DI RISPARMIO - SAN LUIGI 1:3 (11:15, 15:8, 10:15, 9:15)

SOČA: E., S., A., M. in K. Černic, Florenin, S. in C. Princi.

Sočanke niso pokazale dobre igre. Že na začetku 1. seta so gostinje vodile kar z 8:2. Sočanke so sicer nadoknadile, a ne dovolj, da bi lahko zmagale. Poprijele so sicer v 2. setu in igrale res prepričljivo, vendar ritem je v naslednjih setih padel. Kljub odporu niso mogle zbrati dovolj točk za zmago seta in seveda tekme.

MLADINKE

FRESCO DISCOUNT - SOČA GOSTILNA DEVETAK 3:0 (15:7, 15:10, 15:7)

SOČA: E., S., A. in M. Černic, Florenin, C. in S. Princi.

Ko so sočanke stopile na polje, so dobro vedele, da bo težko premagati prvouvrščene iz Tržiča. Gostiteljice jim niso dopuščale gradnje dobrih akcij z učinkovitimi servisi in napadi. Sočanke niso mogle reagirati na noben način, tako da je bil rezultat dovolj jasen že od vsega začetka.

SOČA GOSTILNA DEVETAK - SANSON LUCINICO 3:0 (15:11, 15:3, 15:11)

SOČA: E., S., A. in M. Černic, Florenin, C. in S. Princi.

S prepričljivo igro so sočanke z lahkoto zmagale proti neposrednemu tekmecu. Domačinke so se izkazale v vseh elementih igre, predvsem pa je vredna pohvale Claudia Princi, ki je s svojim napadom preprečila nasprotnicam gradnjo igre. V tej tekmi so sočanke pokazale svojo pravo igro, ki jo žal večkrat pogrešamo.

POKAL CORAG

SOČA SCAME - LIBERTAS VILLESSE 2:1 (15:4, 7:15, 15:8)

SOČA: V in E. Černic, Pellegrin, Cotič, Devetak, Florenin, Volk.

Sočanke so v eni uri dobre igre premagale ekipo iz Vileša. Naše so začele zelo dobro in osvojile prvi set. Nasprotnice so imele zelo močan servis in so bile na polju zelo zagrizene, a sočanke so tokrat igrale res dobro. Učinkovit servis in borbena igra sta prinesli zmago. Sočanke so vodile vseskozi, samo v drugem setu so nekoliko popustile in izgubile set. Naslednji dve povratni tekmi bosta odločili, kateri ekipi bosta napredovali v finalno fazo pokala CORAG.

(S. P.)

POKAL "DEL PRESIDENTE"

SOČA SOBEMA - VAL 3:0 (15:0, 15:7, 15:9)

SOČA: Tommasi, Matej, Marko, Matjaž in S. Černic, Pellegrin, Mucci, D. in R. Pintar, Komjanc.

OK VAL: Devetak, Radetti, M. in A. Makuc, Pintar, Grauner, Plesničar, Bonan, Mužič.

Sočani so bili premočni za valovce. Po prvem zmagovitem setu je trener Soče poslal na igrišče tudi rezervne igralce, potek igre pa se bistveno ni spremenil.

ACLI RONCHI - SOČA SOBEMA 0:3 (12:15, 12:15, 13:15)

SOČA: Tommasi, Marko, Matjaž in S. Pellegrin, R. in A. Makuc, Komjanc, Pintar.

Tudi v tem srečanju so sočani slavili lahko zmago, saj igralci iz Ronk niso bili dorasli nasprotniku.

danes igra za vas - danes igra za vas

Miloš Tabaj

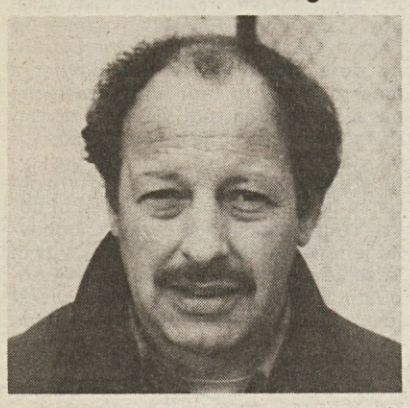

totocalcio

Atalanta - Roma	X
Cagliari- Genoa	X
Cesena - Napoli	X 2
Fiorentina - Bologna	1
Lazio - Pisa	1 X
Lecce - Bari	X
Milan - Juventus	1 X 2
Sampdoria - Inter	1 X
Torino - Parma	1
Barletta - Messina	X
Udinese - Verona	1 X
Trento - Casale	1
Monopoli - Palermo	1 X 2

Miloš Tabaj (1947) predstavlja pojem športnika in športnega delavca pri štandreški Juventini. Že v mladih letih je prestopil k domačemu društvu in v vlogi napadalca igral dobrih petnajst let. Več let pa Miloš Tabaj deluje tudi v vodstvu društva in mu za štiri leta tudi načeloval. Njegovemu prizadevanju pa gre precejšnja zasluga, da je ekipa v zadnjih letih dosegla zavidljive uspehe in predstavlja slovenski nogomet v 1. amaterski ligi. Prejšnji teden je Livio Lesica pravilno napovedal 6 izidov.

obvestila - obvestila

ZSŠDI
obvešča, da bo od 29. t. m. do 5. januarja urad v Trstu zaprt.

SMUČARSKI ODSEK ŠD BREG
priredi smučarske izlete s tečaji 13., 20., 27. januarja ter 3. februarja 1991. Vpisovanje v dolinski telovadnici 3. in 4. januarja od 20. do 21.30.

SK DEVIN
priredi smučarske tečaje in izlete štiri nedelje v januarju: 6., 13., 20. in 27. v Podkloštru (Arnoldstein). Vpisovanje vsak torek od 20.30 do 21.30 ali na tel. št. 200236 in 200782.

SPDT - SMUČARSKI ODSEK
prireja januarja '91 smučarske tečaje in izlete. Za informacije in vpisovanja na sedežu ZSŠDI v Ul. sv. Frančiška 20 v uradnih urah (tel. 767304). Informacije dobite tudi pri odborniku Pavlu Fachinu (tel. 742488).

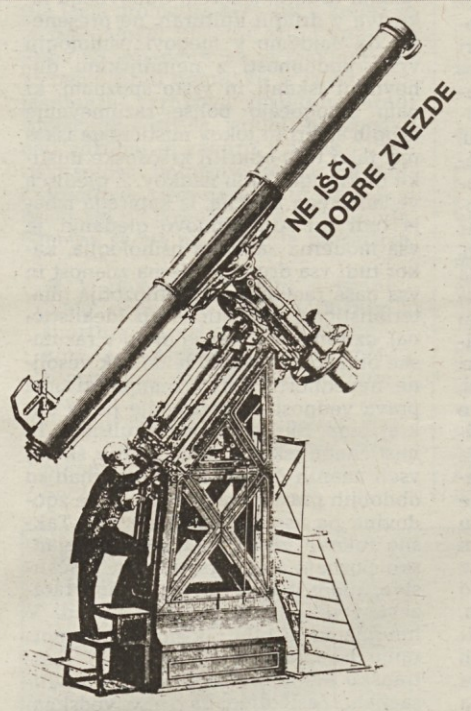

ZAUPAJ SAMEMU SEBI!

igraj na Totocalcio

. . . IN POSTAL BOŠ ZMAGOVALEC

ZAPOMNI SI, DA SE IGRA DO SOBOTE

Odmevi s prireditve Naš športnik 1990 v Sovodnjah - Odmevi s prireditve Naš športnik 1990 v Sovodnjah

Spored pester in posrečen, toda predolg

Kot je že običaj, smo med udeleženci slovesnega nagrajevanja za »športnika leta«, ki je bilo v sredo v občinski telovadnici v Sovodnjah, zbrali nekaj mnenj.

VLADIMIR BUDIN (Zgonik)

»Prireditev je po mojem mnenju trajala predolgo, sicer je bila dobro pripravljena. Podobne manifestacije naj bi ne trajale več kot eno uro, največ uro in pol, saj pozornost gledalca prične po določenem času upadati. Program je bil morda prenatrpan, tako da je za najslavnejši moment celotnega sporeda, tj. nagrajevanje zmagovalcev, ostal res preskromno odmerjen čas. Kar se pa tiče letošnjih nagrajencev, se v celoti strinjam z rezultati ankete. Menim, da bi lahko v bodoče vključili tudi tiste zaslužne slovenske športnike, ki nastopajo v italijanskih ekipah. Skupno nagrajevanje športnikov z obeh strani meje je vsekakor izjemen trenutek in se ne bi želel na tem podrobneje zaustavljati, saj je povezava med primorskim in zamejskim športom še posebno za nas Zamejce nadvse pomembna.«

VESNA LUTMAN (Štandrež)

»Ob letošnjem tradicionalnem nagrajevanju najboljših športnikov in ekip ne bi imela večjih pripomb. Vse je namreč potekalo v redu, edino program je bil morda nekoliko predolg. Sama izbira nagrajencev je bila letos pravičnejša kot v prejšnjih sezonah, ko niso vedno prišla v ospredje najzaslužnejša imena. V mislih imam seveda zamejske športnike, saj s športnim dogajanjem onstran meje nisem podrobno seznanjena. Vsekakor se mi zdi zelo pozitivno, da nagrajujemo športnike z obeh strani meje na isti manifestaciji, ker tako lahko tudi boljše spoznamo nam sorodno telesnokulturno realnost.«

ADRIJANA PETEAN (Sovodnje)

»Že več let sledim nagrajevanju Naš športnik, kjer sem pred leti tudi sama sodelovala. Letošnja izvedba se mi je zdela daleč najuspešnejša, saj je bil program res dobro pripravljen. Razne točke in glasbeni vložki so se lepo spajali v skupno celoto, tako da mi je bilo vse izredno všeč. Zelo sem se tudi zabavala, kar je na podobnih prireditvah tudi zelo važno. Tudi samo nagrajevanje je potekalo v najboljšem redu. Mnenja sem, da je letošnji sistem izbiranja najboljši, saj sem prepričana, da so bili tokrat nagrajeni zares najbolj zaslužni športniki.«

BRANKO DOLENC (Kanal)

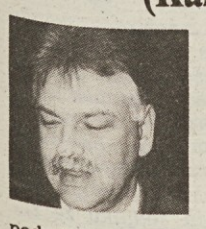

»Še najbolj sem zadovoljen, ker je bila letošnja prireditev v slovenski občini v zamejstvu. To je tudi lepo priznanje za Sovodnje, ki so tako na športnem kot na kulturnem področju zelo aktivne in žive. Mnenja sem, da je prireditev dosegla zastavljeni cilj, saj je bil program zelo pester. Nekoliko pomislekov imam v zvezi s samim sistemom nagrajevanja. Mislim, da bi bilo treba kriterije izbire posodobiti, čeprav ne dvomim, da so bili tudi letos izbrani res najbolj zaslužni. Primer Bilača pa zgovorno priča, da bi bilo treba pri sami izbiri vzeti v poštev prav vse dejavnike, ki se prepletajo v našem športnem življenju.«

IGOR KOROŠEC (Trst)

»Prireditev je bila po svoji vsebini povsem zanimiva, vrh tega je bila še vesela in zabavna. Prepričan sem, da je tako zadostila željam slehernega gledalca. Tudi glasbene točke in drugi vložki so odločilno prispevali k uspešnosti večera. Nagrajevanje najboljših zamejskih športnikov je prav gotovo tudi dokaz vitalnosti in uspešnosti zamejskega telesnokulturnega gibanja. Sam bi se ne rad spuščal v oceno letošnje izbire najuspešnih, saj ne sledim našemu športu tako podrobno, da bi lahko potrdil ali pa kritiziral te izbire. Vsekakor pa bi le vrgel v premislek sledečo spremembo pri kriteriju izbiranja: anketo naj bi razširili na vse bralce, oz. naročnike Primorskega dnevnika in Primorskih novic.«

JOŽEF JELEN (Doberdob)

»Imenitno. Mislim, da sem s tem že izrazil svoje mnenje o predstavi, ki je uspela do potankosti. Vzdušje je bilo prav sproščeno, tako da se je naša skupina (op. ur. Jelen je **član Krucenal banda**) brez težave vživela v ritem oddaje. Kot športni delavec pri doberdobskem društvu Mladost sem še posebno zadovoljen, da so že več let na sporedu podobne prireditve, kjer nagrajujemo naše najboljše športnike. Kriterij izbiranja odgovarja realnim potrebam, tako da najboljši pridejo vedno do izraza. Za našo narodnostno skupnost je že sama zamisel o nagrajevanju pomemben dejavnik, saj na tak način stimuliramo naše športnike, da dajo vse od sebe.«

EMIL HVALICA (Kanal)

»Prireditev se mi je zdela zelo simpatična, zelo posrečena, morda pa je bila malo predolga, vendar nič zato. Športni praznik je v celoti zelo lepo uspel. Kar zadeva izbiro **najboljših športnikov**, mislim, da so lahko kriteriji izbire nekoliko različni in so zato mnenja nekoliko deljena, vendar menim, da so bili izbori pravilni. Koncept prireditve kot take je vsekakor dober in zato tudi v bodoče je ne gre zamenjati ali spreminjati. Vsaka prireditev se namreč prilagaja svojemu okolju, tako da ni sploh šablonska.«

KARLO RAŽEM (Bazovica)

»Prireditev je bila v redu, kljub dejstvu, da je bila nekoliko predolga. Tokrat sem v predstavništvu odbora Jadrana prvič sledil manifestaciji in sem nad njo navdušen. Letos so **volitve za najboljšega** športnika potekale z visoko udeležbo športnih dopisnikov,ki čez leto v podrobnosti sledijo vsem športnim dogodkom tostran in onstran meje. Zato lahko z gotovostjo rečemo, da so bili letošnji nagrajenci pravilno izbrani in povsem zasluženo nagrajeni. Kar zadeva izpeljavo programa prireditve, moram priznati, da nisem tehnik in bi se zato nerad spuščal v podrobnosti, vendar bi nekoliko bolj jedrnat program omogočal, da bi bili na svečanosti prisotni prav vsi nagrajenci, ki sicer morajo iz raznoraznih obveznosti že predčasno zapustiti dvorano.«

KSENIJA SLAVEC (Dolina)

»Že večkrat sem sledila podelitvi nagrad najboljšim primorskim in zamejskim športnikom in mislim, da je bila letošnja nekoliko predolga. Sicer je pomembna za priznanja, ki so jih podeli športnikom z obeh strani meje. Tudi sama sem sodelovala pri uresničitvi manifestacije, sem namreč uslužbenka pri ZSŠDI, in sem jo zato doživljala v prvi osebi. Na današnji športni praznik smo se vestno pripravljali poldrugi mesec, seveda v tesnem sodelovanju med raznimi predstavniki organizacij in ustanov. Morda bo v bodoče treba pomisliti, kako sestaviti nekoliko bolj zanimiv in pestrejši program, da bi ta postal zanimivejši predvsem za tiste, ki sledijo slovesni podelitvi nagrad na prireditvenem prostoru.«

PINO ROJC (Trst)

»Današnja prireditev je bila nekoliko neobičajna, zato pa bolj pristna. Organizacija manifestacije je bila na višini, tudi prostor in kraj je bil prijeten. Večer je nedvomno požvil doberdobski ansambel, ki je s svojimi šaljivimi skladbami publiko spravil v dobro voljo. Sicer je bila na višini tudi tržaška glasbena skupina. Izbira najboljših je bila letos pravilna, saj se je zanjo opredelila velika večina športnikov in športnih dopisnikov. Podelitvi nagrad našim najboljšim športnikom sem sledil že večkrat in moram priznati, da je bila letošnja veliko bolj intimna in prijetna. Dveurni razgibani program, kot se spodobi takšni pomembni prireditvi, je bil prav v redu.«

ERVIN ČURLIČ (Nova Gorica)

»Že lani je bilo opaziti, da so prireditve predolge tudi za radijski prenos, tako da bi bilo v bodoče bolje, da bi se oba radia le vključevala v to prireditev, saj bi na ta način omogočili tudi izvajalcem, da bi prikazali boljši program. Nekatere stvari so bile preveč razvlečene, čeprav zanimive, in zato je vse postalo preveč dolgo. Zaključek prireditve, to je del, ko nagrajujemo športnike, pa je bil vse preveč stisnjen. Nagrajevanje bi namreč moralo biti najslovesnejši trenutek manifestacije, ko se gledalcem in poslušalcem predstavijo najboljši športniki z obeh strani meje v letu 1990. Glede izbire športnikov lahko nekoliko globlje analiziram le izbiro za primorsko stran, saj prav tu pobliže sledim celotnemu športnemu dogajanju. V ženski konkurenci ni bilo vprašanja, sicer bi morda med prve tri sodila tudi perspektivna šahistka Kiti Groser. Pri moških, ko ne bi bilo doping afere, bi moral biti Bilač zdaleč pred vsemi, sicer bi se lahko še nekateri potegovali za najvišja mesta.«

BARBARA RUSTJA (Gorica)

»Tokrat sem prvič sledila prireditvi, kot se temu pravi, v živo, saj sem ji običajno sledila ali po radiu ali naslednji dan v tisku. Vse je bilo zelo simpatično, vzdušje je bilo **zelo pestro**. To, da sem tudi sama sodelovala na današnji manifestaciji, me je seveda še dodatno spodbudilo in navdušilo. Vsekakor mi je bilo vse zelo všeč, skratka zanimiva pobuda. Kar zadeva izbiro športnikov, moram priznati, da sem na športnem področju popoln laik in zato ne bi mogla povedati, ali je bila letošnja izbira pravilna. Edino za Sama Kokorovca sem prepričana, da si je lovoriko najboljšega prav gotovo zaslužil, saj je svetovni prvak in to ne uspe vsakomur.«

JURIJ KUFERSIN (Trst)

»Mislim, da je prireditev uspela, saj si je nagrajevanje v sovodenjski telovadnici ogledalo veliko število gledalcev, prav gotovo nad pričakovanji. Naš športnik je pomemben predvsem zaradi tega, ker se iz leta v leto ponavlja združevalni duh tostran in onstran meje. Program je bil na zadovoljivi kakovostni ravni, morda v celoti nekoliko predolg. Kot vedno je bila izbira najboljših športnikov tudi letos precej objektivna, to govorim za našo stran, saj onstran meje ne poznam vseh športnih dosežkov. Sicer mislim, da je tudi onstran meje bila izbira dobra, saj nedvomno spada mlada namiznoteniška igralka med najbolj obetavne slovenske igralke nasploh.«

MARJAN TOMSIČ (Sovodnje)

»Letos sem drugič sledil podeljevanju nagrad najboljšim športnikom in mislim, da je prireditev povsem uspela. Program je bil zabaven, pristno domač, morda nekoliko **predolg**, vendar na splošno je bila manifestacija v redu. Z izbiro športnikov se popolnoma strinjam, saj so si prav gotovo vsi zaslužili nagrado. V bodoče bi bilo morda pametno nekoliko spremeniti način izbire najboljših športnikov. Pri tem bi lahko sodelovala tudi sama športna društva, ki bi komisiji predlagala nekatere svoje najboljše predstavnike. Kot odbornik za šport sovodenjske občinske uprave sem ponosen, da je bilo letos nagrajevanje tu pri nas in upam, da se bodo prireditelji še kdaj odločili za našo telovadnico.«

Mnenja sta zbrala Marko Čubej in Marko Lutman
Foto: Marko Čubej in Rudi Pavšič

Naš glavni urednik Dušan Udovič nagrajuje inž. Pečenka, ravnatelja SŠ F. Erjavec za drugo mesto, ki ga je osvojila odbojkarska ekipa te šole

»Krucenal band« iz Doberdoba je dokaj popestril prireditev v Sovodnjah

Časnikar Radia Trst A z goriškim športnim delavcem Aldom Ruplom

Dobitniki priznanj Združenja slovenskih športnih društev v Italiji

Tržaški Mix orkester med izvajanjem ene od številnih skladb

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 7.00.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

petek, 28. decembra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja **ZTT**
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Hude polemike po dvojnem detomoru v bolnišnici San Camillo v Rimu

Zahteve po ugotavljanju odgovornosti zdravnikov

RIM — Ob sodni preiskavi je po odredbi predsednika deželnega odbora Giglija tudi Dežela Lacij začela preiskavo zaradi dvojnega detomora, ki so ga odkrili v sredo zjutraj v rimski bolnišnici San Camillo. Kot je povedal predstavnik Dežele, naj bi v preiskavi odkrili morebitne kršitve profesionalnih dolžnosti zdravstvenih delavcev.

Srhljivi dogodek pa je sprožil že tudi val polemik, pri katerih so na zatožni klopi največkrat zdravniki, ki kljub dvakratnemu zdravniškemu pregledu pred ubojem niso ugotovili, da je ženska noseča. Tako je izredno ostro in podrobno preiskavo zahteval tajnik sindikata UIL Giorgio Benvenuto, ki je poudaril, »da dejstvo, da nihče v San Camillu ni ugotovil resničnega stanja sprejete ženske, predstavlja še en hud udarec verodostojnosti javnega zdravstva.« Benvenuto je še izjavil, da ta dogodek postavlja v dvom opravljeno delo najrazličnejših zdravstvenih struktur v državi. Tajnik UIL je še zahteval, da »minister za zdravstvo, zdravniška organizacija in javne strukture, ki so zadolžene za nadzor nad zdravstvom, dokažejo da v resnici obstajajo in naj zato brez oklevanja in zadovoljevanja s pavšalnimi razlagami sprejmejo proti tistim, za katere bo ugotovljeno, da niso ravnali v skladu z obveznostmi, ki so jim bile določene, najstrožje ukrepe.

Skrajno ostra je bila tudi tajnica Razsodišča za bolnikove pravice Pietrangolinijeva, ki trdi, da je »položaj škandalozen in je presegel že vse meje,« govori pa tudi o »sramotnem dogodku, pri katerem se skuša vso krivdo zvaliti na bolnika.« Pietrangolinijeva zahteva, da se pojasnijo vsa izredno resna dejstva, ki so privedla do dvojnega detomora in predvsem, »da se ugotovi, kako je mogoče, da neka bolnica za dalj časa izgine iz svoje postelje in da se tega nihče ne zave.« To po njenem mnenju ne more biti opravičljivo.

Povsem nasprotnega menja pa je podtajnica v minstrstvu za zdravstvo, senatorka Elena Marinucci, ki očita sredstvom javnega obveščanja, da so se neupravičeno spravila na zdravstveno osebje bolnišnice San Camillo. »Nespodobno je obtožiti profesionalce, katerim je neka oseba prikrila dejansko stanje ali pa vsaj ni želela sodelovati z njimi,« je še dejala. Marinuccijeva je tudi povedala, da jo kot žensko »boli, kadar zve, da se lahko neka druga ženska znajde v takih okoliščinah, ki lahko imajo dramatične posledice.« Toda ob vsem tem je senatorka še poudarila, da se ji zdi »vulgarno in nedostojno napadati javne strukture in zdravnike, ki nimajo nikakršnega interesa, da ne bi pomagali bolniku.«

Proti milanskemu ukrepu tudi znanstveniki

Izmenične tablice niso nobena rešitev

RIM — Nedavni sklep milanske občinske uprave, ki je uvedla izmenično prepoved prometa za motorna vozila, na podlagi sode ali lihe zadnje številke evidenčnih tablic, ni naletel na proteste samo med Milančani, temveč pomisleke izražajo tudi znanstveni krogi. Direktor odseka za onesnaženost zraka pri Vsedržavnem raziskovalnem inštitutu (CNR) Ivo Allegrini je v daljši izjavi poudaril, da ukrep »izmeničnih evidenčnih tablic ne more bistveno vplivati na stopnjo onesnaženosti v ozračju«. Toliko manj, ker je ukrep časovno omejen. Ob tem Allegrini navaja, da bi celo desetdnevni zastoj vsake dejavnosti, ki povzroča onesnaženje, le z dvema odstotkoma vplival na celokupno letno onesnaženost. Še več, taki preuranjeni in znanstveno nepreverjeni ukrepi imajo lahko popolnoma nasproten učinek, ker znižanje primarnih onesnaževalcev ne jamči avtomatičnega znižanja sekundarnih onesnaževalcev. Dušikov dioksid je sekundarni onesnaževalec, njegova nasičenost v ozračju pa ni sorazmerna s količino dušikovega oksida, tako da se po Allegrinijevih besedah lahko zgodi, da dosežemo popolnoma obraten učinek, če znižamo izgorevanje dušika. Na stopnjo onesnaženosti zraka vpliva poleg onesnaževalcev še ogromno drugih faktorjev tako meteoroloških kot fotokemičnih. Prav zato Allegrini nasprotuje takim občasnim ukrepom in zahteva poglobljeno študijo, ki naj ugotovi, kako se lahko izboljša kakovost zraka.

Na sliki (telefoto AP): **mestni redarji imajo te dni v Milanu polne roke dela.**

V rimski veleblagovnici Standa neznanci spet podtaknili požar

Rimska filiala veleblagovnice Standa je bila spet tarča plačanih požigalcev. Ogenj so podtaknili pred izložbo, vendar se plameni k sreči niso razširili (Telefoto AP)

Po dežju in snegu lepo za novo leto

RIM — Po dolgi in skoraj katastrofalni suši Italijo sedaj pesti preobilica padavin. Kljub izboljšavam v zadnjih urah je položaj še vedno dramatičen v Lukaniji, kjer nepretrgoma dežuje že dva dni, in v Kalabriji, ki jo že 60 ur neprestano moči. Od vsepovsod poročajo o zemeljskih usadih, o povodnjih in poplavah. Številne vasi so še vedno odrezane od sveta, spodbudna je le vest, da so padavine šibkejše in da vode upadajo. Po prvih ocenah je škoda ogromna predvsem v kmetijstvu, kjer so popolnoma uničene zimske poljščine, narasle vode pa so prizadele tudi sadovnjake.

V Alpah je tudi včeraj snežilo. Nad 500 metrov je zapadlo od 5 do 10 centimetrov snega, le v nekaterih južnotirolskih dolinah je bilo sneženje izrazitejše, tako da je zapadlo do 30 centimetrov novega snega.

Končuje se torej obdobje izrazito slabega vremena, ki je pestilo božične praznike. Izboljšanje pa bo le postopno. Danes se bo zjasnilo v severni Italiji, dež bo zamenjala megla, medtem ko bodo občasne padavine v srednji in južni Italiji. V soboto bo izboljšanje izrazitejše, le da se bo v alpskem loku pooblačilo, tako da ne izključujejo rahlega sneženja. V nedeljo in na silvestrovo bo skoraj povsod jasno in suho vreme, rahlo bo snežilo le v Alpah.

Po mnenju meteorologov bomo torej novo leto dočakali z lepim vremenom in z milimi temperaturami, saj ne pričakujejo vdora hladnega zraka. Prevladovalo bo torej zahodno vreme, ki pa ni znanilec pravega izboljšanja.

Nedvomno so v teh dneh še najbolj zadovoljni v zimskošportnih središčih, kjer po štirih letih pomanjkanja snega letos beležijo zadostno debelo snežno oddejo, ki gre od 2 metrov in 30 centimetrov v Cervinii do 180 centimetrov v Cortini.

Tudi v naši deželi so ugodne smučarske razmere. V Trbižu je od 65 do 130 centimetrov snega, na Nevejskem sedlu od 80 do 200 centimetrov, na Zoncolanu od 35 do 165 centimetrov, na Piancavallu od 20 do 60 centimetrov in v Forni di Sopra od 85 do 145 centimetrov.

Izvrsne snežne razmere so tudi v Mokrinjah (Pramollo), kjer je na avstrijski strani od 150 do 200 centimetrov snega. Povsod so vse zmogljivosti zasedene do sv. treh kraljev.

Med predvajanjem filma Boter 3 so neznanci streljali na občinstvo

NEW YORK — Premierska predstava tretje izvedbe filma Francisa Forda Coppole Boter se je začela nadvse tragično. V kinodvorani se je zbralo kakih sedemsto gledalcev, kar je vse prej kot pogoj za popolno tišino. Prav žužnjanje in preglasno šepetanje pa je razjezilo skupino gledalcev, ki je začela brezumno streljati po publiki. V slepem streljanju je bil smrtno ranjen petnajstletni fant, zaradi hudih ran je umrl med prevozom v bolnišnico, nekega drugega najstnika je krogla zadela med oči in je v smrtni nevarnosti, lažje ranjen pa je bil tudi mlad zakonski par.

Preplah, ki je nastal v kinodvorani so nasilneži izkoristili za beg. Nekatere najbolj prisebne priče trdijo, da so z orožjem v roki bežale iz kinodvorane vsaj štiri osebe, zelo verjetno moški.

Načelnik newjorške policije je povedal, da je bil prizor vreden prave filmske grozljivke. Na stotine ljudi se je zagnalo proti izhodom kinodvorane, mnogi so obnemogli in padli, nekateri so se zaprli v stranišča, drugi pa so se skrili pod stole. Število vseh ranjenih je neznano, gotovo pa je moralo po zdravniško pomoč več stotin oseb.

Film Boter 3 je v New Yorku doživel velik uspeh, saj se je že po prvih dneh predvajanja uvrstil med prve tri najbolj obiskane predstave.

Na sliki (AP): **kljub hitremu posegu reševalcev je komaj petnajstletni fant podlegel poškodbam.**

Praznični absentizem zdravstvenega osebja

CATANZARO — *Absentizem v javnih ustanovah ne vznemirja nikogar več. V Catanzaru pa so karabinjerji hoteli ugotoviti, kako na ta pojav vplivajo prazniki, zato so obiskali najprej mestno bolnišnico nato še bližnjo šolo za medicinske sestre. V bolnišnici je bilo neopravičeno odsotnih sedemnjast oseb, v glavnem zdravnikov, v bolničarski šoli pa je bilo odsotnih kar enajst predavateljev. Med temi so nekateri zaposleni tudi v bolnišnici. Vsi odsotni pa so bili redno prijavljeni na kartončkih o prisotnosti na delovnem mestu. Karabinjerji bodo sedaj skušali ugotoviti, kdo je zanje žigosal kartončke. Tovrstno goljufanje je v tej ustanovi že navada, saj so v letu dni prijavili sodniku že sto štirideset kroničnih lenuhov.*

Oba pilota izgubila življenje pri nesreči vojaškega letala

MONTALCINO — V bližini Siene je včeraj strmoglavilo dvosedežno vojaško letalo MB 326 (isti tip letala, ki je pred kratkim povzročilo tragedijo v šoli v Casalecchiu di Reno), v nesreči pa sta umrla tudi oba pilota. Kot so sporočili, je letalo poletelo iz letalskega oporišča v Grossetu, padlo pa je v neki vinograd v bližini naselja Sant' Angelo Scalo pri Montalcinu. Padec letala sta videla neki moški in neka ženska, ki sta o tem takoj obvestila karabinjerje in gasilce v Montalcinu. Na pomoč so takoj pohitele reševalne ekipe, vendar za oba pilota ni bilo več pomoči.

Spet droga na letališču

PIZA — Na letališču v Pizi je finančna straža zaplenila 3,6 kilograma heroina. Mamilo je bilo skrito v dvojnem dnu kovčka, ki je bil prijavljen na ime nekega indijskega državljana, ki je sedaj v priporu. Preiskovalci bodo skušali izvedeti, komu je bilo mamilo namenjeno.

Letalo je vozilo na redni progi London - Piza, prav na tej progi pa je finančna straža že v preteklosti prestregla večje količine mamila. Od začetka leta so na letališču v Pizi zaplenili skupaj več kot deset kilogramov najrazličnejše droge. Veliko zaslugo za to imajo izurjeni psi.